

Corneliu Leu

BISERICA
din
EGE

REALITATEA - 2012

Corneliu Leu

Biserica din eter

*Cu un nestirbit sentiment al încrederii și
sustinerii pe care mi le veți acorda, Vă rog să
primiți, drept binemeritată, această carte din
partea lui*

Corneliu Leu

BISERICA din ETER

*APĂRĂ-MI FAMILIA
DE CEI NEIUBITORI,
IUBITORULE DE OAMENI!*

REALITATEA 2012

ISBN 978-973-9025-72-0

Coperta si tehnoeditare computerizatã: Veronica Ionescu

Editura REALITATEA
bd. Dacia 126, București 020064, tel/fax 040311045047
e-mail: leuc@upcmail.ro

1. ÎNTRU EXPLICAREA ACESTEI CĂRȚI:

SPRE A ÎNDEPĂRTA O NEDREPTATE CARE PERSISTĂ

Că, în anul de blestem bolșevic 1949, Episcopul Grigorie Leu a fost ucis de guvernarea comunistă devenind martir al Ortodoxiei, este un fapt explicabil: Prin actele sale de dreaptă credință și de apărare a ei, ajunsese a fi nu numai incomod regimului dictatorial, ci chiar periculos înaintării acestuia, contrazicându-l prin adevărurile ce îi erau înțelese și crezute de populație. Trebuia înlăturat; iar, fiindcă personalitatea lui era în atenție publică atrăgând și coagulând rezistența din Biserică, această înlăturare s-a făcut rapid, prin crimă păgână.

Dar faptul că, iată, la aproape trei sferturi de veac de la martiriul său, după atâtea documente scoase la iveală care dovedesc rezistența sa în fața antihristului, după un alt martiriu, al fiului său condamnat la moarte de aceiași guvernanți, după cărți întregi care-i înfățișează patriotismul și dreapta mărturisire, încă nu se ridică lespeda de tăcere și de ignorare a muceniei sale, acesta este un lucru cu totul inexplicabil într-o lume liberă și transparentă mai ales întru Credința pe care el a slujit-o! Este o nedreptate care persistă, îndepărtarea ei

apăsând în primul rând asupra umerilor mei bătrâni.

O spun eu, cel care am constatat în trecutul nu prea îndepărtat că această tendință de minimalizare a rezistenței noastre prin Biserică se răsfrângea nu numai asupra memoriei unchiului meu, ci chiar asupra faptului că, în anii de instaurare a comunismului a existat un întreg Grup Sinodal de Rezistență împotriva aservirii Bisericii la interesele guvernării atee și ale Moscovei care încerca să pună Ortodoxia în slujba lui Stalin. Și nu era doar o tendință oarecare de nesocotire, ci una cu totul adversă, mânată de interesul necinstit de a pune meritele „salvării Bisericii” pe seama altora: A celor care pactizaseră cu dușmanul și nu făceau decât să o administreze convenabil pentru regimul comunist, adică formal-instituțional; doar pentru orbirea populației și relații protocolare în străinătate; dar nu să o păstorească întru misiunea ei divină venită prin Duh Sfânt!

Existența Grupului Sinodal de Rezistență, care a fost înfrânt târziu de acel colaboraționist cunoscut drept „Patriarhul roșu”, abia după ce a reuși să înlăture din Sinod doisprezece vlădici de dreaptă credință, arată ruptura care s-a creat în anii de după război între apărătorii Bisericii Naționale și clericii colaboraționiști care, punând mâna pe ierarhie la fel cum comuniștii au pus mâna pe țară, adică sub amenințarea tancurilor sovietice, au vândut-o antihristului. Or, acum când este evident faptul că această vânzare de rușine și păcat s-a încercat să fie interpretată drept salvare a lăcașurilor de cult - ceea ce este o minciună, pentru că la acea oră Stalin reintrodusese Ortodoxia Moscovită în viața publică a republicilor sovietice și a țărilor satelite – ticăloșii năimiți, împăunându-se cu merite în fața enoriașilor, au vrut să facă necunoscută ruptura dintre ei și Grupul de Rezistență care a luptat pentru dreapta credință ce, până la urmă, s-a păstrat în sufletele credincioșilor și nu în slujirea coruptă a unor

teologi vânduți.

*Se pune, deci problema: E vorba de ne-păsare, sau de ne-recunoaștere a unor adevăruri? E vorba doar de o ușor condamnabilă ne-recunoștință față de cei care au vrut să păstreze neîntinate valorile Ortodoxiei, sau de ne-recunoașterea deliberată a faptei martirice a acestora, pentru a lăsa impresia că meritele le au exact cei care au trădat, argumentându-se fals că fără trădarea lor nu s-ar fi păstrat deloc Biserica?!... O asemenea afirmație este demagogie ordinară, nedemnă de sutana slujirii Dumnezeuului nostru; dar iată că ea ajunge să umbrească Adevărul. Adevărul despre **rezistența Bisericii Ortodoxe Române prin cei mai demni slujitori ai ei, care nu s-au plecat în fața conducerii comuniste și a amenințărilor aparatului de represiune!***

Când l-am întrebat pe îndreptățitul de prea fericită pomenire Patriarh Teoctist care este situația demersurilor de canonizare a Episcopului Grigorie Leu, pentru dosarul căreia depusesem documente la Secretariatul Sfântului Sinod, vrednicul patriarh mi-a răspuns: „Ehe, e cale lungă; căile ierarhiei cerești sunt mai complicate!”... Erau complicate deoarece, atunci, în anii instaurării comunismului, ei fuseseră în tabere diferite, iar Prea Fericirea Sa, ca supraviețuitor, avea obligația sa-i laude pe cei din tabăra sa, cei care cochetau sau colaborau cu antihristul și până la urmă au decăzut în slujba aceluia. Nu-l interesa că în acei ani existase în Biserica noastră un Grup de Rezistență, ci își făcea misiunea partizană de a exagera rolul Patriarhului Roșu în „salvarea” lăcașurilor de cult. Pentru că, prin asta, și „meritele” sale, care îi fusese colaborator, erau puse în evidență, în loc de a fi istoricește negate și condamnate. Relatez în paginile următoare și înțelesurile drepte care m-au apropiat de Patriarhul Teoctist; dar nu pot omite faptul că, de abia după trecerea lui la Domnul, a început a circula acel document citat din

oficiosul Patriarhiei despre care vorbim mai încolo, prin care Sinodul din care făcea parte și Episcopul Grigorie, alături de ceilalți sinodali rezistenți, îi retrăgea Arhimandritului Teoctist rangul obținut prin ploconirea la guvernanți; ploconire pe care, se menționa, o făceau el și Justinian Marina sfidând clerul și pe ceilalți chiriarihi...

Dar, pentru a reajunge la întrebările ce-mi impun această explicație privind nevoia de a depăși la timpul nostru prezent nedreptățile trecutului, vin din nou și afirm: Că în anii 1948 – 1954, câtă vreme a străduit pentru întărirea unei cinstite și independente Arhiepiscopii Ortodoxe a Românilor din Occident, fiul Episcopului Grigorie, vărul meu, Arhiepiscopul Vasile-Victor Leu a fost supus unui bombardament cu calomnii produse de Securitate, de KGB și de „Sovropatriarhia” de la București pe care el o numea astfel la posturile de radio libere unde înființase emisiuni religioase pentru români, construind acea BISERICĂ DIN ETER care trecea peste zidul Berlinului unindu-ne ca frați, este un fapt explicabil: Prin misiunea sa primită de la Grupul Sinodal de Rezistență de a înființa acea Arhiepiscopie independentă și a feri diaspora românească de infiltrarea cu agenți KGB, cum trimiteau sovieticii „preoții”lor, el devenise nu numai periculos pentru interesele Moscovei și guvernelor satelite, ci căpăta tot mai mult prestigiu în emigrația română care se putea mișca liber și respingea comunismul pe față. Pentru a fi anihilat trebuia compromis, fapt pentru care s-au vărsat tone de lături asupra lui tocmai pentru că, altfel, nu-i puteau fi îndepărtați credincioșii. Ca și tatăl său în țară, el se dovedea un factor coagulant de rezistență românească, devenind chiar mai eficace decât guvernele din exil, salvând de infiltrare parohiile existente și înființând altele, dar și refăcând, prin calea Bisericii, legături între diferite grupări de români fărâmițați pe care, prin slujbe, predici și lucrare misionară îi aducea la

sentimente frățești. Era atât de periculos pentru comunismul internațional încât, atunci când n-au mai reușit cu calomniile, l-au răpit și l-au dus la Moscova, acesta fiind unicul gest de o asemenea gravitate făcut direct de KGB, fără acoperire, față de o personalitate românească din emigrația care încerca să ajute rezistența din țară.

Dar faptul că, iată, tot cam la trei sferturi de veac de atunci, într-o țară liberă care știe ce a însemnat provocarea bolșevică, calomniile acelea încă se mai folosesc continuând nedreptatea față de memoria unui patriot naționalist, este iarăși un fapt inexplicabil!

Și este cu atât mai inexplicabil, cu cât este vorba de un slujitor important al Bisericii care crede nețărmurit în convertirea păcătosului și în șansele egale pe care le are acesta întru dreapta credință în fața Dumnezeuului nostru!... Chiar dacă unele păcate ale tineretilor lui ar avea un sâmbure de adevăr, conducând apoi la exagerările monstruoase produse de contrapropaganda securistokagebistă, faptul că din clipa în care a primit misiunea sfântă de a apăra Biserica exilului întărind prin ea întreaga rezistență românească s-a comportat exemplar și rodnic pentru Creștinătate, nu contează?!... Faptul că a fost răpit de antihrist și vreme de ani de zile torturat în închisori sovietice și din țară fără să trădeze pe nimeni, nu contează?!... Faptul că a refuzat orice compromis cu anchetatorii și și-a cerut el singur condamnarea la moarte, nu contează?!... Faptul că slugile Moscovei voiau să facă din procesul lui un proces al întregii rezistențe religioase, cu multe condamnări care să sperie, iar el a luat totul asupra sa ne divulgând nici un alt nume și obligând instanța să se limiteze la ucidere lui, ca martir care preia totul, nu spune nimic? Faptul că, după ce i s-a pronunțat pedeapsa capitală a refuzat să facă cerere de grațiere, chiar nu contează?!... Atunci, ce mai contează, Dumnezeule Mare?!... Cine altcineva în afară de antihristul

ar vrea să păstreze anatema asupra unui suflet trecut printr-o asemenea purificare?!...

Fată de toate acestea, într-o asemenea explicație, îmi permit să-mi asum totul și să afirm că: Datoria fiecăruia dintre noi față de familia din care facem parte, e o datorie sfântă. Iar când se întâmplă să ai în această familie oameni sfințiți prin fapta lor, atunci datoria ta de a te apropia lor și de a mărturisi dreapta lor credință, continuând-o cât te ajută propria ta nevolnicie, e și mai mare!... Pentru că de la familie ajungi la neam, iar de la neam ajungi la adevărurile țării tale. Adevăruri pe care nu-ți poți permite să le lași mistificate, chiar dacă au fost făcute de un muritor pentru care ai și cuvinte de laudă. Eu am multe cuvinte de laudă pentru personalitatea Patriarhului Teoctist, atât în ansamblul ei cât și pentru amănuntele pe care mi le-a pus la dispoziție spre a construi monumentul de martir al unchiului meu. Dar trebuie să-mi dau seama că fericitul întru pomenire ar fi vrut să ducă cu sine o taină: Acea de a fi fost într-o tabără diferită de a Episcopului Grigorie care slujea numai dreapta credință, în vreme ce alții deveneau colaboraționiștii comunismului. Așa s-a întâmplat cu prelatul de rușine numit „Patriarhul roșu” și cu alții care, sub pulpana lui au rămas în ierarhia compromisă, în vreme ce Vlădicii Adevărați ai Neamului au făcut Grupul Sinodal de Rezistență împotriva guvernării comuniste și a aservirii Bisericii Naționale intereselor Moscovei.

Grup în care fiindând și acționând prin funciara sa trăire creștin-românească, Episcopul Grigorie Leu a ajuns a plăti cu viața sa cea lumească prin sfârșit martiric.

Fapt care mă face să invoc și să exclam:

DOAMNE, APĂRĂ ACEASTĂ FAMILIE CARE NU ȚI-A GREȘIT!

Ți-au greși alții, Doamne!... Rău ți-au greșit și au vrut să te răstignească din nou răstignindu-i pe ei. Iar acum continuă să hulească numele Tău, hulindu-i pe ei!... Pentru că hulirea aceasta, Doamne, pornită de la cei răi de odinioară care, prin ea, fapta rea făcută de ei înșiși voiau să o ascundă, se moștenește acum la alții care nu s-au mai învinovățit cu fapta, dar se învinovătesc prin hulirea și uitarea cu care încă mai acoperă încârdășirea cu antihristul a înaintașilor lor, în loc să se lepede de aceasta pășind cu smerenie pe calea Adevărului Tău, care trebuie să fie Adevărul atotcuprinzător al Bisericii noastre!... Apără-i, așadar, Doamne-Dumnezeul meu, pentru că și ei au apărât cât au putut Adevărul Bisericii Tale, întru slava Ta!... Și iartă-i, lubitorule de oameni, pentru ceea ce, omenește, au greșit în fața Ta!... Apără-mi, Doamne, familia și neamul, să nu învingă asupra lor nevolnicii lepădării de Tine!

Grigorie Leu arhiepiscop vicar al Mitropoliei Moldovei cu titlul de :
Botoșeneanul

Fotografie din dosarul DIE, document parvenit din străinatate prin care această direcție ia act și informează mai departe despre acțiunile lui Vasile Leu în străinatate și hirotonisirea lui ca episcop al emigrației sub numele de Victor.

**2.DOCUMENTE,
REZUMĂRI, EXTRASE
DIN: „CARTEA
EPISCOPIILOR
CRUCIAȚI”
ed. I: 1999-2000;
ed.II: 2005**

**GRUPUL SINODAL DE REZISTENȚĂ
ANTICOMUNISTĂ DIN ORTODOXIA ROMÂNĂ**

Există, în fibra constitutivă a marilor oameni ai neamului sensul îndatoririi lor față de țară și populație, mai presus decât ambițiile puterii trecătoare. Să ne gândim la testamentul lui Ștefan cel Mare, la care nu numai pohta lui Mihai Viteazul era, ci a țării, la neaplecarea dinspre lumina creștină a capetelor Brâncovenilor decât sub securea călăului, la înțelepciunea celor care-și deziceau rangurile personale când găseau calea întăririi doar prin domn străin și la refuzul lui Antonescu de a-și aresta adversarii politici prin celebra rezoluție pe referatul Siguranței prin care recunoaște că nu el este singura soluție, ci țara trebuie să aibă mai multe căi, tocmai spre a fi sigură că se poate salva.La fel au gândit și au acționat

acei membrii ai Sinodului Bisericii Autocefale Ortodoxe Române în situația disperată în care dușmanul ne ocupa nu numai țara, dar încerca același lucru și cu diaspora. și, fiindcă o încercare prin Biserică, prin supunerea parohiilor românești tocmai forțelor oculte cu care dușmanul își regiza provocările în lumea liberă și crea agenturi comuniste printre emigranți, ortodoxia română a încercat salvarea prin îndatorirea misionară pe care Episcopul Grigorie a dat-o celor doi preoți trimitându-i la românii din lumea liberă. Tocmai spre a întări sufletește acolo rezistența, înainte ca cel rău să se poată infiltra. Cine au fost ei ? Care dintre înalții prelați au consimțit la această taină pe care le-o propunea fratele lor întru hirotonire, Episcopul Grigorie al Hușilor, nu s-a aflat niciodată din gura fiului său, preot și acesta, pe care l-a trimis în străinătate ca să alerteze parohiile diasporei romanesti spunându-le că guvernul comunist vrea să le aservescă direct Moscovei, adică KGB-istilor în sutană trimisi de spionajul sovietic spre a distruge comunitățile de români care puteau păstra nestinsă flacăra ortodoxiei lor adevărate și nu sub o SOVROMPATRIARHIE, cum numise public Episcopul Grigorie încercarea guvernului comunist și a pseudoprelatilor impusi de acesta în Sfântul Sinod. Fiul și-a făcut datoria, a ajuns a fi recunoscut drept Intaistătător al Bisericii ce-i întrunea pe toți emigranții romani din Europa și Orientul Apropiat și și-a dus munca misionara până ce dușmanul moscovit împotriva căruia lupta l-a rapit, l-a dus și l-a ancheta în sediul KGB-ului de la Lubianka, apoi l-a trimis la București cu rechizitoriul de condamnare la moarte gata făcut, pentru ca un tribunal marionetă al securității să hotărască această sentință deja hotărâtă. Dar niciodată, în nici o anchetă, el n-a spus cine au fost cei din jurul tatălui său, cu toate că s-a încercat să l se smulgă o declarație chiar și după rostirea sentinței, chiar execuția fiindu-i amânată pentru aceasta, anchetarea lui continuând inuman și antijuridic, chiar și

după ce e dată sentința capitală. Tăcerea lui asupra acestui subiect ca și asupra secretelor de organizare a diasporei, a acțiunilor politicienilor importanți și a comunităților de români, este consemnată cu evidentă, iar refuzul lui este declarat pe față tocmai ca o provocare la pedeapsa supremă pentru a se asigura cât mai repede că nu vor scoate de la el nici o informație prin care să fie periclitată continuarea rezistenței. Din submeniul de download al acestui portal internet, poate fi descărcată "Cartea episcopilor cruciați", care descrie martiriul celui de al doilea episcop din familia Leu, cel cunoscut sub numele de Vasile-Victor. Acum revenim la personalitatea puternică a tatălui său, Episcopul Grigorie, fost vicar al Mitropoliei Moldovei, fost întâistătător la Argeș și la Huși, al cărui rol de mentor național al unor asemenea idei de rezistență prin Biserică era bine cunoscut. Episcopul Grigorie al Hușilor străduise mereu pentru a închide calea dusmanoaselor idei ateiste către simțirea românească. El nu recunostea limitarea eparhiei sale la Prut considerând-o o formă administrativă între state, care nu avea cum să limiteze drepturile spirituale ale Bisericii Naționale. În tiparnița sa de la Huși el scotea pastorale, îndemnuri și cărți de rugăciune pe care călugării basarabeni adăpostiți de el după refugiu, le treceau prin vadurile Prutului ducându-le fraților lor din Basarabia ai căror preoți fuseseră deportați. Ca senator de drept, câtă vreme a mai avut cuvântul, el a luptat cu guvernarea împotriva cotelor puse țăranilor și împotriva pensionării preoților, modalitate prin care Guvernul Groza voia să scape de liderii spirituali pe care-i aveau satele. Iar când și-a dat seama de forța străină prin care se încerca deturnarea bisericilor din emigrație, a apelat la toți cei apropiați și a devenit sufletul unei mișcări de apărare a identității autocefaliei noastre, pe toată extinderea ei, în țară și străinătate, angajându-și chiar fiul în această misiune riscantă. Iar fiul lui a prelua misiunea, a bătutu întreaga Europă înfiintând atît parohii

ale romanilor cat si emisiuni religioase in limba romana, prin care realiza pri eterul undelor radio o uniune bisericească între toti dreptcredinciosii neamului nostru. In bisericile romanilor de dincolo de Cortina de fier, el duminica de duminica oficia slujbe la care participau pe calea undelor si toti cei de dincoace, înfăptuind astfel BISERICA DIN ETER care a dat unitate simtirii crestine romanesti în toată perioada de opresiune comunistă. Si, avea grijă ca, acolo, în încheierea fiecărei slujbe, să-si citeze tatălcare, între timp, aici, fusese ucis la 1 martie 1949 prin crimă păgană a guvernării promoscovite: Arhiepiscopul Vasile-Victor Leu își încheia fiecare predică de la sfârșitul serviciului religios pe care-l prezenta duminica la BBC - sau la alte posturi de radio unde-l duceau drumurile sale arhieresti: radio Paris, radio Roma, radio München (ce conținea germenii Europei Libere), radio Salzburg, radio Istambul, radio Atena și altele - cu: Prin aceasta, ambii, tată și fiu, intrau deschis și pe față în lupta lor cruciată. Să încercăm, totuși, din documentele existente, să vedem pe cât posibil, cine erau și celelele personalități implicate. Lista este lungă și începe cu frații întru ierarhie arhierască ai Episcopului Grigorie: Patriarhul Nicodim care a trăit până la începutul lui 1948, Mitropolitul Irineu Mihălcescu al Moldovei - câtă vreme a viețuit în retragerea pe care i-o impusese Gheorghiu Dej înlocuindu-l cu omul său care l-a găzduit la Vâlcea, apoi, Mitropolitul Nifon Criveanu obligat și el să se retragă din scaunul de întâistătător al Olteniei și chiar urmașul acestuia, mai docilul mitropolit Firmilian, Mitropolitul Tit Sîmedrea păstrându-și simbolic, în țară, spre neplăcerea ocupanților, titlul de prelat al Bucovinei, episcopul Policarp Morușca, titular al Bisericii misionare din America, unde nu i s-a mai dat voie să plece și episcopul Partenie Ciopron mutat din Alba Iulia unde nu mai putea funcționa o episcopie a armatei. Aceștia erau cei care fuseseră deja izolați de administrația bisericească luându-li-se eparhiile,

dar rangul arhieresc păstrându-le locul în Sfântul Sinod. Congener al lor rămas în funcție, recunoscut de ei din trecut ca lider de inițiativă națională, Episcopul Grigorie a devenit pionul principal al curentului care se opunea modificării statutului Bisericii, îngrădirii drepturilor ei spirituale asupra țării și neamului, nerecunoașterii jurisdicției ei canonice asupra românilor din afara granițelor. Acești prelați rămași fără eparhie, plus doi episcopi basarabeni ale căror nume nu mi-le amintesc, puteau fi întâlniți deseori la Huși sau la mănăstirile eparhiale ca oaspeți de taină ai Episcopului Grigorie iar, uneori în preajma sinoadelor, se întâlneau la casa din București a vărului meu Vasile, care se afla chiar în preajma Patriarhiei. Tot asemenea oaspeți de care îmi amintesc - desigur în perioadele când nu erau arestați vreunii - erau prietenii cărturari ai Episcopului Grigorie - Dimitrie Gusti, I.Al. Brătescu-Voinesti, Emil Gârleanu, Păstorel și Ionel Teodoreanu, Lucian Blaga, Dr. Paulescu, Ion Marin Sadoveanu, I.D. Ștefănescu, Nicolae Lungu, Cezar Petrescu, Ion Pillat, Constantin Silvestri, Pan Halipa, George Gregorian, Ion Sân Giorgiu, Mircea Vulcănescu, Constantin Bobescu, Dimitrie Cuclin, Gala Galaction, Ion Agârbiceanu, miniștrii liberali Radu Roșculeț, George Vântu, Bujoiu. Închei această listă cu Mitropolitul Nicolae Bălan al Ardealului care, nu știu de ce, a trăit în ultimii ani un fel de autoclaustrare în reședința metropolitană de la Sibiu unde unchiul meu îl vizita, cu episcopul Chesarie al Tomisului, pe care l-am pomenit la întrevederea de la Medgidia, episcopul Valerie Moglan al Clujului, arhiereul Paul Șarpe, locotenent în sacunul de la Curtea de Argeș după plecarea unchiului meu la Huși și episcopul Nicolae al Oradiei scos abuziv din scaun, încheindu-și apoi viața pământească într-o mănăstire de domiciliu obligatoriu. Până aici am reconstituit din memorie și din menționări fără legătură cu anchetatul; dar numele prietenilor lui, chiar dacă el refuză categoric să-i implice

cu ceva, sunt smulse meticulos de anchetator: vin întâi prelații din generația sa, care i-au fost colegi de seminar ori de teologie: Mitropolitul Vasile Lăzărescu al Banatului, episcopul Antim Nica al Dunării de Jos, episcopul Policarp Morușca al Maramureșului, episcopul armean Vasile Boldian, profesorii de teologie Nichifor Crainic, preotul Ion Ravența, arhimandritul Laurențiu Busuioc, și preotul Dumitru Chirilă, preotul Gh. Vintilescu director-consilier al Sinodului, preotul Constantin Nonea directorul-consilier al Mitropoliei Moldovei, preotul dimitru Veștemeanu director în ministerul Cultelor, preoții Victor Popescu și Ionel Boboca de la biserica Radu Vodă, Constantin Pistol de la biserica Icoanei, Ion Hagiu de la biserica Cuțitul de Argint, Ion Constantin Sârbu din Parcul Călărași, Ion Gălățeanu biserica Domenii, Ion Solomei și diaconul Gh. Pantiru de la biserica Sf. Spiridon - Iași, Ilie Gheorghită directorul seminarului din Iași, Gh. Gheorghiu de la biserica Uspenia din Botoșani, Ion Popovici și Vasile Vasiliu protopopi de Neamț, preotul Ion Smărescu de la biserica Sf. Gheorghe - Pitești, preotul Pavel Ginaru din Rm. Vâlcea, preotul Teodor Voineagu și tatăl meu, avocatul Ion Leu din Medgidia, preotul Ion Mărculescu din Cuza Vodă, preoții Dima, Popoiu și Blănaru din Bârlad, arhimandritul Ambrozie Filiuță, fost vicar și ieromonahii Partenie, Mina, Silvan și diaconul Dragoș Alexandrescu de la Huși. Lângă aceștia apar cu caracter dubitativ numele unor miniștrii ai cultelor din guvernul Groza: Stanciu Stoian și Mihai Ralea. Dar și cu ei, totuși, ca profesori universitari aparținători de cultura română, cred că s-au putut discuta unele aspecte ale problemei. Ralea, cunoscut fiind din Huși, avea relații cu vărul meu Vasile, iar Stanciu Stoian cu preotul Gâldău. Pentru că, în ciuda interdicției moscovite, problema identității noastre spirituale își făcea loc indiferent de sloganurile prosovietice și, ca dovadă că momentele pe care le evocăm noi aici au avut și rezonanță dar au avut și făclieri

printre cei pomeniți mai înainte și printre alții care le-au urmat, este faptul că, douazeci de ani mai târziu, chiar dacă ne aflăm tot sub guvernare comunistă, în revista nr.XXV-1973, studiul al academicianului dispărut Nestor, Mitropolitul Olteniei putea vorbi despre și despre afirmând nestingherit faptul că și .Se schimba, deci, ceva chiar în oficialitatea aceluia regim, precum Apostolul zice despre păgânii cei fără lege. Iar asta, ca dovadă că sămânța a încolțit la noua generație de prelați, iar ceea ce era considerat act de trădare conducând la martiriul Episcopului Grigorie Leu și a fiului său Vasile Victor Leu, s-a dovedit act de înaltă demnitate și de morală cerștină, și chiar de salvare națională în acel moment când, cu orice chip, flacăra rezistenței nu trebuia lăsată să se stingă. Ea a avut ecou chiar la generația următoare, când regimul era încă puternic.. Dar simțămintele cu adevărat patriotice rânduie atuncea în taină de câțiva bărbați de conștiință care s-au simțit datori a acționa au dat tărie și rezistență Bisericii în îndatorirea ei față de neam și au condus la posibilitatea de reînnoare a celor mai sfinte tradiții chiar sub apăsarea vechii orânduiri, aflându-și slujitori care au dus destinul românesc mai departe. Cine sunt însă ei este mai greu de aflat de vreme ce anchetatul refuză categoric să spună vreo vorbă în legătură cu aceasta. Prin actul său el i-a salvat și de la pedeapsă, salvând și continuitatea ideii; dar le-a adus și dezavantajul de a nu putea fi cunoscuți astăzi. Cunoscuți nominal, vreau să spun, deoarece, categoric lucru, ca entitate colectivă de oameni ai unei înalte conștiințe ei sunt, clar, unii dintre cei citați mai înainte. Ca animator al lor, ca făclier al lor, cum spunea un înalt ierarh, rămâne cunoscut Episcopul Grigorie care, însă, a avut de plătit cu viața pământească pentru această notorietate publică. Din acest motiv, dacă el tot a devenit cunoscut și a plătit cu viața încheiată prin martiriu, fiul său refuză categoric a divulga numele celorlalți, oricât de dură ar fi fost ancheta la care a fost supus și aici și la Moscova

din momentul răpirii lui din lumea liberă. Fapt important pentru noi, astăzi, este adevărul de necontestat că, în sânul Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Autocefale Române, a existat un grup puternic de ierarhi care s-au opus cât au putut bolșevizării țării și descreștinării populației, unii până la sacrificiul suprem, alții rămânând cel puțin mărturisitori neabătuți, al căror exemplu s-a continuat la celelalte generații în așa fel încât, chiar sub apăsarea dictaturii atee, conștiința Ortodoxiei ca Biserică Națională a Românilor s-a perpetuat întru salvarea Credinței și a tradiției strămoșești.

Episcopul Grigorie Leu al Argeșului
-ales și întronizat în 1936-

SUPRIMAREA IERARHULUI ȘI ANIHILAREA ÎNTREGII EPARHII

La începutul anului 1949, ura atee se răzbună anihilând și scaunul episcopal al Hușilor și pe înaltul slujitor care stă în el și distrugând apoi întreaga eparhie spre a nu mai putea rămâne nici o urmă, ca în vremurile când barbarii arau pe locurile arselor cetăți. Opunându-se cu vehemență Regulamentului de funcționare impus de comuniști prin acel care, printre alte dureroase îngrădiri ateiste prevedea scoaterea la pensie a preoților de peste 55 de ani, adică pregătirea terenului de a se aduce la sate propăvăduitori tineri formați pentru colectivizare, se încearcă și se reușește în mod criminal anihilarea Episcopului Grigorie ca lider de opoziție în Sfântul Sinod și în întreaga lume bisericească. I se smulge în primul rând scaunul de arhipăstor adăugându-se în Decretul căruia i se opusese mențiunea desființării dificilei Episcopii a Hușilor prin care el își pretindea jurisdicția istorică a păstoririi și în stânga Prutului - lucru evident și chiar consemnat în literatura de mai târziu: <drept măritorii creștini din Basarabia aparținând bisericește de Mitropolia Moldovei de la Iași direct, și indirect prin Episcopiiile Hușilor și Rădăuților>. (I.P.S. Nestor Vornicescu - XXVII - 1975 p. 821-851 - catedrala din Huși fiind ctitorită ca Biserică Domnească de Ștefan cel Mare, iar Sfânta Episcopie a Hușilor fiind întărită în întinderea scaunului ei (cf. Nicolae Iorga) de Alexandru Lăpușeanu pentru a păstori lara de Jos a Moldovei și lara de Jos a Basarabiei>. Ei bine, tocmai acest asupra teritoriilor unde viețuiesc români ortodocși, păstrându-și drepturile spirituale perene indiferent de trecătoarele schimbări administrative pe care întotdeauna năvălitorii le-au adus în aceste părți ale teritoriului românesc, tocmai acest scaun episcopal îi

stătea în coastă lui Stalin și planurilor lui de desnaționalizare. El trebuia desființat, șters de pe suprafața țării iar, cum întâistătătorul său, Episcopul Grigorie, ca personalitate bine cunoscută pe plan național și în lumea creștină, avea încă destulă autoritate ca să se opună, trebuia și el anihilat. În perioada aceea de la începutul anului 1949, urmând protestelor și apelurilor publice lansate prin Sinodul din care, pentru măsuri de docilizare, fuseseră scoși unii dintre ierarhii pomeniți mai înainte, rămas mai singur Episcopul Grigorie a făcut totuși mari demersuri și nu a cedat o clipă în eforturile de a împiedica promulgarea acelor prevederi înrobitoare din Decret, după cum relatează toți sinodalii, colaboratorii și membrii familiei: Tatăl meu, ca avocat a fost mereu cu el la Huși și București spre a fi consilier în toate formulările juridice. Casa încă neconfiscată a lui Vasile de la București a devenit sediu pentru cei care mai îndrăzneau să se întrunească. Iar în ultima săptămână a lui februarie, aceea în care MAN-ul prezidat din păcate de Parhon și Sadoveanu, a votat Decretul, el a protestat la aceștia, la Patriarh și la Primul Ministru sfidând acuzele că are fiul plecat în străinătate și propunând ultima soluție: <Îndepărtați-mă pe mine, dar lăsați Episcopia>. Atunci pesemne, dacă nu ar fi fost vorba de vreun cinic scenariu premeditat în manieră kaghebistă, de teama unor proteste mai mari, care prin fiul său se puteau întinde și în străinătate, s-a hotărât și anihilarea sa fizică. Petru Groza, căruia Episcopul i se opusese și în 1947 cerând public guvernului să nu ia cote de cereale de la țăranii pe care politica comunistă încerca să-i aducă la sapă de lemn și proclamând ca un păcat pedepsit de Biserică faptul că satele Moldovei care sufereau de pe urma mării secete să mai fie supuse și la cote - Petru Groza, deci, acest prim ministru al comunistilor provenit dintr-o familie preotească, a acceptat sau a fost obligat să fie complice la crimă. Pe ziua de 23 februarie a fost promulgat Decretul, pe ziua de

24 februarie s-a primit ultimul protest din partea Episcopiei Huşilor, cu argumente care se adresau și lumii internațională, de la răsărit și de la apus, pe ziua de 25 februarie Episcopul Grigorie Leu a fost invitat la guvern pentru o discuție pe marginea a ceea ce solicita demersurile sale. Aici s-a aplicat același tratament de asasinare a adversarilor ce nu pot fi aduși în fața plutonului de execuție, pe care serviciile secrete moscovite l-au practicat de la Maxim Gorki până la Gheorghiu Dej, cu același cinism, chiar dacă tehnica s-a modificat de la otravă la iradiere. În cazul lui Gorki a fost clar otravă pusă în zugrăveala camerei lui din care tot a inhalat până a ajuns la funeralii naționale. În cazul lui Gheorghiu Dej a fost un puternic bombardament cu radiații la o ședință a Pactului de la Varșovia. În cazul de față, anul fiind 1949 și durata de trei zile până la efect fiind semnificativă și altor cazuri, se presupune că ceea ce s-a folosit la întâlnirea de la primul ministru, sau din preajma cabinetului acestuia, a fost otrăvirea, cu toate că, e posibil să se fi folosit acest termen doar pentru că în 1949 încă nu devenise notoriu procedeul de iradiere secretă. Fapt este că, luând trenul spre Huși după ultima sa întâlnire oficială, Episcopului Grigorie nu numai că i s-a făcut rău, dar a știut clar că va muri, lucru pe care l-a evidențiat tot timpul cu seninătate creștină vreme de trei zile, obligându-se la luciditate în momentele când durerea nu-l doboră prea tare și rânduinu-și toate cele ale mării plecări în ordine desăvârșită de la legațiile testamentare materiale și mai ales morale, până la amănuntele veșmintelor și a slujbei sale de trecere întru Domnul. Din trenul care-l aducea de la protocolul cinic al execuției sale, în stația Crasna a cerut șefului de gară să telegrafieze mamei mele care era medic, să vină de urgență. Iar, a doua zi, când ea a ajuns, nu i-a cerut să-l trateze ci doar să-i spună cum evoluează sistemul de ucidere la care fusese supus și cât mai avea de trăit. Conștient de termenul scurt, i-a spus mamei mele

că vrea să o aibă pe ea la căpătâi ca neam, ca să-l țină lucid până în ultima clipă pentru a se putea despovăra de toate problemele familiei și ale bisericii, părăsind această lume cu ele clarificate. Cerea în mod expres ca însemnele arhieresti cu care ritualul prevedea înmormântarea, să fie unele noi și lipsite de valoare materială, cele care i-au aparținut urmând a fi transmise fiului său, ca un simbol de continuitate a celor noua generații de slujitori ai ortodoxiei naționale care se încununau în familia noastră prin rangul ierarhic care-l transmitea acum. Tatăl meu era legat cu îndeplinirea acestei voințe ultime și îmi amintesc cum a străduit până la sfârșitul vieții sale, chiar înfruntând unele disensiuni din familie pentru aceasta. Conform ceasornicului metodei necruțătoare prin care fusese executat de puterea ateistă, Episcopul Grigorie a închis ochii în zorii primei zile de martie 1949 în mijlocul rudelor și a tuturor slujitorilor episcopiei, vorbindu-le și îmbărbătându-i el pe dânsii, subliniindu-le mereu speranța că omenirea creștină nu ne va lăsa pentru multă vreme în mâinile anticristului și că sacrificiul său nu trebuie plâns ci doar urmat. Avea această grijă a continuării luptei spun toți cei care au fost lângă el în ultimele clipe din acea zi de întâi martie. În legătură cu aceasta Înalt Pra Sfințitul Antonie întâistătătorul Transilvaniei relatează într-o scrisoare pe care o includ printre aceste documente, faptul cum târziu, într-o mănăstire, a întâlnit un călugăr tuns întru monahism cu numele de Gamaliel, care păstra cu sfințenie o cămașă veche (pesemne precum acelea pe care le știu prea bine din copilăria mea, cu țesătură albă aspră, mănăstirească). Călugărul fusese frate tânăr, cămăraș la palatul episcopal din Huși -palat ridicat drept curte domnească de Ștefan cel Mare. El s-a aflat printre cei care, după închiderea ochilor, i-au îndeplinit întregul serviciu religios al îmbrăcării Vlădicăi Grigorie în hainele arhieresti cu care trecea în viața veșnică și a păstrat cu sine cămașa ultimelor lui suferințe lumesti. Dacă va cădea această carte

în mâinile lui sau ale altora care dețin astăzi cămașa îi rog să o așeze undeva cu aceste rânduri de mai sus ca o inscripție pentru muzeul neamului. Date mai ample și documente despre viața, opera și trecerea lumească a Episcopului Grigorie se pot găsi în cartea recent editată la Episcopia Hușilor: de preot-doctor Nicolae Hurjui. În legătură cu documentele pe care le includ la acest capitol, pomenesc o scrisoare-adresă pe care mama mea a scris-o cu mână tremurândă și caligrafie precipitată în încăperea alăturată celor unde se împlinea ritualul spălării, ungerii și îmbrăcării vlădicești. Era adresată colegului ei - medicul director al spitalului din Huși doctorul Găitulescu care, până la venirea ei și apoi, împreună cu ea, îl îngrijise pe Episcop. Întrucât în ultimile ore rămăsese doar mama, ea îi trimitea acum probe de laborator - evident pentru confirmarea bănuielilor de diagnostic pe care, profesional, desigur că le discutaseră împreună. Mai ales că mama mea mi-a confirmat clar ca medic, faptul că Vlădica (acesta era apelativul pe care-l foloseam în familie fără a adăuga numele, deoarece el era, pentru noi, doar unul singur: - Vlădica) i-a spus că se știe de nevindecat, dar vrea să cunoască din diagnosticul de care însuși era sigur evoluția următoarelor ore, înseamnă că directorul spitalului i-a fost mamei confidentul căruia îi încredința acum și probele de laborator. Călugărul Partenie care îndeplinea slujba de șofer (în orânduirea palatului episcopal erau o serie de monahi cu profesii precise: mecanici, vieri, pivniceri, bucătari conform nevoilor domeniului, dar și tipografi, sculptori în lemn, pictori, compozitori și chiar niște mari cântăreți refugiați de la Opera din Chișinău, pe care unchiul meu îi aduna conform preocupărilor sale culturale) - a fost trimis cu probele și scrisoarea respectivă la spital, dar s-a întors cu ele înapoi: medicul plecase brusc din oraș sau, mai degrabă, fusese sfătuit să plece, tocmai pentru a nu parafa o asemenea confirmare. Îmi permit această bănuială, pentru că un lucru asemănător s-a

petrecut și cu o sesizare pe care tatăl meu în calitate de avocat și împreună cu frații și cumnații săi, au vrut să o depună la procuratura județului care ulterior s-a desființat. În sesizarea al cărui text îl public de asemenea, ei cereau o anchetă în cazul motivelor suspecte ale morții Episcopului. Procedeu a fost delicat și perfid: Un personaj important de la guvern și un reprezentant al Ministerului Cultelor (tata își amintește că pe unul dintre aceștia îl chema Fârșerotu), au venit imediat de la București pentru organizarea funeraliilor. Ei l-au convocat pe tata și pe frații săi și le-au cerut să nu strice ceremonia oficială pe care guvernul avusese bunăvoința să o stabilească prin demersul de la procuratură care o putea întârzia. Argumentul era că nici Biserica nu permite autopsierea trupului unui prelat, deci aceasta nu poate avea loc, iar cercetările asupra altor probe se pot efectua și după înmormântare. Promițându-li-se chiar sprijinul ulterior, rudele au acceptat. Abia după acest accept, oficialii guvernamentali au permis venirea reprezentanților Bisericii. Astfel a avut loc slujba de despărțire a prelatului de enoriașii care se adunaseră nu ca la plecarea unui muritor ci cu drama vremurilor și mai triste pe care le prefăta acest eveniment zguduitor oficializat de prezențele și cuvântările reprezentanților guvernamentali, dar oficializat ca un avertisment. Acest serviciu religios în care rezona durerea situației grele a întregii Biserici, a fost oficiat de prietenul și, cum știm, confidentul său Chesarie Păunescu, episcopul Tomisului (care nu s-a sfiit să vină cu toate că, pesemne, și lui i s-a atras atenția ca și episcopului Antim de la Buzău care a fost întors din drum), episcopul Antim Nica de la Galați, arhimandritul Teoctist Arăpașu -ajuns Prea Fericit Patriarh, pe atunci vicar al Mitropoliei Moldovei și cunoscutul preot cărturar Constantin Nonea din Iași, singurii care nu au avut teamă să se alăture marelui sobor al preoților și monahilor din eparhia proaspăt condamnată la desființare pentru

plăcerea ocupantului. După epuizarea unui asemenea act oficial, opinia publică a fost otrăvită cu informații false de la cea naivă că era bătrân și bolnav, când toată lumea îl văzuse până atunci în plină forță și sănătate la cei doar 68 de ani încă neîmpliniți, până la zvonul că s-ar fi sinucis și că din acest motiv, el fiind ierarhul, episcopia trebuia desființată. Ca să nu mai vorbim de etichete ca , și a căror semnificație este, de fapt, cu totul alta decât cea din limbajul pomenit. Cât despre insistențele în materie de justiție ale familiei, ele au fost liniștite cât se poate de simplu: au fost arestați sub diverse pretexte sau chair fapte incriminabile pe atunci, atât tatăl meu cât și unchiul meu, bătuți bine și trimiși în lagăre în așa fel încât preocuparea de a se salva pe ei înșiși să nu le mai dea vreme pentru demersuri întru aflarea adevărului morții Episcopului. Tatăl meu, Ion C. Leu, avocat din Medgidia, cu dosarul aflat astăzi în Arhiva de Fond Penal cu nr. 454, a fost condamnat la cinci ani detenție administrativă - neexistând probe pentru o condamnare penală și fiind detinut doi ani în lagărele Peninsula și Capul Midia. Această metodă a condamnării administrative fiind culmea abuzului totalitar fără nici o legătură cu justiția întrucât securiștii care te anchetau îți hotărau și pedeapsa fără a mai cere avizul cuiva, lucru nepermis în nici un sistem judiciar din lume. Unchiul meu, Constantin Nil Leu, fost ofițer de roșiori, deoarece locuia în comuna natală luțcani - Covurlui și avea în jurul său opinia întregului sat, a fost condamnat 12 ani la temniță grea și a zăcut în închisoarea din Galați șase ani și jumătate, conform dosarului 104.205 tot din Arhiva de Fond Penal, iar unchiul meu Șerban Onose, dat afară din funcția de revizor școlar, a fost și el vreme de vreo patru ani urmărit ca și ținut prin lagăre. Singura iertată de batjocura securității prin vârsta ei, a fost sora lor cea mai mare pe care o numeam cu toții Mama Zoita și depășea 70 de ani, fiind capul unei numeroase generații în care Episcopul Grigorie era al doilea, iar tatăl meu al optulea,

așa explicându-se marea diferență de vârstă între mine și vărul meu. Ea a fost lăsată în pace locuind în alt sat și numindu-se, după căsătorie, Blănaru. Astfel, prima veste din străinătate a venit pe adresa ei. Era o carte poștală ilustrată care nu atrăgea atenția și conținea un text banal care numai nouă ne spunea ceva recunoscând scrisul vărului meu: . Dar spre durerea expeditorului, fratele ei, ceea ce însemna Vlădica Grigorie, nu mai era în viață. În schimb sanatoriul, ceea ce însemna Consiliul Mondial Ecumenic, îi acorda ajutorul cerut de conclavul celor ce-l sprijineau de aici, spre bucuria noastră. Iar, așa cum am spus mai înainte, numele acestora a fost salvat de la dezvăluire, prin martiriul Episcopului Grigorie și martiriul la care avea să se supună și el, fiul acestuia. Noua nu ne rămâne decât să-i căutăm pe cei din conclavul sprijinitor printre cei din listele anterioare. Dar, mai întâi, un amănunt de substanță în legătură cu fotografia Episcopului Grigorie pe catafalc, pe care o dețin printre documente: Această fotografie i-a fost adusă mulți ani mai târziu tatălui meu de către un bătrân evreu care fusese fotograf la Huși. El nu și-ar fi permis să se apropie de catafalc - i-a mărturisit, dar l-au adus acolo care i-au cerut să dezvolpeze repede și să le dea fotografia care trebuia trimisă de urgență undeva. Dacă ne gândim la similitudinea dintre această situație și filmul execuției lui Antonescu pe care l-a cerut Stalin drept confirmare, înseamnă că exista o practică curentă a Moscovei de a se pune la dosarul adversarilor și documentul final. Mulți ierarhi, dintre cei cărora nu li s-a permis sau care nu și-au permis să ia parte la funeralii mi-au declarat în decursul vremii că ei, din primele zile. I-au pomenit în slujbele lor printre martirii Bisericii, iar în bisericile din străinătate, tot din primele zile s-au ridicat slujbe pentru martiriul său, ceea ce înseamnă că vestea a ajuns foarte repede, iar reacția a fost promptă, chiar în acel martie 1949 prin știrea difuzată de BBC-Londra și agenția de presă din Paris. Înseamnă aceasta că, în slujba

ideii lui de unitate românească prin ortodoxie, atât conștiințele din țară cât și cele din străinătate s-au unit pentru prima dată chiar deasupra proaspătului mormânt. La Huși, în slujbele de taină, în închisorile unde se aflau foștii lui călugări arestați, la mănăstirea Cernica ale cărei chillii îi adunau pe arhierii scoși din funcție înainte sau o dată cu el, ca și la Argeș și la Sfântul Spiridon al Iașilor unde fusese egumen, glasurile celor care l-au cunoscut și l-au urmat au făcut slujbe pentru pomenirea și mărirea martiriului său, episcopul Chesarie al Tomisului m-a chemat la el când episcopia desființată i se muta la Galați - deci tot în 1949 - și mi-a încredințat un text de epitaf pentru piatra de mormânt a Vlădicăi spunându-mi că străinătatea știe tot și se fac slujbe. Valorile creștine și naționale propăvăduite de Episcopul Grigorie Leu își făceau loc chiar sub obrocul dictaturii ateiste. Chiar dacă nu se pomenea asasinatul, preoții și călugării tineri cunoșteau cu toții sensurile și idealul creștin al martiriului său, ca și viața sa cu adevărat exemplară.

Delegația Patriarhiei Ecumenice la Iași. În centru mitropolitul Nicodim cu ierarhii greci, în stânga, Vlădica Grigorie cu preoții C. Moratitakis și V. Vasilachi, în spate preotul Vasile Leu

Ca episcop al Argesului, iesind de la palatul regal(1939)
- in planul 2 se vad în uniforma FRN
Constantin Argetoianu si Al. Vaida-Voievod -

Episcopul Grigorie fotografiat pe catafalc spre a se folosi
documentul în raportul făcut de KGB pentru Stalin (amănunte
în „Cartea episcopilor cruciați”)

FAMILIA SI PERSONALITATEA EPISCOPULUI GRIGORIE

S-a născut la 2 mai 1881 în familia preotului Sachelar Constantin Leu, proaspăt întors din războiul de la 1877 și uns parohul bisericii cu hramul Sfântul Ilie din comuna Tuțcani, județul Covurlui. Avea în linie directă numai ascendenți preoți și dascăli de țară, până la străbunicul blagocin Mihail Leu, popă de tabără al lui Ștefan cel Mare, cu piatra de mormânt datată 1507. Alți ascendenți ai familiei - care-și împart între dânsii satele sunt pomeniți de un uric de la 26 iunie 7054 (1546), Ștefan cel Mare dă un uric la 24 noiembrie 1492 lui Ivancu și Vascu - fiii lui Leu, în 1458, acest Vascu - scris Vasco Leu după grafia poloneză, se află la Camenița în bejenie cu Petru Aron, iar în divanele lui Alexandru cel Bun și Iliș, hrisoavele îi pomenesc pe postelnicii Leu la 20 iunie 1438, 24 februarie 1437, 23 mai 1436, la 10 februarie, 3 iunie și 1 septembrie 1429, la 15 aprilie și 16 februarie 1428, în anul de la facere 6929, adică 1421, la 1402 și în 30 iunie 1392. Numele de Leu conjugat cu Postelnicu apare și la generații mai noi, de după Mihai Blagocinul: Gorie Leu (Leoag) când postelnic și când vornic de poartă și sătrar, apare la 1650 și la 1659, alte documente sunt din vremea lui Alexandru Lăpușneanu și a domniilor fanariote. În timpul lui Grigorie Ghica și al lui Constantin Mihai Racoviță, sub binecuvântarea mitropolitului Nichifor, apare în legătură cu înscrisurile mănăstirii Adam un Grigore Postelnicu Leu, iar sub Grigore Ghica, Ion Leu sin ot Postelnicu fiind dascăl al școlii și bisericii din comuna Iuțcani face un înscris privind niște braniști ale locuitorilor de pe valea Horincei în legătură și cu propriile lui moșteniri de la , către prezidentul judecătoriei Covurlui care nu este altul decât Alexandru Ioan Cuza. Ceea ce înseamnă că suntem în anii 1849-1850. și tot în legătură cu Vodă Cuza îl găsim pe Ion Leu-sin Postelnicu la Dobrovăț pentru secularizarea averii mănăstirești. Botezat cu numele

Gheorghe de către tatăl său, viitorul episcop-martir face școala primară cu neamurile sale care erau dascăli, este luat la mănăstirea Neamț de către un neam al nostru care era stareț - ierodiaconul Teodosie Branîște, ajunge la seminarul de la Roman și termină cursul superior al seminarului din Iași de unde, cu binecuvântarea mitropolitului Partenie pleacă la Kiev să studieze teologia. Se întoarce la Cancelaria Episcopiei de Galați, este uns preot și păstorește parohia Oancea unde este și director de școală, iar din 1907 îl găsim la București ca preot Spiritual al Seminarului Central unde începe să publice lucrări privind problemele sociale ale Bisericii precum , clerului>, , ceea ce îl va duce mai târziu la proiectul unui curs la granița dintre doua discipline, lucru insolit pe atunci: , care-l apropie și-l leagă cărturărește de Dimitrie Gusti. Războiul mondial îl aduce confesor militar și protopop organizator al serviciilor religioase ale armatei iar, la încheierea păcii transformă un spital militar în înaltă școală teologică și, cu sprijinul viitorului patriarh, episcopul de Caransebeș Elie Miron Cristea și al Mitropolitului Pimen Georgescu pregătește dintre foștii rezerviști cu care s-a ajutat în confesonatele armatei, preoți pentru numeroasele parohii care au nevoie de ei în Provinciile Alipite. Pregătește aici promoțiile care aveau să asigure imediat spiritualitatea națională pe întreg teritoriul României Mari. S-a mutat apoi în Basarabia, unde arhiepiscop al locului era încă ierarhul uns de Patriarhia țaristă-Atanasie, l-a ajutat din plin pe acesta să introducă canoanele sinodului autocefaliei române și a organizat învățământul teologic românesc dovenind chiar el rectorul Seminarului teologic din Ismail ceea ce îl face pe Nicolae Iorga să scrie:<În vechiul Ismail românesc, episcopul Melchisedec a adus grija întoarcerii la românism a acelu mal dunărean. Basarabia de Jos am pierdut-o și opera trebuie luată de la capăt. Este meritul arhierelui Grigorie Leu că a făcut-o.> Și nu fusese ușor. Ierarhii care țineau de fosta Patriarhie țaristă aveau înclinațiile lor care, până la urmă, l-au făcut pe Atanasie să-i aibă sufragani doar pe rușii albi și să meargă după ei în occident, dar teologii rămași de pe urma lui confundau

riturile; convulsiile amenințau Biserica și preotul misionar avea nevoie de multă înțelepciune. Au venit în jurul lui mulți tineri cărturari deveniți apoi bine cunoscuți în viața publică, iar în 1926 Iorga îi recunoștea prin aceste cuvinte succesul unei strădanii de șase ani; strădanii culminând cu înființarea Mitropoliei Basarabiei. La acel ceas, preotul Gheorghe Leu, fusese hirotonisit în arhiereu, uns vicar al Mitropoliei Moldovei cu numele de Grigorie Leu-Botoșăneanul și devenea membru al Sfântului Sinod, cu care prilej rostea un cuvânt plin de premoniția destinului său: (Revista nr.3(358) martie 1925 - Arhiereul Grigorie Leu: - discurs de recepție la 4 februarie 1925). Rostită atunci doar ca un act de conștiință misionară, această dorință avea să-și demonstreze retorica premoniției cu un sfert de veac mai târziu, prin întinderea pe cruce nu numai a mâinilor sale, ci și ale fiului său, prin încoronarea cu spini a martiriului lor de episcopi cruciați. Războiul cu nevoile spirituale ale oastei, Marea Unire, cu nevoile de preoți pe care el a trebuit să-i formeze, Basarabia având o ierarhie bisericească pe care țarismul încercase să o înstrăineze iar bolșevismul o molipsise cu secte anarhice, l-au ținut strâns de munca misionară, didactică și profesorală. Acum, arhieria - prin aducerea lui la Iași ca vicar și egumen al Spiridoniei, ca o mână tânără pe care se sprijină în ultimii săi ani de viață înțeleptul Mitropolit Pimen pe care-l ajutase în actele Marii Uniri a Bisericii Ortodoxe române odată cu țara - îl reasează și la preocupările sale cărturărești. Anii de la Iași, ca vicar iar după trecerea lui Pimen Georgescu, chiar la cărmele Mitropoliei, sunt și cei mai rodnici pentru opera sa preferată. Studiul teologico-social îl îndeamnă spre opere nenumărate întrunite într-un mare ciclu de studii cu o singură direcție: Întărirea Bisericii și prosperitatea națională prin Ea. Multe dintre lucrări au chiar asemenea titluri iar cauzele sociale sunt adânc și modern analizate ceea ce atrage în jurul ideilor promovate de el, cu conlucrare și admirație prietenească un Iorga, un Petrovici, un Gusti, un Rădulescu-Motru, Gala Galaction, Ion Agârbiceanu, I.E.Torouțiu, Tzigara-Samurcaș, Brătescu -

Voinești, N. Tonitza, Nichifor Crainic, I.D. Ștefănescu, Iuliu Valaori, Scarlat Struțeanu, C. Tăslăoanu, George Murnu, Radu Rosseti, Geoge Voievidca, Radu Gyr, Vasile Pârvan, George Brătianu, Const. Lapedatu, Eugen Boureanu, George Topârceanu, George Lesnea. ca să nu mai vorbim de universitarii ieșeni, de teologii de la Chișinău la a căror facultate a străduit și de cei mai importanți politicieni - de la Duca, Titulescu și Mihalache până la Octavian Goga care i ai neamului precum Episcopul Grigorie>. În aceste condiții, când devine vacant scaunul de episcop al Argeșului, laolaltă liberalii Brătieni, Bălăceni și alte familii celebre din zonă, împreună cu țărăniștii lui Mihalache, dar și cu casa Regală a cărei criptă este mănăstirea lui Manole, îi cer să vină aici întâistător și îl instalează cu mantie liliachie în 1936. Episcopia Argeșului în afara marii ei importante istorice o avea și pe cea misionară - la seminariile și școlile ei pregătindu-se în secolele trecute preoții și cântăreții de limbă română pentru parohiile ortodoxe din Transilvania, aici venind să se formeze cu duh național tinerii slujitori ardeleni. Episcopul Grigorie a continuat această tradiție misionară, adaptând-o la epoca modernă când diaspora noastră avea nevoie de păstori în multe colonii din lume și a obținut de la Palat, de la Patriarhie și de la Guvern burse și întâlniri pastorale de vară pentru aceștia, devenind întâistătorul lor duhovnicesc. Din acest motiv, desigur, în 1940, când dragostea de Moldova și de zonele de dincolo de Prut pe care le-a păstorit, îl fac să ceară a fi înscăunat la Huși, Patriarhul Nicodim spune: Și astfel a venit la Huși <în anul 1940 când pe lume nu era pace> după cum arată inscripția sa din pronaosul Catedralei Domnești, fiind instalat în scaun la 28 iulie, zi înscrisă în calendar de către Episcopia de astăzi, pentru pomenirea martirului ei, martirizat prin crimă păgână a anului 1949, după cum scrie Prea Fericitul Teoctist pe care vrem să-l cităm alături de ceilalți capi ai Bisericii noastre citați mai înainte

împuternicit al Guvernului României Mari în Basarabia de Sud și director al Seminarului Teologic din Ismail, cu studenții și formația culturală “Gavril Musicescu”

La mănăstirea Văratec împreună cu mitropolitul Nicodim, însoțind delegația Patriarhiei Ecumenice condusă de mitropolitul Kalkedonului (în stânga preotul C.Moraitakis)

Cu prilejul instalării ca mitropolit la Cernaui a lui Visarion Puiu (între mitropolitul Nicodim Munteanu și arhierul vicar Grigorie Leu) la 10 noiembrie 1935

ARTICOLUL: “EPISCOPUL MARTIR”PUBLICAT DE PATRIARHUL TEOCTIST IN REVISTA “MAGAZIN ISTORIC”1994

În soborul ierarhilor Bisericii noastre strămoșești, se găsește și chipul de vrednic prelat al episcopului Grigorie Leu, cel care a avut parte de un sfârșit atât de dureros. Provenind dintr-o familie de slujitori ai sfintelor altare, acest vrednic, preot mai întâi, și apoi ierarh, a adus în câmpul misionarismului nostru ortodox, al culturii și al cunoșterii trecutului nostru, valori de mare însemnătate. Legat de pătura de credincioși de la sate, el a moștenit din neamul său acel duh de apropiere, acel duh de slujire a semenilor și, mai ales, acel duh de comunicare cu moșii și strămoșii noștri. Ajuns mai întâi arhieru-vicar al Mitropoliei Moldovei și Sucevei, el a desfășurat o mare activitate misionară; poate, în vremea aceea, era singurul dintre cei care, sărbătoare de sărbătoare și chiar zi de zi, îi plăcea să fie în mijlocul credincioșilor. Doar episcopul Aradului, Grigore Comșa, mai era înzestrat cu o asemenea vocație Dumnezeiască. Pe lângă exegeza teologică, Grigorie Leu a tipărit numeroase broșuri de îndrumare a credincioșilor. Pe înțelesul lor de a cunoaște adevărurile de credință și de a le apăra de multele curente

care dezbinau credința. Și e dureros faptul, atunci când dezbinarea se îndreaptă asupra credinței neamului nostru, pentru că aceasta însemnează și , cum foarte deseori sublinia Vlădica Grigorie Leu. A ajuns apoi episcop de Argeș iar, la 28 iulie 1940, a urcat în ultimul scaun episcopal, la Huși, ca să illustreze și din această poziție, aceeași misiune sfântă de unitate națională, de slujire a Bisericii, cum Dumnezeu i-a înzestrat pe marii ierarhi ai neamului nostru românesc. A fost, îndeosebi, legat de latura din stânga a Moldovei, de acei credincioși blânzi, buni, ascultători și păstrători de tradiție cum, numai în aceste părți încă se păstrează până în ziua de azi. Numele episcopului Grigorie Leu rămâne adânc înscris în istoria Bisericii noastre, în istoria culturii noastre, în istoria atât de vitregă a neamului nostru românesc. El nu înceta a face apel la simțămintele de unitate națională pretutindeni. Nu înceta a-și exprima durerea atunci când puhoiul necredinței și întunericii a ocupat țara noastră dinspre răsărit. În acest groaznic vârtej moral, acest vârtej care a ajuns apoi să dărâme și biserici și credința în Dumnezeu, el, episcopul Grigorie, a fost printre primii care a protestat. Printre primii, însă, care a și suferit ! Pentru că, în acel început de pătrundere a comunismului în țara noastră, el a trebuit să plătească. Să plătească și personal și cu desființarea scaunului episcopal de la Huși, scaun întărit și așezat acolo de Ștefan cel Mare și Sfânt. Este vrednică cinstirea care i se aduce acestui mare ierarh al Bisericii Ortodoxe Române. Am avut bucuria să-l cunosc și i-am sorbit cu admirație cuvântul și chipul său care a rămas și-n sufletul meu și-n sufletele altora dintre cei care slujim Biserica noastră strămoșească.

TEOCIST

H. Grigorie

ARTICOLUL PĂRINTELUI GALERIU PUBLICAT ÎN “ROMÂNIA LIBERĂ” ÎN 1993

În a douăzecișiopta zi a lunii iulie, Episcopia Romanului și Hușilor pomeneste pe cel între ierarhi de vrednică cinstire Grigorie Leu. Este ziua în care a fost așezat ca arhipăstor al istoricei Eparhii a Hușilor. S-a născut în 2.05.1881 dintr-o familie de preoți cu mai multe generații atestate în comunele Iuțcani, Mălușteni, Sărățeni, jud. Covurlui (astăzi Galați) ca parohi, dascăli, învățători, până la înaintașul Mihai Leu - blagocinul. Se cuvine mai întâi o mică schiță biografică: A urmat seminarul la Roman și Iași, teologia la Kiev și București. Hirotonit, a slujit ca preot de mir în comuna Oancea, devenind apoi spiritual și profesor la Seminarul Central din București. Intră în rândurile clerului militar organizând protopopiate militare în timpul primului război mondial. Sfârșindu-se războiul, trece ca director al Seminarului Teologic din Ismail și e împuternicit guvernamental pentru sudul Basarabiei, lucrând cu zel pentru întregirea spirituală a neamului. În anul 1925 este sfințit Arhiepiscop Vicar al Mitropoliei Moldovei, iar în 1936 este ales Episcop de Argeș. În sfârșit este chemat de Colegiul Electoral ca Episcop de Huși în 1940; iar în Sfântul Sinod primește sarcina de a conduce comisia sinodală pentru misiunea Bisericii în țară și a Parohiilor Ortodoxe Române din străinătate. Se săvârșește prin moarte martirică în anul 1949. L-a învrednicit Dumnezeu să slujească jertfelnic în atâtea

plaiuri ale țării; și-a împlinit misiunea prin slujbă divină, prin cuvântul rostit, ca și prin cuvântul scris. Lucrările publicate pe o arie de peste treizeci de ani începând cu 1916, cuprind teologie misionară, istorică, pastorală. Între multiplele lucrări pomenim studiile despre Sf. Ioan Damaschin, despre Mărturisirea Ortodoxă de la 1642, despre , despre , volume de predici, cuvântări și altele. Personal, l-am privit în față de două ori - în 1936 când, ca Arhiepiscop Vicar al Iașilor, a venit în vizită la Roman invitat de P.S. Episcop Lucian; eram seminarist. Am și acum în imagine chipul luminos, iradiind de harul divin lăuntric. Personalitatea sa mi s-a întipărit și mai profund în primăvara anului 1940, când a trecut ca episcop la Huși. Alegerile se făceau pe acea vreme în Parlamentul țării. Am mers câțiva studenți teologi să asistăm la un asemenea eveniment. Slujirea sa în această chemare sacră era esențializată încă din 1925 prin mărturia de la hirotonia sa ca Arhiepiscop: . Întrezărea el oare, în har, cu adâncă presimțire a spiritului, jertfa pe care avea să o ofere ?!^ Pentru că, real, martiriul său s-a săvârșit în 1949. În sarcina și calitatea pe care o avea în Sf. Sinod, de a conduce secția misionară cuprinzând și parohiile Ortodoxe ale românilor din emigrația ce sporea mereu, i s-a cerut atunci de guvernul comunist aservit Uniunii Sovietice, să consimtă la intrarea acestor parohii sub jurisdicția canonică a Patriarhiei Moscovei, pentru a se trimite de acolo . Episcopul Grigorie a apărât, deopotrivă, o dreaptă cauză și bisericească și națională și n-a acceptat să semneze un asemenea act. Această hotărâre, pe lângă întreaga lui ținută jertfelnică, i-a oferit cununa martiriului. În numai câteva zile se mistuia sub asasină acțiune , trecând pe celălalt tărâm al existenței, din întuneric la lumină, în întâmpinarea Domnului vieții. Semnificativ, Episcopul Grigorie Leu anticipa spiritual-canonic un act devenit astăzi atât de prezent prin reactualizarea Mitropoliei Basarabiei. Pentru că, în spiritul autentic al

revelației, se impune tema fundamentală a relației Bisericii cu neamul. În istorie, imperialismul a însumat diverse forme: politică, economică, socială, culturală; toate pentru subordonarea țărilor mai mici. Din nefericire, printr-un fel de contagiune politică, au apărut și forme de imperialism bisericesc. Ce tragică metamorfoză ! În loc ca biserica dintr-un stat imperialist să dea o mărturie spirituală în Hristos, împotriva oricăror tendințe și forme de subjugare și asupra totalitară imperialistă, ea suportă acte de teroare, precum martiriul acestui prelat. Se lasă ea atrasă în cursa unei asemenea atitudini străine de adevărul divin revelat ? Pentru că, fundamental, se pune întrebarea: Biserica e deasupra neamului, sau se conjugă firesc și armonios cu neamul pe care îl slujește, îl sfințește în limba și sufletul lui ? În ziua Cincizecimii, Biserica odrăslită din sângele lui Hristos pe Cruce se naște și intră vizibil în istorie, în Duhul Sfânt prin limbile de foc ale Apostolilor, în limba și sufletul fiecărui neam. Fiecare neam fiind chemat înaintea lui Dumnezeu la judecată . (Apoc. 21,26)

Încheiem această scurtă încercare biografică mai citând din: „Calvarul româniei creștine” de Sergiu Grosu - Edition France Empire, Paris 1987: „La 28 februarie 1948, Patriarhul Nicodim a murit într-un mod total misterios ca și alți doi demnitari ortodocși dispăruți, după știrea agenției „Cortina de Fier”, ca urmare a actelor de teroare comunistă: fostul mitropolit al Moldovei Irineu Mihălcescu și episcopul Grigorie Leu al Hușilor” Iar, aflându-se în Europa de uciderea sa, postul de radio BBC din Londra lua atitudine anunțând în 1949: „Urmare a terorii comuniste, trecerea în neființă a Episcopului Grigorie Leu subliniază opiniei publice internaționale o dublă crimă: și fizică, prin martiriul unui înalt prelat ortodox, dar și morală, prin anihilarea unui mare propăvăduitor al adevărurilor naționale românești”.

Ierarhii la tinerete: Grigorie Leu devenind membru al Sfântului Sinod, Vasile Leu la catedra Scolii de ofiteri si confesor general al Jandarmeriei

Vasile Leu — young

CUM S-A NĂSCUT BISERICA DIN ETER

Îmi mai permit aici divagația unei amintiri în legătură cu unchiul meu, Episcopul Grigorie Leu. Era în august 1944 în timpul ofensivei rusești pe linia Iași-Chișinău. Nemții își retrăseseră câteva unități de blindate ducându-le pe frontul de vest, armata română rămăsese descoperită, frontul aliniat la Iași vreme de câteva luni era spart de armata roșie înaintând spre linia Focșani-Nămoloasa-Galați - cea mai apropiată posibilitate de regrupare a armatelor noastre. Deci Moldova intra în întregime în mâna dușmanului.

Comandamentul militar care se retrăgea a făcut apel la retragerea generală punând un tren la dispoziția administrațiilor județene și a instituțiilor importante pentru a le duce în spatele frontului. Episcopia Hușilor a primit și ea loc, dar Episcopul a trimis doar odoarele refuzând compartimentul care i se rezervase. și a explicat: comandamentul nu avea posibilitatea să pună trenuri la dispoziția întregii populații care era astfel obligată să rămână sub ocupație. Păstorul avea datoria să rămână cu turma - iar el era păstorul. Atunci, țărani din zeci de sate moldovene pornite în bejenie cu carele lor s-au strâns în jurul lui și au făcut o mare tabără pe dealurile Bârladului în care preoții deveneau popi de tabără ca pe vremea lui Ștefan cel Mare, iar Episcopul lua rostul strămoșului nostru Mihail Leu Blagocinul. Când, pe drumurile dinspre Prut au apărut avangărzile armatei roșii, Episcopul a strâns în jurul său întregul sobor de preoți, a așezat cântăreții în șiruri pentru a duce cuvântul printre mulțimea de oameni și când au ieșit la iveală tancurile a început o slujbă solemnă de încredințare a zecilor de mii de suflete strânse pe dealurile din jur în grija Domnului. Mulțimea ocupa un

spațiu imens părănd dușmanului o întregă armată. Dar nevăzându-se armament au fost trimiși cercetași să constate despre ce era vorba. Iar cercetașii, oricât or fi fost de Comsomoliști, când au văzut imensa slujbă la care se rugau preoții și oamenii de rând, au îngenunchiat și s-au trezit în ei simțurile pravoslavnice. Acelaș lucru s-a întâmplat și cu batalioanele și regimentele care au venit ulterior. Au îngenunchiat cu toții și au ascultat slujba: De-o parte a altarului sub cerul liber miile de țărani moldoveni, de partea cealaltă miile de ocupanți din armata anticristului, împăcați pentru o clipă sub slujirea divină. Reveniți la sufletele lor curate, soldații ruși alungau diavolul leninist îngenunchind și făcându-și semnul crucii. Înaintarea sovietică s-a oprit acolo, pe dealurile Bârladului, evenimente grave s-au produs în toată țara a cărei istorie avea să ia un alt mers. Dar imaginea aceea cu mulțimea în bejenie pe dealuri moldave, având în mijloc un episcop în odăjdii ce slujește cu soborul său iar armata ocupantă ce înaintează pe văile Prutului, oprindu-se și îngenunchind în străfulgerarea amintirilor curate din sufletul ei pervertit, rămâne în memoria creștină a lucrurilor.

Am relatat aceasta tot ca argument: Tăria credinței care dădea o hotărâre aspră și neînduplecată tuturor gesturilor acelui om cu suflet bun și duios de adevărat părinte, cel ce avea să fie, din nefericire, ultimul vlăstar din spița marilor Vlădici a căror personalitate marchează istoria Moldovei. Tăria sa perseverentă și sinceră, cu vorba deschisă care, dacă a putut îngenunchea o armată întregă în fața simbolurilor Bisericii sale, oare, când a strigat anunțând pericolul bolșevizării ortodoxiei noastre, nu a găsit ascultare la frații săi ierarhi, inclusiv la prospătul patriarh

?!

Nu-mi vine să cred și, tocmai din acest motiv, înclin a considera că strădania și martiriul lui au fost lucrarea Domnului asupra unui întreg Sfânt Sinod care a putut să aibă în sânul său și un Toma Necredinciosul și un Iuda

pe care propria-i căință să-l ducă la ștreang și chiar un Petru al clipelor de lepădare, pentru că scriptura nu ne va sfinți dintr-o dată, dar, în întregul ecleziastic pe care-l reprezintă, frații sinodali nu au putut decât să aprobe și să încurajeze rezistența pe canoanele noastre proprii, pentru care Episcopul Grigorie își trimitea fiul în străinătate. Așa s-au adunat ei în Grupul Sinodal de Rezistență. Trebuia prea multă mârșavie și necredință, ca să nu înțelegi și să nu aprobi spiritul de tradiție al luptei lor, chiar dacă propaganda comunistă pune etichetele ei cu invective caracteristice. Sau mai mult: tocmai pentru că anticristul pune asemenea etichete defăimătoare, înseamnă că lucrurile stau exact invers și conștiința creștină te obligă să le înțelegi ca atare că luptătorul e numit doșman, iar mărturisitorul eretic. Era, de fapt, înfruntarea celor devotați Credinței, cu colaboraționistii mârșavi care necinseau haina clericală. Că au existat lude, e firesc. Dar nu pe acelea vrem să le dezvăluim deoarece în fața Marii Judecăți nu au cum se ascunde. Dar sufletele curate sau ajunse la curățenie care-au gândit într-un întreg românesc, ar merita să fie știute! Avem, întru aceasta, iesite la iveală mai recent, documentele sedintei Sfântului Sinod de la sfârșitul lunii decembrie 1946, la care se referă relatarea oficiosului "BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ" pe ianuarie-martie 1947, sedință în care plenul ierarhilor de atunci l-au judecat pe proaspătul lor cosinodal Iustinian Marina, ajuns vicar la Mitropolia Moldovei, pentru politizarea unor acțiuni bisericești în favoarea Partidului Comunist și a unor măsuri în acest sens luate fără binecuvântarea sefului său ierarhic, mitropolitul titular Irineu Mihălcescu. Deci, colaboraționismul celui pe care comuniștii îl infiltrau printre ierarhi fusese sancționat de aceștia din față, motiv pentru el să se răzbune atunci când a ajuns în frunte ca „Patriarhul Roșu”. Era o perioadă încă pluripartidă, când exprimarea nu ajunsese a fi total încătușată, iar forțele naționale încă

nu pregetau să-si afirme convingerile. Ca dovadă că printre cei din prima linie se afla Episcopul Grigorie Leu, care cunoștea toate manipularile de la Mitropolia Moldovei și protesta fațăș, impunând prin prestigiul său atenuarea acestora și amânarea planurilor bolșevice de înrobire a Bisericii, este faptul că, în același an, răzbunarea pentru acest act al Sinodului vine direct asupra lui. Dintre toți prelații, atacul fațăș este direcționat spre el chiar în Parlamentul nou ales prin cunoscuta mare fraudă electorală favorizată de tancuri sovietice: Astfel, un deputat din noua Adunare Națională aleasă chiar în acea perioadă prin alegerile falsificate grosolan de comunisti, a ridicat pentru prima dată glasul împotriva Bisericii cerând de la tribuna noului parlament “muncitoresc”, trimiterea lui Grigorie Leu, acest episcop nationalist care nu permite propovăduirea noilor idei, în judecata Tribunalului Poporului. Dictatura ideologică era de abia la început; comunistii nu mai permiteau discuții contradictorii, iar cei care îi înfruntau pe planul ideilor nu primeau raspunsuri argumentate ci condamnări. Nici o polemică între ateism și credință, ci direct la Tribunalul Poporului unde judecători alojeni rosteau sentințe dictate de consilierii sovietici. Întrucât până atunci TribuNalul Poporului judecase numai criminali de război, Episcopul Grigorie Leu a fost primul român amenințat cu această trimitere în judecată pentru simplul fapt că nu lăsa ca Biserica lui să fie aservită antihristului și unor teologi colaboraționiști, care făceau ce le dicta Moscova. Ne dăm seama, așadar, cât de mult deranja opoziția lui, cele ce se plămădeau la Mitropolia Moldovei de către Justinian Marina, vicarul său Teoctist Arăpașu și cine știe ce alți năimiți în slujba stalinismului ce încerca acum să se impună și în lumea credinței, pentru întreaga țară și întreaga Biserică Ortodoxă Română. El îi demasca în una dintre ultimele ședințe ale unui Sfânt Sinod care mai putea fi liber, iar ei îl puneau pe deputatul comunist să ceară Parlamentului

cel mai aberantul vot din istoria parlamentară: Acela de dare în judecată. Era tocmai momentul când dictatura își începea instaurarea nesocotind principiul democratic al puterilor în Stat. Patriarhul Nicodim, cum se va vedea într-un text din addenda acestui volum, se opunea și el Moscovei, dar cel mai periculos, pentru care trepădușii nu mai umblau cu mânuși ci cereau direct condamnarea, era Episcopul Grigorie Leu.

Dar episcopul-martir nu avea teamă de așa ceva. El se opunea cotelor luate de la țărani, continua, prin planuri precise făcute fiecărei protoieriiși parohii, educația religioasă scoasă din școli, își trimitea fiul în occident ca să salveze bisericile libere de infiltrarea cu agenți KGB, îi adăpostea pe refugiații basarabeni și nu pregeta să trimită icoane și cărți de rugăciuni dincolo de Prut, prin vadurile și la casele de români dreptcredincioși cunoscute numai de calugarii lui care, poposind acolo faceau și slujbe secrete. Și nu seafia să-i spună primului ministru al comunistilor că îl va pedepsi Dumnezeu dacă lasă credința românească să fie dirijată de o „SOVROMPATRIARHIE”.

Da, acest termen de „*Sovrompatriarhie*”, folosit ca o blasfemie pentru că prin diverse întreprinderi numite „*sovromur*” rușii ne spoliau bogățiile țării, l-a folosit el pentru prima dată în mod public, atrăgându-i lui Petru Groza atenția că era fiu de preot și nu trebuia să patroneze o asemenea trădare. Apoi, fiul său Vasile Victor Leu, trimis de ei, de aici, cu misiune pastorală în occident, a înființat primele emisiuni religioase transmise de acolo pentru românii din țară și românii de oriunde, și a străduit apoi extinzându-le la mai multe posturi de radio din lumea liberă: „Radio Londra”, „Radio France”, „Vocea Americii”, „Radiodifuziunea Italiană-RAI”, „Radio Madrid”, „Radio Atena”, „Radio Salonic” și chiar „Radio Istanbul” și „Radio Ankara” care au oferit spațiu nu doar pentru interviuri și comentarii politice, ci chiar pentru predici de altă

confesiune. Prin asemenea programe religioase și transmisii, el a configurat pentru prima dată o Biserică în eterul emisiunilor radiofonice. O Biserică virtuală extinzându-se prin unde hertziene, în care făcea slujbă arhieriească; și un amvon virtual din care ducea mai departe predica tatălui său împotriva „Sovrompatriarhiei” – poreclă ce ajunsese pe toate buzele. S-a stabilit apoi la „Radio Munchen”, în orașul unde fusese hirotonisit în arhieriu și a contribuit acolo chiar la înființarea postului „Europa liberă” care a preluat și a multiplicat slujbele religioase. Putem spune astfel că el este cel care a aprins candela acelei *BISERICI DIN ETER*. Era biserică ce-și transmirea slujbele pe unde radio, strângând milioane de enoriași care ascultau predicile, deseori în condiții de clandestinitate. Apăsăți de prigoana bolșevismului ateu, precum primii creștini în grote, ei aflau Cuvântul Domnului oblonind ferestrele în fața aparatelor de radio, cu conștiința că, dacă Sovrompatriarhia îi minte, acolo găsesc Adevărul Credinței. Este *Biserica din eter* care ne-a unit vreme de decenii, duminică de duminică, oricât a încercat contrapropaganda comunistă să o bruieze și care s-a extins la alte confesiuni: romano-catolici, greco-catolici, neoproteștanți. Iar, câtă vreme a făcut el slujbă ortodoxă în această imens-cuprinzătoare Biserică, la sfârșitul fiecărei predici arhieriești pe care o rostea, vărul meu încheia cu: „*Miluieste Doamne dreptcredinciosul popor român și ferește-l de Sovrompatriarhie!*”. Lucru pe care îl știau prea bine în epocă milioane de credincioși ce ascultau în secret aceste posturi și se închinau la slujbele Bisericii din Eter care îi unea cu frații lor ajunși în lumea liberă.

1903. luna MARTIE ziua 14
AMEER Rationul
PLATI fiul lui GRIGORIE
EPID domiciliat în comuna BUC.
 Strada CARMEN Nr. 283
 NID Reginea BUC.
 la data arestării EPISCOP
 în trecut IDEM
 muncă PATRIMONIAL
 la data arestării NIL
 în trecut 1 CASĂ 2 CAME

Foto din dosarul Arhiepiscopului Victor Vasile Leu, condamnat la moarte

06.12.54
 dată în fața noastră
 cpt. Paul B. Băncu

389

391

Declarație
 Subsemnatul Episcop Vasile

Leu declar că am luat cunoștință
 de furtivitate Nr. 2417/20 și 954 a
 Trufăcăului Militar Terit. Buc.
 prin care am fost condamnat la moarte
 și declar că nu fac cerere de grațiere
 față de stat. 6. dec. 1954.

+ Episcop Vasile Leu

la concesiile:

TRIBUNALUL
IN NEMELE POPORILOR
HOTĂRĂȘTE:

Cu unanimitate de voturi, făcând aplicarea art. 292 C.J.M., art. 1 lit. a, b, c, D.199/950, 267 C.P., 101 C.P., 304 și 463 C.J.M.,

Cu unanimitate de voturi îl condamnă pe LEU VASILE, la moarte pentru crima de trădare de peurie p.p. de art. 1, lit. a, b, c, D.199/950, Confiscă întreaga avere.

Îl condamnă la 10 (zece) ani închisoare corecțională, pentru del. p.p. de art. 267 C.P., Conf. art. 101 C.P., va executa pedeapsa cea mai grea.

Îl obligă la 200 (două sute) lei cheltuieli de judecată.
Computa prevenția dela 20 august 1954.

Îl obligă să plătească Statului _____ lei cheltuieli de judecată, iar asupra celor-puzilor delictu dispune _____

Se scoatepe deținutarea preventivă dela _____

Tribunalul, reintrând apoi în ședință publică, Președintele a dat citire dispozițiilor de mai sus.

Cu drept de recuză.

Dată și citită la ședință publică astăzi: 20 noiembrie 1954.

Prezenta sentință s'a semnat de noi:

Președinte,
Lt. Col. de Justiție
Grănicer

Asesor Popular

PROCES-VERBAL

Astăzi 20 luna noiembrie 1954

Sedința de față s'a citit conținutul de noi, grefierul Tribunalului, în prezența Procuratorului Militar, care în instanța sa are drept de recuză la Tribunalul Militar pentru unip. M. A. I., conform dispozițiilor Codului de Procedură Penală, în termen de 4 zile.

PROCUROR MILITAR,

Hotărârea Tribunalului cu sentința de condamnare la moarte și procesul verbal al comunicării sentinței și dreptului de apel pe care condamnatul îl refuză.

3. ADĂUGĂM LA ACEST CAPITOL CÂTEVA DOCUMENTE LĂMURITOARE

**Scrisoarea mamei mele - doctor Valentina
Leu:**

Domnule coleg,

Asa cum v-am comunicat si când ati venit sa constatatii decesul P.S. Episcop Grigorie, ca medic ce l-am îngrijit în ultimile doua zile am constatat o evolutie anormala, cu destule reactii fiziologice provocate de factori necunoscuti. Fapt care ma face sa suspectez cazul, decesul putând sa nu aiba la baza factori naturali. Violenta ultimei hemoragii din care am recoltat probe, confirma.

Din sputa recoltata rezulta la observatie urme de arsenic. Am luat o proba pe care va rog sa ma ajutati sa o supunem unei analize de laborator. Am discutat, cum mi-ati sugerat, problema autopsiei, dar nu se poate face din punct de vedere religios, mai ales ca sunt anuntate oficialitati pentru înmormântarea de mâine.

Convinsa fiind ca doar o analiza de laborator competent ne poate ajuta, va trimit aceste probe, contând pe sprijinul dumneavoastra colegial si voi mai încerca sa iau si altele, dar fara autopsie.

Cu multumiri (ss.) Dr.V. Leu

2.III.'49

Doctor VALENTINA LEU
MEDGIDIA - CONSTANȚA

CONSULTAȚII: 9-12-4-6

Rp.

Doamnelor bolnav,

Așa cum v-am comunicat și după ce
veți să constatați decedul P.S. Episcop
Grigorie, sa vede ce l-am înțeles în
ultimile două zile am constatat o evoluție
anormală, cu destule reacții fiziologice pro-
cate de factori recurenți. Fapt care mă face
să suspectez cazul decedului pe care să nu
aibă la bază factori naturali. Văd că vă
amplificați din care am văzut în cazul acesta
Sunt speranțe recoltate rezultate de observa-
ție unele de arceuic. Am avut o probă
pe care vă rog să mă spitați să o
impunem unei analize de laborator
disputat, cum nu-ți sugerez, problema autops
mei, dar nu se poate face din punct de
vedere religioasă, și apoi că sunt anumite
oficialități pentru înmormântarea de război
Comunismul fiind că doar o analiză în
laborator competent nu poate fi
Vă trimet aceste probe, conținând pe răspuns
chemismarturii colegilor și voi mai încerca să
sau și altce, dar fără autopsie.

2.11.49
Cu încredere
Valentina Leu

Plângerea depusa de familie la procuratura Falciu:

Domnule procuror,

Subsemnatii Ioan C. Leu, avocat în orasul Medgidia, jud. Constanta, str. C. Brâncoveanu nr. 1, Constantin-Nil C. Leu, locotenent de rezerva, proprietar în comuna Iutcani, jud. Covurlui, Zoe Blanaru, proprietara în comuna Malusteni, jud. Covurlui si Elisaveta Onose, proprietara în comuna Schineni, jud. Tutova în calitate de frati si surori ai decedatului Episcop Grigorie Leu al Husilor, solicitam respectuos Parchetului deschiderea unei anchete privind decesul acestuia din ziua de 1 Martie 1949, în conditii si împrejurari neclare.

Prea Sfintitul Episcop Grigorie, a carui sanatate nu a avut nici un simptom maladiv, s-a întors de la Bucuresti unde fusese chemat pentru rezolvarea unui conflict, acuzând grave dureri abdominale si inghinale care i-au declansat o hemoragie acuta în urma careia, în decurs de mai putin de 36 (treizeci si sase) de ore, a decedat. Cazul a fost constatat de domnul Doctor Gaitulescu de la Spitalul Oras Husi si Doctor Valentina Leu, ruda, precum si de Ieromonahul Ciprian de la Sfânta Episcopie a Husilor, care l-a asistat în ultimile clipe. Punându-ne la dispozitiunea Dumneavostoa pentru toate celelalte relatii, rugam respectuos Parchetul sa ia în consideratiune prezenta, ordonând ancheta. Fapt pentru care semnam astazi 2 Martie 1949, Ioan C. Leu, Constantin-Nil Leu, Zoe Blanaru, Elisaveta Onose

Domniei Sale Domnului Procuror, Parchetul Tribunalului Husi.

DOMENIUL PROCUROR,

Subsemnatii Iean C. Leu, avocat la oraşul Medgidia, jud. Constanţa, str. C. Brâncoveanu Nr.1, Constantin-Nil C. Leu, locotenent de rezervă, proprietar în comuna Tuşcani, jud. Căvurlui, Zea Blăneru proprietară în comuna Măluţeni, jud. Căvurlui şi Elisaveta Onese proprietară în comuna Schimani jud. Tulcea, în calitate de fraţi şi surori ai decedatului Episcop Grigorie Leu al Huşilor, solicităm respectuos Parchetului deschiderea unei anchete privind decesul acestuia din ziua de 1 Martie 1949, în condiţii şi împrejurări neclare.

Prea Sfinţitul Episcop Grigorie, a cărui sănătate nu a avut nici-un simptom maladiv, s-a întors de la Bucureşti unde fusese chemat pentru rezolvarea unui conflict, acuzând grave dureri abdominale şi inghinale care i-au declanşat o hemeragie acută în urma căreia, în decurs de mai puţin de 36 (treizeci şi şase) de ore, a decedat. Cazul a fost constatat de domnul Doctor Ghitulescu de la Spitalul Oraş Huşi şi de Doctor Valentin Leu, rudă, precum şi de Ieromonahul Ciprian de la Sfânta Episcopie a Huşilor, care l-a asistat în ultimele clipe.

Făcându-ne la dispoziţiunea Dumanvoastră pentru toate celelalte relaţiuni, rugăm respectuos Parchetul să ia în consideraţiune prezenta, ordonând anchetă.

Fapt pentru care semnăm, atâta 2 Martie 1949.

Iean C. Leu

Constantin-Nil C. Leu

Zea Blăneru
Elisaveta
Onese

Dennis Sale

Domnului Procuror

Parchetul Tribunalului Huşi

“BETWEEN THE HAMMER AND THE ANVIL- 1941-1965”

Dr. VI. Moss

On August 21, 1948 the two priests left Romania, and after jumping from the train at Isanova railway station, entered Yugoslavia, where they were arrested and interrogated by Yugoslav security. They succeeded in escaping and reached Austria. There, after staying for a time in a camp, they were set free by the Allied Forces and began to serve in a church in Salzburg. Eventually, after a meeting of Romanian exiles from all over the diaspora, the Autonomous Romanian Orthodox Archiepiscopate of Western Europe was set up. Since Metropolitan Visarion was ill and paralysed in a sanatorium in Switzerland, Fr. Vasile was sent to the Russian Church Abroad in Munich to be consecrated to the episcopate in December, 1949, giving him the new name Vasile-Victor.

The new bishop immediately set about founding Romanian Orthodox parishes and uniting the Romanian diaspora on the basis of a strong anti-communist position. He also broadcast in Romanian at the BBC in London, several radio stations in Austria, and was a regular contributor to Paris Radio. He issued thousands of certificates to Romanian refugees to enable them to obtain visas in western countries.

In Romania, meanwhile, Bishop Victor-Vasile's father, Bishop Grigorie, had suffered the abolition of his diocese of Husi, and on February 25, 1949 was summoned to Bucharest for discussions. Being a strong anti-communist who had warned about the transformation of the Romanian Church into a “Sovrom patriarchy”, he was not allowed to return a healthy man. Three days later he died, probably from poisoning.

06.10.54
Scrisoarea în fața instanței
cu înțeles
de la [illegibil]

389
381

Declarație
Subsemnatul Episcop Vasile
Leu declar că am luat cunoștință
de sentința Nr. 2417/20.XI.1954 a
Tribunalului Militar Terit. Buc.
prin care am fost condamnat la moarte
și declar că nu fac cerere de grațiere
fata osului 6. Ipc. 1954.

+ Episcop Vasile

Confirmată de magistratul militar, declarația lui Vasile-Victor Leu că a luat cunoștință de sentința condamnării la moarte, cu precizarea refuzului de a face cerere de grațiere.

Episcopul V. Leu
Prizonier de război
către

9

101

Procuratura Gr.

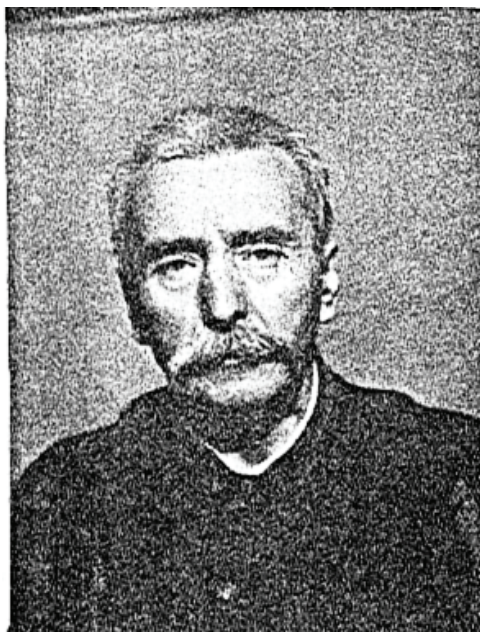
R. P. R.

Protest

Subsemnatul Episcop Ortodox Român, Său V. Victor, al Europei Așine la Orient, așezat, Conferențier General de Divizie, al grupului de unități militare Ortodoxe din Armata Atlantică — am fost capturat de trupele Sovietice, pe teritoriul Austriei, în vreme ce mă aflam în exercițiul misiunii mele.

Timid de doi ani pușcărit, de când am fost capturat, am rămas în Viena, Moscova, Odessa și București, toate oștile răsăritice

Protestul condamnatului la moarte Vasile-Victor Leu privind faptul că i se amână execuția pentru a i se mai smulge unele declarații. Calificând procedeul ca inuman și împotriva oricărei legi, el cere ritos să se pună în aplicare ordinul de execuție (amănunte în "Cartea Episcopilor Cruciati")

Fotografia
identificându-l pe
cel răpit și dosarul
de detenție

2

PENITENCIARUL:

1. <u>Milav</u>	Dos. Nr. <u>3655</u>
2. <u>...</u>	Dos. Nr. <u>185/10.11.20</u>
3. <u>JILAVA</u>	Dos. Nr. <u>14/56</u>
4. <u>Filava</u>	Dos. Nr. <u>28/17.8.1959</u>
5. <u>Bruccești</u>	Dos. Nr. <u>228/1.09.59</u>
6. <u>...</u>	Dos. Nr. <u>...</u>
7. <u>Văcăuți</u>	Dos. Nr. <u>27/9.03.61</u>
8. <u>...</u>	Dos. Nr. <u>1/17.10.56</u>
9. <u>...</u>	Dos. Nr. <u>...</u>
10. <u>...</u>	Dos. Nr. <u>...</u>

@ 59

DOSARUL

Nr. 329/1956

Numele LEU Gr

Pronumele VASILE

Nume false, poreclă _____

Prevenit de la data 17 Noiembrie 1954

Condamnat la data _____

4. DOUĂ INTERVIURI ACORDATE LUI FLORIAN BICHIR DUPĂ APARIȚIA „CĂRȚII EPISCOPILOR CRUCIAȚI”

BISERICA ESTE ADEVARATA ȘANSĂ DE CONSOLIDARE A SOCIETĂȚII ROMÂNEȘTI FAȚĂ DE DEZIDERATELE MORALE ALE INTEGRĂRII EUROPENE

Interviu dat la sfârșitul anului 2004, când apărea o nouă ediție din „Cartea episcopilor”, dar românii-americani erau nemulțumiți că se mai repeta teza unui “patriarh rosu salvator”.

F.B. A apărut recent ediția a doua a cărții în care, bazându-vă pe documente din Arhiva Securității, descrieți un aspect important al rezistenței ortodoxiei noastre la rusificare și sovietizare. Sunteți nepotul Episcopului Grigorie Leu, care a ridicat glasul în țară, în vreme ce fiul său, preotul Vasile Leu, era hirotonit în străinătate episcop al exilului. Ajunși amândoi dușmani de moarte ai regimului comunist și ai Moscovei, episcopul Grigorie Leu era otrăvit în țară iar fiul său, Arhiepiscopul Vasile-Victor Leu, care organiza temeinic biserica emigrației, era răpit de KGB la

Viena, anchetat la Moscova și trimis la București cu rechizitoriu de condamnare la moarte. Documentele publicate de dumneavoastră arată cum a refuzat el, ca și tatăl său, orice compromis cu regimul comunist, cum i-a înfruntat și pe judecători și pe cei care ar fi vrut să-l cumpere și și-a păstrat neștirbită credința. Ecoul a fost puternic la cititori; acum a apărut ediția a doua din această carte.

C.L. Este drept că a apărut, dar nu știu dacă să o numesc ediția a doua, sau o continuare de tiraj. Ediția presupune o intervenție în text, o ameliorare a lui. Dar eu, aflându-mă în posesia tuturor acelor documente zguduitoare despre propria mea familie, m-am văzut obligat, în fața adevărului lor dramatic (și, uneori, de ce naș spune-o, chiar plin de acte temerare care mă făceau să mă simt mândru prin descendență) să le fac imediat cunoscute și le-am publicat ca atare, în întregul lor, comentându-le dintr-o suflare cu gândurile pe care mi le-au trezit atunci, la prima lectură. Așa că volumul a ieșit de prima dată un monolit, la care nu mai ai ce adăuga sau transforma. Tirajul de față, l-am publicat datorită faptului că primul s-a epuizat, iar cererea este tot mai mare. Trecând mai bine de trei ani de la apariție, se poate spune și că este o nouă ediție. Dar, în felul acesta, trebuie să vorbim de încă o ediție față de cea publicată în 2001 – ediția electronică a cărei pagină internet ființează încă din anul 2002 pe site-ul: www.episcopi-rapiti-de-kgb.go.ro și care este “vizitată”, cum se spune astăzi, de mii și mii de alți cititori, mai ales din străinătate. Sunt români ortodocși din străinătate care îmi scriu gândurile lor sincere, devenind conștienți că Biserica lor nu a avut doar slujitori obedienți puterii trecute, ci și martiri care au sfidat antihristul și au păstrat neîntinat steagul credinței strămoșești.

F.B. “Episcopi răpiți de KGB”?... Domnule Corneliu Leu, varianta tipărită are titlul: “Cartea Episcopilor Cruciați**”...**

C.L. Exact. Cartea tipărită, cea care poate fi răsfoită de cititor în librărie, are acest titlu ceva mai liniștit. Impactul vizual printre miile de titluri cu care ne invadează astăzi internetul și biblioteca virtuală, cere o avertizare mult mai rapidă a cititorului, care rămâne singurul element real din această lume virtuală. El caută informație simplă și rapidă. Or, **“Episcopi răpiți de KGB”** rezumă exact, într-o propozițiune mai mult decât simplă, conținutul întregii cărți și a terifiantelor ei documente: Doi episcopi, doi înalți prelați ai ortodoxiei noastre, doi slujitori ai Bisericii care, conform familiei lor străvechi atestată cu multe generații de preoți, se pregătiseră în viață pentru a trăi doar în liniștea rugăciunilor și a legăturilor lor de dragoste creștină în misionarismul asumat, se trezesc deodată, prin vicisitudinile istoriei, față în față cu antihristul. Un antihrist agresiv și înrobitor, distrugător al moralei creștine și al tradiției de neam, față de care simt de datoria lor să-și schimbe misionarismul blând și înțelegător ce-l practicau până atunci, în lupta sfântă pentru cauza Bisericii pe care acela vrea s-o piardă și pentru cauza națiunii pe care acela vrea s-o subjuge. Și, inspirați de Duh în apărarea Credinței, nu le mai pasă dacă vor ajunge la martiriu și sacrificiu total. Astfel, are loc Revelația lor față de rostul pe care-l au ca adevărați slujitori ai lui Hristos și, din niște oameni normali, unul cărturar și duhovnic de frunte, altul încă tânăr și aventuros, întors de pe front cu mari ordine militare, capătă conștiința Cununei de Spini pe care le-o va pune antihristul demascat de predica lor vehementă și nu le pasă că acesta vrea să-i răpească și să le răpună viața.

Consecvenți cu tradiția neamului lor, consecvenți cu simbolul pe care-l întruchipa cândva strămoșul nostru

Mihail Leu Blagocinul, preot de mir în timp de pace, dar popă de tabără al lui Ștefan cel Mare în fiecare dintre luptele mărețului voievod, din smerenia cinului preoțesc în vremuri de liniște, ei trec la haiducia vremurilor de restrîște înfruntând dușmanul care e și al lor și al poporului lor și al Bisericii lor. Iar dușmanul îi urmărește ucigaș, atât prin aparatul de teroare mondială al KGB-ului, cât și prin vînduții de la București.

Cam astfel arată destinele acestei cărți, rezumarea adevărată fiind, pe undeva, la îmbinarea celor două titluri: Cruciați în lupta cu KGB-ul care urmărește să-i distrugă, tocmai pentru că ei, în noua misiune pe care și-o asumă, îi distrug lui antenele perfide cu care vrea să acapareze lumea creștină. Și în țară, prin termenul "Sovropatriarhia", lansat și aruncat în față lui Petru Groza și întăistătorului aservit Iustinian Marina de către episcopul Grigorie Leu, și în străinătate, prin parohiile libere pe care le înființa și prin predicile pe care le rostea la posturile de radio libere arhiepiscopul Vasile-Victor Leu, fondând BISERICA DIN ETER, se arăta cum, agenți ai satanei comuniste se infiltrau printre credincioși încercînd chiar să-i conducă. Se năruia prin provocări și nenorociri întreaga ortodoxie.

F.B. *Cum a fost posibil să se întîmple toate nenorocirile astea?*

C.L. În ofensiva sa din perioada postbelică, ofensivă ce-i dădea multă agresivitate (gândiți-vă că erau învingători în războiul de-abia încheiat), KGB-ul își dezvoltase și un fals sector bisericesc, prin ofițeri mascați în prelați și prin prelați și preoți slugi ai acestora, pentru a supune bisericile din statele trecute sub influența Moscovei și pentru a-și infiltra agenții în alte biserici din lumea liberă. Era una dintre cele mai perfide mișcări de spionaj, provocare și manipulare a credincioșilor în interes

bolșevic, care acapara importante ranguri bisericești infiltrând persoane nedemne și punându-le mitre patriarhale care le dădeau puterea de a devia, în serviciul comunismului ateu, nevoia credincioșilor de a-și păstra sentimentele religioase. Satana îmbrăca stihare și căpăta cărje de întâistătători păstrând aspectele exterioare ale unei false liturghii și ducând la pierzanie tocmai ceea ce este miezul dreptei credințe: Morala creștină și sentimentul comunicării transcendente cu Mântuitorul.

Presat de credința poporului său, după ce îi demolase vreme de două decenii lăcașurile de închinăciune, Stalin refăcuse în 1942 Biserica Rusă pentru a-i însufleți soldații în luptă. Dar, ca s-o poată controla, a pus în fruntea ei un kagebist în sutană. După ocuparea țărilor care deveneau “lagărul” lui, a verificat bine “cadrele” impunând și aici oameni cel puțin obedienți, dacă nu ticăloși. Ca exemplu amenințător, unui om de neîngenuncheat, cum era unchiul meu, i s-a desființat eparhia. Alții, ca episcopul Chesarie al Tomisului sau Nicolae al Oradiei au fost scoși din scaun. Despre trei mari ierarhi – patriarhul Nicodim Munteanu, mitropolitul Irineu Mihălcescu și, iarăși, episcopul Grigorie Leu, occidentul a publicat documente despre modul în care au fost asasinați pentru că nu s-au supus. Ne mergându-le cu demolarea bisericilor, deoarece credința tot se păstra, bolșevicii au schimbat tactica și își puneau în funcții ierarhice fantezele lor mascate ca să păstorească turma după cum le dicta KGB-ul și serviciile de securitate din țările respective. Ba, mai mult, infiltrau oameni în bisericile emigrației făcându-și acolo adevărate agenturi.

Cei doi episcopi Leu, tată și fiu, s-au ridicat martiric propovăduind cuvântul adevărat și avertizând adevărata omenire ortodoxă de pericolul care o amenință. Din acest motiv, un cititor al *“Cărtii Episcopilor Cruciați”* apărută în 2000, mi-a sugerat și acest subtitlu: *“Episcopi răpiți de KGB”*, cu care textul stă la dispoziția milioanei de cititori de internet.

F.B. *Aveți multe reacții de la cititori?*

C.L. Extrem de multe. Asta m-a făcut să tipăresc și pe hârtie un nou tiraj.

F.B. *Puteți să ne descrieți câteva semenea reacții pe care le considerați mai semnificative?*

C.L. Bineînțeles: Cele mai emoționante, pentru mine, ecouri pe care le primesc, sunt de la tânăra generație de credincioși, oameni abia trecuți de adolescență, sau studenți, pentru care perioada atee nu are concretețe fiindcă nu au trăit-o și nu și-o pot închipui decât din relatări despre anumite forme de meschinărie sufletească ce li se par incredibile. Ei reacționează uimiți de faptul că ar putea exista vreodată slujitori ai Bisericii care nu au în ei nici un duh de sfințenie și chiar pactizează cu diavolul dar, surprinzător, devin emoționați la gestul martiriului celor doi episcopi și încep să înțeleagă cu ce vremuri groaznice s-au confruntat acele generații.

O altă categorie sunt preoții tineri, tinerii teologi, chiar și alții decât teologii ortodocși, care descoperă în cartea aceasta o mândrie de conștiință creștină, o dănuire a flăcării credinței prin martiriul personajelor ei, un mesaj dumnezeiesc de puritate ce nu se poate stinge niciodată din sufletul omului.

O a treia categorie sunt cititorii din străinătate și cei de alte confesiuni care își dau seama, prin documentele ce le citesc, de marele adevăr că Biserica Ortodoxă nu a fost, cum o descriu unii răuvoitori, una aservită puterii atee și care nu a avut de suferit în comparație cu alte confesiuni, ci și-a avut și ea martiriul ei, conștiințele care i-au păstrat întotdeauna puritatea și ardoarea credinței. A avut credincioși fermi în turmă și păstori neînfricați în frunte, care îi dau și astăzi dimensiunea istorică exactă a rostului

ei de înaltă sfințenie și de moralitate națională, precum cei doi înalți prelați despre destinele cărora am scris această carte.

Iar, tot din străinătate, vine din ce în ce mai deschis și mai limpede glasul conaționalilor noștri care, trăind pe alte meleaguri, sunt mai sensibili și mai emotivi la anumite amănunte de credință și mândrie națională, mai sinceri în exprimarea dezaprobării față de sechelele vechii mentalități, chiar și din sânul Bisericii. Ei sunt mai categorici și mai puțin dispuși să aprobe compromisul omiterii sau cocoloșirii unor acte la care s-au făcut părtașe unele personalități pe care le suportă și astăzi societatea românească. Ei vor transparență totală chiar și în legătură cu slujitorii Celor Sfinte și sunt mai categorici în ce privește ascunderea actelor de colaboraționism. Poate că eu nu sunt de acord cu vehemența unora dintre ei, atunci când vine din lipsa de informare; dar sunt categoric frate al lor, sunt alături de ei, ne dorind ca minciuna să dăinuie îmbrobodind cu diverse neadevăruri spiritul românesc. Sunt convins că acest spirit românesc va triumfa în lume numai prin răspunderea și onestitatea cu care ne judecăm cinstit trecutul. Trecutul fiecărei persoane, indiferent ce ierarhie ocupă; trecutul fiecărei instituții, fie ea și Biserica.

F.B. *Dar reacții de la specialiști, de la cei implicați în treburile canonice?*

C.L. Adevărurile istorice se confirmă. După cincizeci de ani, Sfântul Sinod a reînființat Eparhia Hușilor, cea desființată numai pentru a-l înlătura pe unchiul meu de-acolo, de lângă ținuturile Basarabiei, pe care le iubea atât de mult. Importanți ierarhi sinodali mi-au mărturisit bucuria de a fi aflat din carte că demnitatea ortodoxiei a fost apărată prin suferința celor doi episcopi mărturisitori până la martiriu. Și ne dăm seama astăzi prea bine că, în lumea zguduită a celei de a doua jumătăți a secolului douăzeci,

tocmai prin toți cei nesupuși Moscovei sau ceaușismului, flacăra credinței s-a păstrat și transmis, pentru ca să se reaprindă atât de puternic la noua generație.

M-a emoționat, astfel, scrisoarea Prea Sfințitului Ioachim, urmașul unchiului meu în tronul episcopal al Hușilor care, îmi mărturisea că, în urma citirii cărții, a fost atât de pătruns de martiriul înaintașului său încât, în nopțile de veghe, ca și cum ar aștepta făptuirea unei minuni, stă la fereastra chiliei sale privind spre mormântul care se vede bine de acolo și își rostește fierbinte rugăciune. De asemenea, sărut dreapta Înalt Prea Sfințitului Nicolae al Banatului care, citind cartea, mi-a scris cuvinte de creștinească încurajare, a vrednicului nonagenar, Prea Sfințitul Gherasim al Râmnicului, a Prea Sfințitului Calinic al Argeșului și sărut, de asemenea, dreapta tuturor ierarhilor, membri ai Sfântului Sinod, care au răspuns cu atâta pioșenie în fața apariției acestei cărți.

Mai sunt și mici excepții care m-au ajutat să citesc sufletul omului pe dinlăuntru, chiar dacă este acoperit cu sutană, rantie sau mantie. Astfel, unii slujitori mai vârstnici – deci, mai apropiați de vremurile când se stingeau în chinuri personajele cărții mele, se fac a nu fi aflat adevărul, cu toate că eu știu bine că le-am dat cu mâna mea cartea. La insistențele mele, mi-au răspuns cu încurcătură în glas, fie că n-au văzut-o, fie că n-au avut vreme s-o citească. Desigur, fac aceasta din rușinea de a comenta asemenea evenimente la care, în adâncul sufletului lor se simț, chiar dacă indirect, copărtași. Sau, poate, dintr-o altă foarte de înțeles omenească intenție: Acea de a nu mai voi să-și amintească de vreun îndemn prin care au pactizat și ei, uneori, cu antihristul.

Trebuie să mărturisesc faptul că iert și uit asemenea manifestări, având pentru ele totala înțelegere creștinească. Nu fac asta eu, păcătosul; ci o fac doar în numele înaintașilor mei care au fost înmiiit mai curați decât mine!

Ceea ce, însă, nu pot să uit oricât aș vrea, este o vorbă necuviincioasă, din categoria celor cum numai securiștii și-au mai permis la anchetele pe care le-am descris, rostită de un mitropolit bătrân căruia, unele publicații din afară îi atribuie și funcții oculte în vechea ierarhie, pe când era vicar patriarhal și răspunzător față de guvernul de atunci, al unor intime probleme. Chiar dacă eu nu vreau să iau în considerație asemenea afirmații despre trecutul I.P.Sale, mă întreb de ce, mie mi-a scris, despre familia mea, cuvinte unse cu miere, iar, în altă ocazie, și-a amintit exact limbajul prin care securitatea lansa provocările și dezinformările pe vremuri?

I-am trimis la apariție cartea, primind confirmare, așa că i-am oferit toate informațiile prin care chiar eu, ca autor realist ce sunt, descriu complexitatea vieții arhiepiscopului Vasile-Victor Leu, cel care a fost Întâistătătorul întregii emigrații române din Europa și Orientul Apropiat. Credibilitatea personajului este imensă, tocmai prin transformarea pe care i-o dă credința misionară: În tinerețea sa nu este deloc un sfânt; prin calități avansează rapid, prin defecte intră-n conflicte; face destule greșeli lumești. Dar, pe măsură ce simte cum apasă asupra lui răspunderea pentru credința strămoșească, când își asumă misiunea dată de ierarhii rezistenți în frunte cu tatăl său, când vede sacrificarea martirică a acestuia, pe măsură ce suferă el însuși supliciu și se simte mai încărcat de vocația strămoșilor noștri care au fost neam de preoți încă de la străbunicul Mihail-Popa de Tabără al lui Ștefan cel Mare, pe atât mai mult se curăță de cele lumești și devine un puternic mărturisitor în absolutul credinței!... Mărturisitor al existenței Dumnezeirii prin Sfânta Treime dar, în același timp, mărturisitor al adevărilor națiunii sale, având tăria să spună la proces, demn, cu fruntea înălțată către Dumnezeuul său: *“Am dus această activitate pentru că regimul comunist este o cămașă de forță pe sufletul și ființa neamului românesc. Singura sentință care*

m-ar onora pe mine și tribunalul ar fi condamnarea mea la moarte". Și, nu numai că a spus aceste cuvinte dar, din celula condamnaților la moarte, de la Jilava, a dat declarația pe care o reproduc olograf în paginile cărții: Că el nu face cerere de grațiere și că nu permite nimănui să facă o asemenea cerere în numele său.

Ce alte dovezi mai dorim privind transformarea totală a conștiinței acestui om care, nu numai că se lasă martirizat cu seninătate și credință, dar rostește până în ultima clipă adevărurile neamului său și ale Dumnezeuului său înfruntându-și fără teamă ucigașii?... Chiar dacă a fost în tinerețe mai zburdalnic, ceea ce a permis securiștilor să lanseze despre el, atunci când era puternic și recunoscut în toată Europa, zvonuri calomnioase conform misiunii lor de compromitere (iar eu am demonstrat în carte că erau simple zvonuri furnizate de simbriași locali și amplificate de contrapropaganda kagebistă, tocmai pentru că el le demasca tentativele de subminare a lumii libere), oare nu suntem obligați, tocmai prin învățătura creștină, să credem în convertire și în aflarea căii Dumnezeiești?! Prin martiriul său, arhiepiscopul Victor Leu a aflat o asemenea cale Dumnezeiască!

Ei bine, să fii astăzi arhiereu - și bătrân și iertat de cele dinainte în care ai păcătuit și tu la modul colaboraționist, să fii om liber, cu funcție înaltă, pe care nu-l mai supune nimeni la conlucrare cu antihristul, dar să iei în derâdere martiriul celui ce a stat drept și fără compromis, netrădându-și nicidecum credința, înseamnă să nu crezi în Revelația Divină. Fapt pe care Bunul Dumnezeu îl pedepsește, după cum s-a și întâmplat cu cel care mi-a scris mie cuvinte de laudă dar s-a raliat și la blasfemiile securității .

Cu tot respectul și pioșenia față de cei ce slujesc canoanele monahicești, trebuie să fim conștienți că Biserica nu constă numai în postul și rugăciunea celor supuși tuturor vremurilor, ci ea se constituie, cel puțin în

egală măsură, din morala și misionarismul celor care știu să se sacrifice pentru Ea și pentru marile Ei adevăruri din care se formulează Crezul.

F.B. *În legătură cu aceste adevăruri, acum, când țara face pași fermi în interiorul continentului creștin al Europei, care credeți că va fi contribuția noastră, după specificul credinței noastre?*

C.L. Contribuția va fi foarte însemnată, după cum este și specificul credinței noastre în Biserica lui Hristos și în dăruirea pentru salvarea obștei umane care caracterizează ecumenismul nostru tolerant. Sunt convins că vechimea apostolică a Bisericii în sânul căreia ne-am născut ca popor, experiența ei milenară, va avea un cuvânt hotărâtor de spus în viața spirituală a continentului și chiar în apropierea ecumenică a confesiunilor lui. În acest scop, noi am înființat încă din anul 1990 fundația care poartă numele episcopului martir Grigorie Leu și derulăm multe programe comune cu prestigioase organizații neguvernamentale similare din țările occidentale.

F.B. *Ați contribuit la mai multe programe de emancipare a populației.*

C.L. De emancipare socio-economică a satelor românești, despre care vom vorbi altă dată. Dar avem o bună experiență în direcția reimpunerii moralei creștine în criteriile de viață modernă, contemporană.

F.B. *Emanciparea spiritual-morală a populației, pentru a depăși sechelele amoralității comunisto-atee, a făcut parte din mai multe programe ale Fundației Episcopului Grigorie Leu. Din acest motiv v-am întrebat cum vedeți integrarea noastră la care, iată, s-au semnat toate capitolele de aderare.*

C.L. Dacă îmi cereți părerea, aș îndrăzni să spun că s-au semnat toate capitolele care privesc cele lumesti. Va mai fi de semnat unul. Iar acela nu se semnează decât cu conștiința noastră: CAPITOLUL EXISTENȚEI MORALE.

F.B. *Îl considerați un capitol separat?*

C.L. Separat nu; dar distinct da. Distinct, tocmai prin rolul important pe care îl are de jucat Biserica în morala noastră națională.

F.B. *Și, credeți că îl joacă?*

C.L. Bine-nțeles; Biserica joacă un mare rol; un rol decisiv pentru viitorul existenței noastre morale. Ba, chiar aș putea spune mai mult: Că întreaga noastră speranță în redresarea morală, după agresarea murdară a acestei morale prin toate actele guvernării antihristului, se îndreaptă către această Biserică. La noi, mai mult decât oriunde, ea este o Biserică a neamului; pentru că în ea ne-am născut și în ea ne-am desăvârșit ca națiune. Ea trebuie să exprime curățenia noastră și să ne facă pe toți să ajungem la această curățenie. Ea semnează acest capitol în plus: Capitolul moral al aderării noastre europene. De ea depinde adevărata noastră integrare într-o lume a moralei democratice.

F.B. *De ce spuneți că depinde, aveți vreo îndoială?*

C.L. Nu am nici o îndoială. Simt numai o totală nevoie de încredere care se va realiza doar printr-o totală transparență. Să nu uităm că transparența este unul dintre criteriile moralei democratice.

F.B. *Care provine din morala creștină.*

C.L. Exact. Și din legile Statului de Drept. Adică, dacă Apostolul spune “să dăm Cezarului ce-i al Cezarului”, acum, parafrazând, trebuie “*să dăm Statului de Drept ce-i al Statului de Drept*”. În acest sens îmi pun întrebarea de ce au tolerat guvernele de până acuma ca, în materie de dosare ale securității, unii slujitori bisericești să aibă alt regim decât toți ceilalți cetățeni ai țării?...Acele guvernări au greșit categoric pentru că, tolerând dubiile în legătură cu unele persoane, au deschis o posibilitate de risc de a ni se diminua credința. Omul are dreptul să nu vrea să sărute mâna păcătoșilor, sau să nu le asculte predicile. Suntem cu toții urmașii Mântuitorului și trebuie să răspundem cu toții de faptele noastre. Să ne fie clar că nu se face nici un serviciu Marii și Atotînsemnatei noastre Biserici, cocoloșindu-i pe unii care au cochetat cu antihristul. Nu de acuze e vorba, ci de iertarea deschisă a păcatului. În public; adică în obștea creștină. Eu cred în iertarea păcătosului prin recunoașterea păcatului de către sine!

F.B. *Dar Biserica are mare credibilitate în toate sondajele.*

C.L. Mare, nu înseamnă totală. Iar acoperământul Domnului este total asupra sufletelor noastre. Trăim o vreme când Biserica noastră are nevoie de cea mai mare credibilitate, tocmai pentru că, prin Duhul Sfânt, toți creștinii ne simțim din ce în ce mai atrași către Ea. Către fondul ei și nu către unele accidente prin care, vremelnic și explicabil, a trecut.

Iată, de exemplu, recent, o revistă scoasă de frații noștri din Canada – “*Românul canadian*”, publică un amplu articol despre martiriul episcopului Grigorie Leu. Știți ce mi-au transmis cititorii de acolo? Că, citind acel articol și-au revenit și și-au recăpătat încrederea, după ce, cu câțeva vreme în urmă, în cadrul unei vizite pastorale patriarhale

în Canada, s-a încercat să se facă elogiul lui Iustinian Marina pe care ei îl numesc “patriarhul roșu” iar la noi, după cum am citat, i s-a spus “nevrednic conducător al Sovropatriarhiei”. Cei care mi-au vorbit despre aceasta, oricât am încercat să-i potolesc, erau indignați și nu mai voiau să audă de vizita pagriarhală în bisericile lor.

Noi știm că, pe bună dreptate, frații noștri din străinătate sunt suspicioși la sechelele comunismului, tocmai pentru că ei au vrut mai mult decât noi să scape de ele cât mai repede. Nu avem dreptul să-i îndepărtăm de la credință creind confuzia dintre “a fi omul comuniștilor în biserică”, sau “a fi omul bisericii la comuniști”, sau “a fi omul Bisericii sub comuniști”. Sunt nuanțe și, după cum observați, doar aici, la ultima formulare, punem majuscula. Nu avem dreptul și nici nu cred că, măcar, avem vreun interes, de vreme ce interesul nostru moral este Credința! Iar Credința se slujește cu afirmații cinstite, nu cu părtiniri!... Iată cum, simțindu-se părtinirea către nevrednicia lui Iustinian Marina, dacă ne putem exprima astfel: misiunea nu a mai fost misionară în această vizită pastorală. Pastorația se face în slujba Domnului. În slujba oamenilor e numai propaganda cea atât de demonetizată prin demagogia regimului trecut.

F.B. Cred că ceea ce spuneți este o teză care ar trebui mai mult dezbătută. Poate că vom organiza cândva o dezbatere mai largă, sau o masă rotundă.

C.L. De acord. Ceea ce spun aici este doar părerea mea pe care, în aceste zile, când se vorbește atât de mult despre morală și corupție aș rezuma-o astfel: **Întrucât consolidarea societății se face numai prin morală, șansa noastră de a ne consolida astfel se leagă foarte strâns de ortodoxia noastră națională care trebuie profund crezută. Iar credibilitatea ei se va accentua tocmai prin înțelesul larg, ecumenic, al**

integrării spirituale europene.

F.B. *Nu l-ați pomenit aici pe întâistătătorul Patriarhiei noastre, pe Prea Fericitul Părinte Teoctist.*

C. L. Întâiul Stătător al unei Biserici atât de vechi și atât de importante în destinul și istoria poporului nostru, n-ar trebui implicat și nici n-ar trebui să se implice în cele omenesti supuse păcatului. E deajuns că, în vremuri trecute, comunismul și-a pus oamenii lui și i-a atras pe unii slabi din cinurile slujitorilor. Dar anatema a trecut. Reajungând noi, cu toții, în frunte cu cei mai dreptcredincioși, la vremuri normale, este cât se poate de firească și concepția despre puritatea Bisericii prin care se asigură moralitatea socială. Puritate ce nu trebuie întinată de nici un gând nevolnic, fiindcă ea girează strădania cinstită de progres, ea ne îndepărtează de necinstea corupției și servește cum nu se poate mai bine momentul politic de astăzi.

Nu am pomenit numele Părintelui Patriarh, în primul rând din acest motiv și, într-al doilea, pentru că dragostea și respectul meu pentru Prea Fericirea Sa este prea mare!... Mai ales fiindcă el, ca arhieru, a preluat titlul unchiului meu: “Botoșeneanul”, fiindcă l-a cunoscut bine și chiar i-a slujit la înmormântare, în vreme ce alți ierarhi s-au ferit să vină ca să nu-i vadă securitatea lângă catafalcul celui pe care-l victimizase. Patriarhul României înseamnă pentru mine foarte mult. Nu uitați că eu am fost cel care a făcut propunerea ca titlul său să fie: **“Patriarh al tuturor românilor ortodocși”**, exact cum unchiul meu s-a considerat întotdeauna episcop-păstor și peste Basarabia ocupată.

Prin apartenența multi-majoritar ortodoxă a românilor, Patriarhul nostru nu mai este de mult doar omul întronizat în fruntea Bisericii, el nu este numai un protos liturgic, ci este, în condițiile Republicii, unicul simbol încoronat în fruntea întregului neam, este garantul moralității acestuia,

depășindu-și păcatele sale și ajutându-i pe slujitori și pe credincioși să și le depășească spre a veghea la puritatea Bisericii. Din asemenea motive, eu mă rog întotdeauna la Domnul să-l lumineze pe Prea Fericirea Sa cu tot ce poate fi în folosul demnității Bisericii noastre și, mai ales, a nealterării prestigiului ei în fața națiunii, a izbăvirii ei de amintirile vremurilor tulburi care, uneori, aduc și oameni tulburi, a propășirii imaculatei ei imagini prin care credincioșii vor triumfa în morală. Să-l lumineze Dumnezeu ca, depășind vicisitudinile omenești părtinitoare, să conducă o Biserică prin care țara noastră să aibă un cuvânt de spus în morala Europei!... Iată: se apropie superba sa aniversare de peste nouăzeci de ani, vârstă la care vigoarea ne menține tocmai când se împletește cu înțelepciunea. Cu o asemenea rugăciune pentru înțelepciune îi celebrăm ziua de binemerită vârstă patriarhala.

Mitropolitul Visarion Puiu cu episcopul Veronei, pe vremea când se gândea sa treacă la catolicism

Nr. 38/08.02.1999

CĂTRE FUNDAȚIA EPISCOPUL GRIGORIE LEU

DOMNIEI SALE,
DOMNULUI CORNELIU LEU

Urmare a adresei Dumneavoastră înregistrată la noi sub nr.532/1999, Vă facem cunoscut că apreciem propunerea privind comemorarea episcopului Grigorie Leu ca fiind deosebit de importantă, având în vedere personalitatea de excepție a marelui episcop martir.

Întrucât mormântul acestuia se află la Huși, socotim potrivit ca manifestările comemorative să se desfășoare în cuprinsul Episcopiei de Huși și, ca urmare, Vă îndrumăm să luați legătura și cu Prea Sfințitul Episcop Ioachim al Hușilor.

Cu binecuvântări arhieresti,

TEOCTIST

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

O scrisoare a Patriarhului Teoctist și articolul său în care consfințește ideea de martiriu a Vlădicăi Grigorie, cu titlul "Episcopul Martir Grigorie Leu" publicat în "Magazin istoric" nr.7/328, iulie 1994

26 august 1991

Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALĂ
Arhiepiscop și Mitropolit

CABINET

Str. Mitropolit nr. 18
2400 - SIBIU — ROMANIA

D. Corneliu Leu
B-Cul Dacia 126
București 70267

Vă felicit pentru ideea de a întenia o fundație care să poartă numele episcopului martir Grigorie Leu. Erau prea tânăr și mă aflam mai întâi student în București în 1947-1948, și apoi fugăr prin țară cu o condamnare în contumacia (1948-1954), în vremea martiriului său. În 1954 am fost prins și dus la Iași, Jilava, Galați

Prin 1955 sau 1956, la închisoarea Văcărești, m-am întâlnit cu părintele Vasile Leu, fiul P.S. Grigorie, deși nu mă înșel). Cum Văcărești era și închisoare - spital pentru deținuți, ored că părintele Vasile venea la spital, de undeva de la Alod sau Gherla. Era în grup și pastoral Warkbrand. Nu eram în aceeași celulă-spital, dar ne întâlneam la plimbare. Uneori se lăsa deschisa ușa la spital, și ne mai vizitam. Am stat de vorbă cu părintele Vasile dar n foarte mult. El era cu ochii bandajați și spunea că nu vede. De aceea ceruse să fie adus la spital. Spunea că a fost arestat la Viena, apoi dus în Rusia, apoi predat Securității române. Mai spunea că ar fi fost hirotonit episcop dar, potrivit obiceiului din închisori, nimeni nu făcea martiriului complete nimănui. Nu știam despre el la Jilava

Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALĂ
Arhiepiscop și Mitropolit
Str. Mitropolit nr. 18 - SIBIU

Nr. _____
Data 4 decembrie 1996

D-lui CORNELIU LEU
Fundația "Episcop Grigorie Leu"
Bd. Secia 126, cod. 7c267
Sect. 2 - BUCUREȘTI

Stimate d. Corneliu Leu,

Am primit cu bucurie cartea Dv. "Fili vizitatori
și Europei - Tranziția și reformă în România".

Din prime ochire mi-am dat seama că suita de
asuri care însoțegă cartea e de cea mai mare actualitate.
Literatul e dublet în Dv. de esiat și, aproape surprinzător,
și de un deosebit om acasă în științele sociale și politice.

Vă felicit și Vă mulțumesc. Ideea de a mă fi avut
și pe mine în gândul Dv. de comunare sufletească m-a făcut
să-mi amintesc și de Fundația "Episcopul Grigorie Leu",
episcop martir al unor vremuri de tristă educere ovințe din
istoria Românilor.

Cu toate doririle de bine și binecuvântare

Dr. Antonie Plămădeală

Mitropolitul Ardealului

Două scrisori ale
mitropolitului
Antonie
Plămădeală, către
Corneliu Leu

SE DĂDEAU DREPT MARI PATRIOTI AI REZISTENȚEI, IAR EI ERAU OAMENII SECURITĂȚII ȘI CHIA R AI KGB-ului.

**AL DOILEA INTERVIU DAT DE CORNELIU LEU IN
ANUL 2008
LUI FLORIAN BICHIR, ZIARIST-TEOLOG, EDI-
TOR LA ZIARUL « EVENIMENTUL ZILEI »**

f.b. Ați publicat „Cartea Episcopilor Cruciati”, despre martiriul celor din familia dumneavoastră: Episcopul Grigorie Leu al Argeșului și al Hușilor și fiul acestuia, Arhiepiscopul Victor-Vasile Leu care a fost la un moment dat întâistătătorul ortodox al emigrației române. Dacă nu mă înșel, a fost o primă ediție în anii 1999 – 2000, iar o a doua, adăugită, în 2005.

c.l. Da. Mai precis, prima ediție conține materiale obținute din arhivele securității în anii 1995 – 1996, precum și alte documente, mărturii, extrase de presă, hrisoave de familie, etc. iar a doua ediție a fost completată cu tot ce a mai ieșit la iveală, s-a publicat, mi s-a semnalat sau mi-au fost date din noua arhivă a CNSAS în următorii

zece ani. Acum...

f.b. Asta voiam să vă întreb: Acum mai aveți elemente noi?

c.I. Foarte multe, pentru a completa o a treia ediție.

f.b. Puteți să ne spuneți din ce domenii?

c.I. Din domeniul caracteristic adâncirii cercetării. În primul rând, ele provin din măsura benefică de desecretizare a majorității arhivelor care, nu știu de ce, guvernările din primii zece ani le considerau „*clasificate*” ținându-le la secret când ele ar fi putut servi la timp, și nu târziu, cum s-a făcut, procesului comunismului.

f.b. Chiar nu știți de ce?

c.I. Să zicem că știu, dar nu vreau să mă gândesc la ceea ce vă gândiți dumneavoastră. Sau, mai bine zis, mă interesează mai mult adevărul despre martiriul familiei mele decât micile ticăloșii ale unora care reușiseră fie să-și păstreze ierarhia, fie să capete una mai mare acum și aveau nevoie de această „*clasificare*” pentru menținerea imaculării lor prin necunoașterea adevărată a documentelor oribilei instituții cu care lucraseră sau pe care o acceptaseră.

f.b. Scuzați de întrerupere. Vorbeați de documentele noi.

c.I. Da. Deci: îmbogățirea arhivelor prin declasificare, noile cărți de memorii și documente apărute între timp în țară, arhivele BBC, ale Centrului Ecumenic de la Geneva, ale Patriarhiei Constantinopolului și ale Comitetului Național Român de la Washigton D.C. iar, acum, pentru o

nouă ediție, se adaugă și dosarele de urmărire a mea, a tatălui meu, a celor doi înalți prelați câtă vreme au mai trăit și ale altora cu care au avut ei contacte, a altor rude ale mele și ale multor intelectuali, cărturari, ierarhi sau politicieni ai vremii în mijlocul cărora și-a dus viața familia mea. Semnificativ este dosarul provenit de la DIE, care fusese pregătit special pentru defăimarea și anihilarea Arhiepiscopului Victor Leu lansându-se despre el cele mai cumplite calomnii. Era un adversar important și eficace, exact al provocărilor kagebiste ce înșelau diaspora atrăgând-o în serviciul Moscovei. Trebuia zdruncinată încrederea în el care creștea la credincioșii emigrați și la cei din țară care-i ascultau la radio predicile; trebuia bombardat cu lături tot mai puternic, pe măsură ce devenea o voce distinctă în occident privind demascarea comunismului, așa că trebuia compromis cât mai mult, lansându-se minciuni agravante care să-i îndepărteze credincioșii, miciuni care să creeze diversione în comunitățile românești, pentru ca să poată fi înrobite mai ușor de KGB. Știți prea bine că erau mari specialiști în asemenea diversioni fiindcă, de fapt, pe calea asta triumfase întregul comunism... Apoi alt dosar, tot de la DIE, în care se colabora cu KGB-ul care-l răpise și i se fabricau acte pentru condamnarea la moarte cerută de Beria care-l anchetase personal, dar și extinderea procesului, dorindu-se ca, prin mărturia lui, să apară alți acuzați, procesul devenind un exemplu de pedepsire a tuturor clericilor care nu colaborau cu comunismul. Asta se dorea: Un proces exemplar și răsunător, cum fusese și cel cu Nunțiatura Apostolică care condusese la arestarea în bloc a ierarhilor greco-catolici. Și trebuie să spun cu mândrie că, doar prin rezistența lui la anchetă, n-au reușit. Acuzatul Arhiepiscop Leu n-a divulgat pe nimeni, ca să poată fi adus lângă el în proces. Ba, mai mult, la modul martiric, a repetat mereu că preia totul asupra sa!

f.b. Este, într-adevăr, un comportament ca la mucenicii

mărturisitori. Am remarcat asta de când am citit procesele verbale de anchetă din cartea dumneavoastră. Ați găsit și alte documente?

c.I. Desigur, sunt extrase semnificative pentru cercetarea ce o întreprind, găsite în dosarele altor oameni ai vremii cu care rudele mele avuseseră de-a face. Toate acestea mi-au parvenit mai ușor acum când, prin înființarea Arhivei proprii a CNSAS, „clasificarea” nu mai are doar sensul polițist foarte plăcut de unii politicieni, care înseamnă „secretizare”, ci revine și la înțelesul curent al vocabulei de „punere în ordine”. Ei bine, începutul acesta de punere în ordine a unor documente în niște arhive libere la acces, cum sunt cele ale CNSAS, este un lucru foarte mare. Și zău că nu mă refer la cei care le folosesc meschin, pentru ranchune, ascunzișuri sau răzbunări politice; vorbesc în calitate de om care cercetează istoria și are nevoie de cercetare tocmai pentru obiectivitatea informației. Exemplul concret, sunt edițiile cărții despre care ați vorbit, modul cum cresc și se aprofundează ele de la o apariție la alta. Dacă ne-ar ajuta Dumnezeu să putem avea acces și la arhivele KGB-ului – acces asemănător, vreau să spun, precum la toate arhivele din țări civilizate despre care am vorbit și la care, iată, ne aliniem și noi, cred că aș putea scoate la iveală adevărul complet. Pentru că, în cazul lui Vasile-Victor Leu este vorba de răpirea unui patriot nevinovat care încerca în lumea liberă să salveze cât putea din credința și libertățile poporului său dar, a cărui compromitere prin detractori plătiți și zvonuri lansate între emigranții pe care-i păstora nereușind, după mari eforturi de a-l anihila astfel, făcute de un aparat întreg specializat în diversiune, s-a recurs la răpirea lui și la fabricarea, chiar în teribila închisoare Lubianka din Moscova, a dosarului de condamnare la moarte pe care, apoi, un tribunal-marionetă din București l-a parafat pronunțând sentința. Vă dați seama ce gest disperat a făcut KGB-ul?

f.b. Cum?

c.l. A fost singurul emigrant român pe care l-au răpit pe față, riscând să producă mari proteste internaționale în lumea liberă, care ura comunismul. L-au răpit și l-au dus la Moscova; deci s-au demascat ca Stat membru al ONU încălcând statutele internaționale la care se angajaseră. Pe nici unul dintre politicienii, generalii sau foștii demnitari emigrați nu și-au permis să-i trateze chiar așa. Au creat provocări la ambasade sau la guvernele din exil, dar prin mâna altora. În cazul lui s-au demascat direct. Înseamnă că era prea periculos pentru ei și nu voiau să-l scape, chiar cu un asemenea risc de a-și compromite alte acțiuni și a ajunge să le fie demascate. Pe ei nu-i dureau atât de mult grupurile mai mari sau mai mărunte care li se opuneau; dar o Biserică ce-i putea uni și reînfrăți creștinește pe toți românii fărămițați, cum e blestemul nostru, era o amenințare care trebuia anihilată indiferent cu ce risc. Și au riscat, așa cum nu făcuseră nici cu Horia Sima, nici cu Rădescu, nici cu Vișoianu care făcuseră guverne, nici cu regii care-i încurajau, nici cu alți rezistenți, din alte națiuni cotropite de ei. L-au răpit, pur și simplu banditește, din lumea liberă care pedepsește aspru sechestrarea de persoană. N-au mai avut timp de mânuși. Era mai necesar să i se închidă gura. Au folosit cea mai abjectă metodă, dar și cele mai abjecte persoane pe care le manipulau.

f.b. Mă bucur că, mai greu, cu divagații, am ajuns totuși aici, pentru că acesta era motivul interviului pe care vi l-am cerut. O veste foarte gravă a cutremurat în ultima vreme lumea interesată în acest domeniu: Un număr impresionant de dosare recent scoase la iveală din arhivele DIE demonstrează că Silviu Crăciunaș, unul dintre cei mai vechi emigranți dizidenți, considerat stâlp al rezistenței în străinătate și ajuns vicepreședinte în mișcarea românilor din afară condusă de Ion Rațiu, era o

cârțiță a securității, informator constant al ei din interiorul serviciilor secrete occidentale unde se infiltrasă și important agent pentru lansarea de provocări care să compromită personalități românești ce căpătau credibilitate în lumea liberă, să creeze discordie în comunitățile românești, să destabilizeze acțiunile de rezistență ale românilor dinafară și, mai ales, să profite și de încrederea unor agenturi străine și de încrederea unor români care-l credeau fidel acelora, făcând servicii dictate de securitatea din țară și chiar de KGB în perioada în care Moscova controla Bucureștiul.

c.l. Ce să-i faci?! Adevărul nu iartă. Acest cel mai corupt dintre agenții securiști, din pricina căruia nu numai vărul meu a fost condamnat la moarte, ci mulți dintre sărmanii rezistenți din munți, pe care el îi momea să vină în locurile unde-i aresta securitatea, era până anul trecut lăudat de domnul Neagu Djuvara și de alții care refuzau a-l bănuși provocator!

f.b. Dar dumneavoastră?

c.l. Nu mi-am pus problema. Pentru mine era de la început un calomniator al vărului meu. Încă de pe vremea când nu se știau aceste lucruri și când, prin continuarea unor interese dubioase după 1989, unii îi frăceau lui Crăciunaș portret de erou, eu am publicat depoziția lui ca martor în procesul lui Vasile-Victor Leu, care era cea mai importantă piesă din dosar pentru condamnarea la moarte a acestuia, acuzându-l de orice, de la legionarism, până la faptul că voia să provoace răscoale în țară ca să-i găsească pe rezistenții care mai rămăseseră în munți. La o primă impresie, se pare că de mărturia lui Crăciunaș trimisă încă din 1953 la Moscova și adusă în acel proces din anul 1954 (fără prezența lui, pentru a nu se devoala modul secret în care el trăia bine fiind la dispoziția securității) nici n-ar mai fi fost nevoie, de vreme ce vărul meu recunoștea sus și tare, în plină instanță, că este dușman al comunismului și ar face orice cu mijloacele

sale pentru salvarea României de „*această cămașă de forță*”. Dar mijloacele sale erau mijloace intelectuale și politice; el străduise pentru coagularea emigrației române, pentru întărirea parohiilor ei cu preoți dreptcredincioși și salvarea de provocatorii în sutană trimiși de ortodoxia moscovită, pentru adunarea la un loc a liderilor ei, între care erau disensiuni; ba chiar străduise foarte mult pentru organizarea acelei divizii de militari români din cadrul Armatei Atlanticului, care să vină și să elibereze țara; chiar petrecuse aproape o jumătate de an printre macedo-românii din Grecia mobilizându-le preoții și pe alți înalți ierarhi din lumea greacă pentru a nu se mai da crezare generalului Markos care făcea jocurile Kremlinului și pentru ca patriarhiile ortodoxe din Orientul Apropiat să nu se lase atrase de banii pompați prin Alexei al Moscovei. Pentru asta devenise dușmanul nr. 1 al KGB-ului care l-a răpit cum n-a făcut cu niciun altul dintre liderii noștri refugiați în occident. La proces, el recunoștea cu mândrie toate acestea și lupta politică dusă cu mijloacele sale de propovăduitor. Dar, pentru că asemenea mijloace ar fi fost cât de cât discutabile, condamnate de presa liberă și de vreo instanță internațională, s-a recurs la depozitia lui Crăciunaș care-l acuză că ar fi vrut să vină pe teritoriul românesc și să înceapă rezistența în munți, ceea ce era o faptă concretă de arme, condamnabilă pe teritoriul oricărui stat suveran. De asta era necesar Crăciunaș care, cine știe câte alte provocări îi mai lansase în străinătate. Declarația lui este adusă sub formă scrisă în instanță. Dați-vă seama de asta: Un proces grav, în care concluzia rechizitoriului este de condamnare la moarte, iar inculpatul nu are dreptul nici măcar să se confrunte cu principalul martor al acușării!... Asta e mai mult decât mârșavia unui năimit precum Crăciunaș; asta e una dintre crimele de injustiție cele mai grave din procesul comunismului.

f.b. Și, chiar dacă se afla în lanțuri în fața instanței, vărul

dumneavoastră cum a reacționat?

c.i. Avem procesul verbal de ședință: Subliniindu-și calitatea de înalt prelat, arhiepiscop al românilor din afară și general confesor militar al diviziei române din Armata Atlanticului. El nu cerea vreo îngăduință. El declara singur că a făcut chiar lucruri mai grave decât se spun în rechizitoriu, împotriva comunismului și pentru salvarea Bisericii lui; ba și-a cerut singur condamnarea la moarte spunând că *„singura soluție demnă atât pentru el cât și pentru instanță, în acest proces care este o luptă pe față între el și judecători, este condamnarea la moarte”*. Da: rostea asta fără teamă sau preget; dar, pentru adevăr, respingea minciunile lui Crăciunaș.

f.b. Și s-a ținut seama de această respingere?

c.i. Nicidecum. Aveți în carte, încă de la prima ediție, atât sentința de condamnare la moarte cu motivările ei, cât și depoziția condamnatului față de afirmațiile din depoziția lui Crăciunaș.

f.b. Se dezvăluie acolo activitatea de provocator a lui Crăciunaș?

c.i. Evident! Și chiar am încercat o discuție cu Ion Rațiu, dar acesta s-a stins până când am publicat eu cartea în documentele căreia este pomenit. Vărul meu l-a întâlnit la Londra pe Ion Rațiu încă tânăr, exact în perioada când colabora intens la Radio Londra. Crăciunaș s-a infiltrat mai târziu pe lângă Rațiu, printr-o femeie. E o poveste nostimă la care voi reveni. Aici trebuie să spun că, pregătind documentele spre publicare, am remarcat limpede poziția de unealtă a lui Crăciunaș; dar, pe atunci, nu era important pentru mine lucrul acesta. Acum însă, când stăm în față cu toate documentele întregii sale vieți

de provocator-destabilizator infiltrat atât de perfid, având funcții atât de importante ca agent al securității, se explică mult mai multe lucruri.... Cu toate că sunt grave aceste lucruri și, în fața lor, ar fi nevoie de sentimente austere precum pioșenia în direcția martiriului unui personaj și ura în direcția detractorului care pune accentul tocmai pe minciuna ce poate argumenta condamnarea la moarte, fiind romancier nu mă pot dezbăra de tehnicile meseriei mele și îndrăznesc să spun că, deabia acum se descâlcesc itele romanului polițist (sau „criminal”, cum îl mai numesc unii) cu alte amănunte de pe parcurs care îl fac pe personajul-iudă (în spetă Crăciunaș) să nu mai aibă nici un scrupul pentru aceasta gravă afirmație finală, de vreme ce, pe parcursul întregii „acțiuni”, a procedat la tot felul de acte de provocare și chiar anihilare morală sau fizică a Arhiepiscopului; din ce în ce mai grave, până când minciuna care conduce spre pedeapsa capitală nu i se mai pare o gravitate. Bazându-ne pe asemenea documente, tot așa cum e clar că Silviu Crăciunaș a lansat în lumea occidentală minciunile că, în țară, Vasile - Victor ar fi fost un detractat certat cu tatăl său, că furase tablă de la episcopia Hușilor și că a făcut parte dintr-o delegație care a vizitat Moscova, am putea bănui și că, la Paris, tocmai când episcopul se ducea cu Generalul Rădescu să deschidă biserica română sigilată de guvernul francez, a lansat zvonul că Vasile-Victor ar fi fost omul lui Petru Groza și putem fi aproape siguri că tot el este personajul necunoscut din gara Innsbruck, „*vorbind prost nemțește*” despre care ucigașul prins când voia să-l împingă pe episcop în fața trenului, declară că l-a plătit să facă aceasta.

f.b. Înseamnă că dumneavoastră avansați spre a demonstra că n-au fost adevărate nici așa zisele păcate ale tinereții arhiepiscopului emigrației române, pe care securitatea le-a tot pompat spre occident ca să-l

compromisă.

c.l. S-ar putea să fie și adevărate. Adică i-au scormonit toate datele, i-au ascuns meritele care-i aduseseră funcții și decorații foarte mari la vârstă tânără și au speculat un moment în care el și-a apărat soția căreia, de la școala unde era directoare i s-au furat niște lucruri și un altul, când a fost trimis disciplinar pe front deoarece conlucrase cu niște evrei. Am documente că securiștii din jurul patriarhiei roșii de pe vremuri au lucrat mult ca „să pună în valoare asemenea documente” prin țările pe care le colinda el ca ierarh al emigrației române.

f.b. Deci, erau acele binecunoscute metode de compromitere.

c.l. Mai mult decât atât, vă spun eu, care știu bine că n-a fost nicicum un infractor și că a fost foarte iubit și apreciat de tatăl său care era foarte auster: Ce motiv am avea să căutăm adevărul sau neadevrul unor provocări, de ce ne-am mai strădui să-i demonstrăm nevinovăția dacă suntem buni creștini și credem în ispășirea păcatelor? În răscumpărarea de către om a greșelilor prin fapte bune. Păi, toată zbaterea lui în străinătate și tot calvarul lui în temnițele anchetelor până la pedeapsa capitală, ce spun?! Toată strădania lui de când ajunge la vârstă matură este de o mare responsabilitate națională, iar tot supliciul la care este supus după răpirea de către KGB înseamnă ani întregi de martiraj crunt, dar și de neîngenunchere!... Bunul creștin, nu că nu păcătuiește sau n-a păcătuیت, dar ajunge la marea luminare de a se căi de păcat și a se concentra pe fapta bună și pe mărturisirea întrutotul a lui Hristos-Dumnezeul. El găsește tăria de a se pocăi ajungând la luciditatea poruncilor Credinței. Dimpotrivă; periculoși sunt cei care nu se pocăiesc, nu-și recunosc păcatul și și-l neagă stând de mână cu minciuna

diavolului. Cei care au învățat ceva din păcat au tăria să-l recunoască, iar Dumnezeu cântărește asta și-i ajută. Ce contează păcatele din tinerețe ale vărului meu Vasile, pe care securiștii i le-au exagerat ca să i le speculeze, pe lângă mârșăvia de a nu-și recunoaște păcate mai grave, de colaboraționism, ale unora care, prin asta, vor să-și păstreze astăzi ierarhiile lumești?!... Chiar dacă a avut în tinerețe păcate tot lumești, el s-a curățat și s-a sfințit prin martiriul în care s-a dovedit nu numai mare patriot, ci și consecvent mărturisitor al sacrificiului Cristic, al Crezului Bisericii sale, al destinului nostru național.

f.b. Apropo de aceasta: Nu ați cerut în justiție reabilitarea lui prin revizuirea procesului și a condamnării la moarte?

c.i. Eu știu că un stat de drept, dacă vrea să se reabiliteze, trebuie, prin însăși guvernarea sa să ia atitudine pentru revizuirea in Justițiilor istorice. Există cutuma ca Ministrul Justiției dintr-o guvernare care se dezice de alta să atace hotărârile judecătorești ce i se par nedemne.

f.b. Și ce-ați făcut pentru asta?

c.i. Când mi-a apărut cartea bazată pe documentele din arhiva securității, i-am trimis-o ministrului justiției de atunci. Dar n-am primit nici un răspuns. Mai târziu am aflat că persoana care ocupase acel fotoliu avea ea însăși dosar de colaborator al securității, precum mulți alții, chiar mai apropiați prin teologie misiunii lui Vasile-Victor, clerici care ar fi avut datoria să-i cinstească memoria, sau instituții clericale care ar fi putut contesta istoricește această condamnare la moarte față de care ierarhii de atunci nu au acționat. Asta m-a hotărât să las în grija Judecătii Domnului demnitatea familiei mele și naționalismul ei de

bun simț creștinesc.

f.b. Să revenim la documetele descoperite recent.

c.i. V-am spus că, pentru mine, informațiile din ele nu sunt chiar recente. Poftiți, vă citez din carte atât depoziția lui Silviu Crăciunaș, aflată la dosar cât și audierea inculpatului pe această temă. Deschideți la pagina 207.

Dată în fața noastră.

Lt. de Securitate, indescifrabil.

DECLARAȚIE

Subsemnatul Silviu Crăciunaș declar următoarele despre Leu Vasile:

În țară nu am știut nimic despre acesta.

În străinătate la Paris, l-am cunoscut personal pe Leu Vasile în oct. 1949, prin mijlocirea colonelului Iliescu - Londra. Vasile Leu mi-a vorbit personal despre faptul că în timpul regimului antonescian a fost arestat și condamnat la închisoare, trimis pe front în detasamente de pedeapsă, reabilitat după ce a fost rănit grav pe front; mi-a vorbit fără să-mi dea date precise, despre marile legături pe care le-a avut în țară la palatul regal, la București și în țară în general; mi-a vorbit de faptul că a fost trimis la Moscova în 1948 cu delegația bisericii ortodoxe române, care a vizitat în acel an Uniunea Sovietică; mi-a spus că a avut în țară legături cu grupurile de rezistentă din muntii județului Neamț, cărora le-a furnizat arme și munițiuni, mi-a spus că pentru a i se pierde urmele a simulat o sinucidere la Constanta, la mare, și că apoi a fugit cu popa Florian Gâldău peste Jugoslavia, Triest în Austria, la Gratz, zona engleză, unde s-au prezentat autorităților engleze de ocupație. De aici a plecat în Italia unde a luat legătura cu generalul Puiu Petrescu, cu aviatoru Vasiliu Cluj și cu alți reactionari români. De aici a plecat în Germania unde a

avut o întrevedere cu H. Sima; apoi a plecat în zona engleză din Germania, unde a înfiintat <episcopia românilor ortodocsi din Europa de Apus>; de aici a plecat în Anglia...

... De la inginerul Titi Constantinescu, acelasi Petrică Bogdan, agent american la Salzburg, am aflat că Vasile Leu i-a cerut să-i mijlocească legătura cu tara. Aici voia Vasile Leu să se înapoieze pentru a relua legătura cu grupurile de partizani din muntii Neamtului.

De la popa Boldeanu am aflat în septembrie 1949, la Paris, că Vasile Leu a făcut excrocherii în țară, fapt pentru care a fost condamnat la închisoare în timpul regimului antonescian; l-a acuzat pe Vasile Leu că este agent comunist, fuga lui clandestină fiind făcută cu ajutorul autorităților din RPR.

Chiar de la Vasile Leu am aflat la Paris că trăiește în concubinaj cu Sanda Stătescu, pe care vroia să o ducă cu el în Anglia, ca secretară personală.

Vasile Leu mi-a spus că a făcut o legături cu francmasoneria engleză; si cu cea franceză prin Vintilă Betala, prin care a reusit să obțină sprijinul francmasoneriei în favoarea bisericii ortodoxe, si pentru înfiintarea episcopatului proiectat.

Nu cunosc altceva despre viata particulară murdară, despre activitatea si legăturile lui Vasile Leu.

ss/ Silviu Crăciunas

Pentru conformitate,

Horn Adelina

.....

Lt. De securitate Dumitrășconiu Nicolae

Interogatoriu Leu Vasile din 14 aprilie 1953 :

... Tot la Moscova, am citit o declaratie dată de Crăciunas recunoscându-i scrisul, si o declaratie dată de un oarecare Olaru.

Crăciunas spunea în acea declaratie că eu as fi adăpostit niste material si munitii în tară si alte inventii de ale sale. Olaru, pe care nici nu l-am cunoscut vreodată, a dat si el o declaratie pe care am citit-o, plină de inventii si de lucruri care nu-mi apartin....

ss/ Leu Vasile

.....

f.b. Va să zică Silviu Crăciunaș se afla la Paris când și prea sfințitul Vasile-Victor ajunsese acolo pentru redeschiderea bisericii române. Mi se pare că ea fusese închisă de statul francez în urma unor conflicte dintre două tabere care voiau să pună mâna pe biserică.

c.I. Eu cred că erau mai multe tabere. Prima dată s-a vorbit numai de legionari și nelegionari, dar eu cred că mai erau și infiltrați din țară care voiau să pună mâna pe biserică pentru interesele KGB-ului ce începuse o ofensivă cu preoți-agenti, împotriva ierarhiei pravoslavnice a rușilor albi, iar acum o continuau pentru a domina și emigrațiile din țările satelite. La invitația generalului Rădescu, vărul meu vine atunci de la Londra unde își avea sediul eparhiei, pentru a calma lucrurile și a aduce înțelegere între români. Tot atunci, fiindcă Rădescu pleca înapoi în America, el a preluat și grija de a-i ajuta pe ofițerii români refugiați la Paris, care erau în nevoie așteptând să li se organizeze acea mult sperată divizie de rezistență în cadrul Armatei Atlanticului.

f.b. Cum comentați depoziția lui Crăciunaș?

c.I. Rezultă că acesta l-a cunoscut pe Vasile-Victor când era în înalta sa ierarhie la Londra, venind la Paris a cărui biserică ortodoxă română îi era subordonată teritorial, iar generalul Rădescu, în calitatea sa de lider al emigrației și președinte al guvernului român din exil, venea din SUA

ca să i-o încredințeze și să-l instaleze. De notat că la pomenirea oficiată de vărul meu pentru Niculescu-Buzești participă toți membrii Comitetului Național Român aflați în mai multe țări din Europa și că, după acest serviciu religios, aceștia au avut adunarea prezidată de Rădescu, în care s-au luat hotărâri importante privind viitoarele activități ale Comitetului Național Român. Nu am documente care să ateste infiltrarea lui Crăciunaș în această adunare, dar informarea despre conținutul ei a ajuns la securitate destul de prompt ca și cea că, întrucât conducerea Comitetului își avea sediul în SUA, lui Vasile-Victor Leu i se cere să-și mute sediul eparhiei la Paris, ca arhiepiscopie, unde poate fi mai eficient în coagularea tuturor forțelor românești, reprezentându-i pe Rădescu și Vișoianu care locuiau în SUA. În felul acesta, vărul meu a luat legătura și cu generalul Puiu Petrescu implicându-se în divizia română a Armatei Atlanticului, s-a ocupat de căminul ofițerilor români de la Paris, de burse în Franța pentru studenții români, de certificate, acte de naștere, de căsătorie, chiar și de garanție morală a Bisericii pentru sute de refugiați români care aveau nevoie de ele ca să se stabilească în diverse țări; ca să nu mai vorbim de medierile între diverse grupuri de români care, conform blestematului nostru specific se contraziceau unii pe alții în toate straturile, de la regi (să nu uităm că triau și Carol și Mihai și Niculae cu surorile lui și Elena și Lupeasca) până la bieți oameni în bejenie; și toți trebuiau atrași pe calea creștină a înțelegerii. Devenise într-adevăr păstorul unei turme care se cerea adusă pe un drum comun al rezistenței și avea cu atât mai multe îndatoriri cu cât trebuia să se roage de mai multe guverne, din mai multe țări să-l sprijine în ajutarea emigrantilor români. Căpăta tot mai multă popularitate la enoriașii atât de răspândiți, precum și influență și autoritate la guvernele din țările unde erau aceștia răspândiți. În plus, ataca tot mai vehement guvernul promoscovit de la București în emisiunile sale

duminicale, așa că începea a fi inamicul nr. 1 al comunismului din România și al serviciilor lui polițienești supuse KGB-ului. Iar acestea, prin asemenea detractori și provocatori, ca și prin scenariile conduse de agenți proprii, acționau pentru compromiterea și anihilarea lui.

f.b. Iar Crăciunaș?

c.l. Aici voiam s-ajung: Pe de altă parte, Crăciunaș, care devenise omul securității încă din 1948, când îi făcea scăpați pe unii din țară și-i dădea legați pe alții care voiau să fugă cu adevărat, ajunge la Paris „cu voie de la poliție” și caută să se infiltreze în sferile cele mai înalte ale emigrației. Vasile nu-l prea pomeneste în declarațiile sale, fiind pe atunci, pesemne, un element secundar; dar îl pomeneste de pe Horațiu Comănicu, ca legătură directă cu Horia Sima și cu cercuri pariziene, despre care știm că era și a rămas mereu, chiar mai mult decât Ion Rațiu, în strânse relații cu Crăciunaș. Astfel, acesta ajunge a fi infiltrat în atenția Comitetului Național Român, ca și al serviciilor secrete americane care îl consideră de bună credință și îl pregătesc pentru a fi trimis în țară să organizeze rezistența și pornirea unei răscoale. Vă dați seama: pentru asta el primea din occident toate legăturile posibile cu cei din munți și cu cei parașutați mai înainte, fapt pentru care, după întoarcerea lui, acele biete victime au și căzut. În momentul în care îl cunoaște pe Vasile, el făcea primii pași spre căpătarea încrederii occidentale, dar trebuia să demonstreze și stăpânilor din România că le face servicii. Așa că se explică foarte bine modul cum, cel devenit acum arhiepiscop al emigrației este placat și urmărit peste tot cu provocări, lansări de informații care să-l discrediteze și, exact după ce ajunge să capete importanță și la Paris, chiar încercări de crimă precum cea din gara Innsbruck sau, mai târziu, în Turcia și la Brucke. Poate fi doar Crăciunaș, pot fi mai mulți ejusdem farinae

dar, oricum, acesta e implicat serios de vreme ce, mai târziu, când KGB-ul caută mărturii despre Vasile, securitatea îi pune pe tavă declarația lui Crăciunaș și, parafată de Beria, aceasta rămâne mărturia definitivă de acuzare. Repet: Caz unic în justiția mondială – condamnare capitală pe baza unei singure declarații, chiar și aceea data scris, fără confruntare în instanță. E de neconceput și, totuși, s-a întâmplat!

f.b. De unde avea Crăciunaș toate informațiile din depoziție?

c.i. O spune chiar el evocând perioada pariziană în care, e posibil să fi avut contacte mult mai dese cu arhiepiscopul care, mutându-și eparhia, avea nevoie de o suită și liturgică și de cancelarie. Aceste contacte pe care Vasile nu le pomeniște pentru că nu-l consideră important ca personaj, sunt sigur că le vom găsi în cele 90 de dosare venite recent dintre „clasificările” DIE, dar să nu omitem un amănunt: Vasile spune în ancheta de la București că i s-a arătat la Moscova depoziția „*în care a recunoscut scrisul lui Crăciunaș*”. Deci avuseseră relații suficiente ca să-i poată cunoaște scrisul. Poate că, într-o vreme, Crăciunaș l-a „asistat” în cancelaria arhiepiscopiei pe care el și-a instituit-o la Paris; poate că, fiu de preot fiind și știind troparele, l-a luat pe acest Crăciunaș să-i țină strana la unele slujbe...

f.b. În legătură cu această cancelarie și cu problemele de secretariat, cele două documente prezentate de dumneavoastră mai conțin un nume.

c.i. Exactissim!... Pomenirea aceluiași nume este lovitura, marea lovitură de teatru din această foarte dramatică întâmplare. E vorba de Sanda Stătescu, pe care arhiepiscopul o găsește ca apropiată a parohiei române

din Paris și o utilizează ca secretară a cancelariei arhiepiscopale.

f.b. Iar, despre care, în delatiunea sa, Crăciunaș spune că devenise amanta arhiepiscopului care voia s-o ia cu el la Londra.

c.l. Da; spune și asta tocmai pentru că aici urmează lovitura de teatru.

f.b. Vă ascult.

c.l. În baza delatiunii lui, cum bine ați numit-o (eu îi spuneam politicoasă „depoziție”) și, bine-nțeleș, a recunoașterii cu sfidare de către acest arhiepiscop martir a tuturor actelor sale anticomuniste, are loc procesul și condamnarea la moarte a lui Vasile; iar Silviu Crăciunaș, după ce a petrecut vreo doi-trei ani în țară până la lichidarea întregii rezistențe din munți și mai buna instruire a lui în școlile securității, reușește iarăși să „scape” și să „fugă în lumea liberă” primind și niște bani de la Ion Rațiu și toată încrederea serviciilor occidentale care (nu pot să-mi închipui cum!) îl cred cu naivitate salvat din misiunea în care-l trimiseseră.

Și, țineți-vă: Pentru a se putea infiltra mai rapid, fără a divorța de soția din țară, el se căsătorește la Paris chiar cu aceeași Sanda Stătescu pe care o turnase în delatiunea despre care am vorbit. Ea fiind bine cunoscută în relațiile cu oamenii serioși ai emigrației, i-a conferit și lui mai multă credibilitate, fără să știe de insinuarea sa murdară și, pote, geloasă, din delatiunea care a susținut o condamnare la moarte. Așa începe cariera lui de mare reprezentant al dizidenței române în lume... Sanda Stătescu, turnată de el în depoziția din dosarul vărului meu care se încheie cu condamnarea la moarte, este cea care e pusă de Crăciunaș să-i ceară lui Ion Rațiu bani pentru el și cu care,

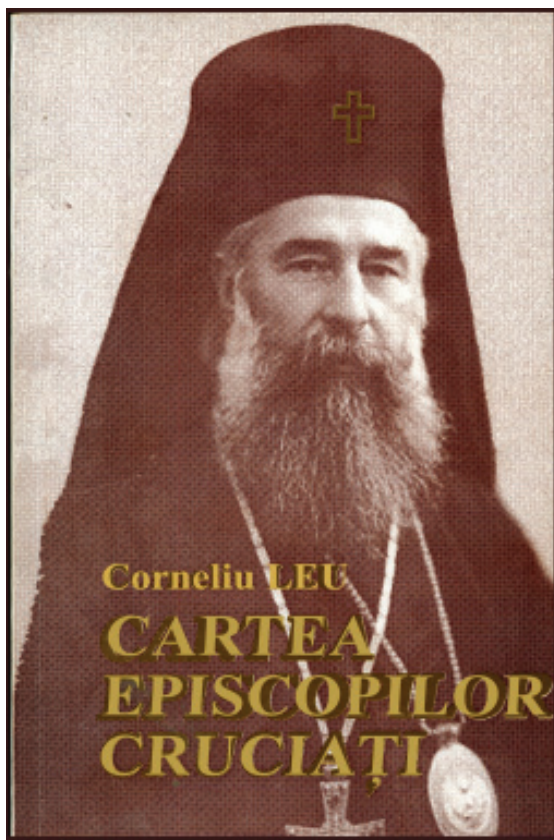
până la urmă, tocmai pentru a beneficia de relațiile ei în emigrație, Crăciunaș ajunge la bigamie, Ion Rațiu este complet dus de nas făcându-și-l adjunct, iar niște fraieri superficiali ajunși la bătrânețe văd în această canalie un model.

f.b. Un adevărat roman polițist!

c.l. Da; dar trăit pe pielea mea și a familiei mele!

f.b. Aveți de gând să-l scrieți?

c.l. Să nu ne grăbim cu literatura, când mai sunt atâtea fapte și atâtea personaje de descifrat. Deocamdată am cerut la cercetare cele 90 de dosare apărute recent, precum și altele, ale unor personalități adiacente mai noi sau mai vechi, din care cine știe ce mai răsare!

*"CARTEA
EPISCOPILOR
CRUCIAȚI"*
ce poate fi
consultată pentru
documente și
detalii

Senectutea și martiriul...

... cu duh de la tată la fiu.

ADMINISTRAȚIA PATRIARHALĂ

CANCELARIA SFINTULUI SINOD
CP/GCRSTR. ANTIM NR. 59 SECTORUL V
1006 BUCUREȘTI
TEL. 3.10.81

DOMNUL LEU,

Confirmăm primirea la Patriarhia Română a scrisorii dv. privind reabilitarea memoriei fostului episcop GRIGORIE LEU.

Dat fiind faptul că în arhiva Patriarhiei Române nu am aflat o documentație referitoare, așa cum afirmați dv., la "martiriul morții sale"... la numele a "doi demnitari ortodocși dispăruți ca urmare a actelor de teroare comunistă : ex-mitropolitul Moldovei Irineu Mihăilescu și episcopul Hugilor, Grigorie Leu..." și la știri din presa străină despre persoana episcopului amintit, de a cărui reabilitare Biserica dorește să se preocupe, răspunzând memoriului dumneavoastră.

Vă rugăm să binevoiți a ne trimite date și documentație de care să ne putem folosi pentru luarea unei hotărâri care să conducă la soluționarea cauzei. Socotim că dumneavoastră ați putea avea documente și ne-ați putea indica surse care se referă la sfârșitul său tragic, indicațiile date în memoriu fiindu-ne insuficiente.

Ca alese doriri de tot binele,

VICAR ADMINISTRATIV

N. Constantin Păru
Fr. Constantin Păru

DOMNIEI SALE

DOMNULUI CORNELIU LEU

B-dul Dacia nr. 126, sect.II - București

Ca sfântă datorie de familie, noi am depus asemenea documente la Cancelaria Sfântului Sinod încă din anul 1990

5. BISERICA DIN ETER

Corneliu Leu către Dimitrie Grama la începutul lui 2012

*Dimitrie Grama este un reputat poet stabilit în
străinătate, cu care autorul publică de mai multă
vreme un dialog despre responsabilitatea
gândirii omului modern.*

Ca să mă adresez numelui tău bizantin, așa cum se adresează Apostolul către încă neelucidatul personaj Teofilos căruia îi dedică „Faptele”, eu cred, prea alesule Dimitrie, că judecând religia doar prin prisma unei raționalități secularizate, oitem ceea ce au descoperit literații și psihologii mai frumos în inefabilul existenței omenirii: **Permanența umană**. Cea ale cărei trăsături nu mai au nimic din evoluționismul rudimentar, ci îl înnobilează chiar și pe acesta cu certitudinile transcendenței ce îmbogățește sufletește persoana umană dându-i tridimensionalitate. Adică o dimensiune trinitară care-o reprezintă ca volum întreg și nu ca simplă imagine pe suprafață; care face din ea acel **vas**, cum spuneau anticii, ce se umple pe parcursul vieții cu simțire, cu trăire, cu legături metafizice, cu învățătură bună și înțeleaptă.

Că această învățătură vine sau nu vine din inspirație divină este o problemă secundară, de care au făcut prea mult caz exact cei care voiau să nege această inspirație din ambiția gândirii lor foarte *terre-à-terre*, adică lipsită tocmai de sentimentul înălțării pe care îl dă omului gândirea. Procedeu defectuos prin faptul că nu se poate desprinde de teluric și, totodată, neproductiv scopurilor

care-l pun în mișcare; pentru că, insistând a-și impune negația, încercând a scoate din circuit divinitatea fără a pune altceva transcendent în loc, îl face pe om să simtă cum este rupt tocmai de această a treia dimensiune care-i împlinește personalitatea prin faptul cert al conștiinței unei existențe metafizice. Conștiință datorită căreia el se împlinește și se dezvoltă pe drumul spre perfecțiune. Conștiința necesității căutării modelului superior de care să te apropie. Așa că n-aș vedea nici un dezavantaj pentru omenire dacă tot mai mulți oameni ar fi preocupați, chiar și printre altele, de căutarea modelului ideal.

În ce privește viziunea strictă, a unei raționalități fiziologice, mă tem că, simțind imperativ nevoia să se opună unei asemenea operațiuni dureroase care vrea să-i extirpe o parte din personalitate, exact ca-n simbolul martirajului pentru credință, omul se îndârjește și nu se lasă smuls din tridimensionalitatea sa care-i asigură legături transcendente apte de a-i perfecționa persoana fizică, a depăși precaritatea acesteia, a-i arăta calea spre un ideal superior. Pentru că această atracție, această aspirație, această tendință spre inefabil a devenit o permanență umană care, fie că ia sau nu calea credinței religioase, oricum așează omul pe direcția unui ideal superior. Ceea ce este și s-a dovedit a fi esențial pentru evoluția lui în bine, evitând celălat instinct cu care, iarăși trebuie să recunoaștem că este dihotomic dotat: autodistrugerea. Sau distrugerea sa concomitent cu cea a naturii permanente, în scopul irațional al unui egoism al dominării timpului prezent. Desigur, și aceasta este o permanență umană; dar inversă, de natură malignă, provocând mereu efecte negative cu care plătim foarte greu prețul unor satisfacții trecătoare.

Consider că ar fi împotriva naturii să negăm sau să încercăm să distrugem acea permanență umană care este căutarea modelului ideal reprezentat pentru cea mai mare parte a populației lumii prin Dumnezeuire. Este drept că,

În majoritatea duratei existenței sale, omul neglijează existența în sinea sa a acestui har care face parte dintre attributele superiorității sale, fiind cea mai limpede și mai evidentă formă de aspirație spre exemplul ideal către care, tinzând, omul se perfecționează. În păcătoșenia-i zilnică, el neglijează existența în sinele său a acestei salvatoare permanente umane; dar putem constata cu satisfacție că, de uitat, n-o uită. Nu are cum s-o uite pentru că se întoarce la ea în momentele cele mai grele, cele mai grave sau decisive: momentele când evocă Dumnezeuirea, indiferent sub ce formă și-o imaginează sau a moștenit-o de când i s-a spus că a fost făcut ca om după chipul și asemănarea Ei. Sunt momentele când își amintește în păcătoșenia sa că ar trebui să tindă a nu-și dezminți această asemănare, adică ar trebui să mediteze la înțelepciunea și perfecțiunea pe care, după chipul și asemănarea Celui de Sus, ar putea-o atinge și el.

Și, atunci, te întreb, prea alesule Dimitrie: Există lucru mai frumos și mai încurajator în această existență trecătoare a noastră (despre care fiziocrații ar spune că este programată a fi trecătoare dar tac atunci când vine vorba de Marele Programator) decât să știi că omul poate medita la propria-i perfecțiune iar uneori, tocmai prin această meditație, chiar a face pași spre înțelepciunea ei?! Nu este aceasta o permanență umană care nu se demodează, nu se alterează, nu se demonetizează pentru că oricând omul are nevoie de ea, iar ea oricând se adaptează la elementele noi care constituie existența?

Eu am văzut lucrul acesta la unchiul meu, Episcopul Grigorie care, istoricește privind lucrurile acum, se știe prea bine că și-a săvârșit viața ca un martir; dar ca premoniție sufletească și bună dotare cărturărească a personalității sale, pot spune că din tinerețe a avut vocația martiriului căpătată prin transcendența pe care ți-o dă tocmai meditația spre perfecțiunea care ne face să devenim tot mai noi înșine, pe măsură ce încercăm să ne imaginăm

cum ar arăta sufleteste, ca dorință și faptă, chipul Lui. Unchiul meu era un asemenea caracter: Atent cu sine însuși și cu toate reacțiile ființei sale pentru ca și fapta și sentimentele și comportamentele sale să fie așezate pe calea prin care să-și găsească corespondența necesară cu Ființa Divină a Credinței sale. Și nu pot spune nici că trăda, nici că depășea prin aceasta trăsăturile sale omenești. Pentru că încerca și știa să fie cât mai drept, cât mai sincer, cât mai înțelegător, cât mai onest, cât mai neclintit în convingeri, cât mai recunoscător față de bucuriile pe care i le dădea viața. Era și bun părinte duhovnicesc și mare patriot; și cetățean dăruit, știind ce-nseamnă afirmarea țării lui, și bun gospodar, știind și învățându-i pe ceilalți ce-nseamnă bunăstarea prin muncă; și conducător ascultat, îndemnându-i pe oameni la afirmare și la faptă productivă, și ierarh binecuvântat, știind ce-nseamnă grija creștină față de semen; și părinte grijuliu la nevoia altuia, și om tolerant cu concepțiile altuia, dacă acestea nu deveneau agresive nerespectându-i-le pe ale sale. Credința lui, argumentată într-o aprofundare permanentă a dogmaticii avea și convingerea simplă a țaranului, și hotărârea curajoasă a soldatului, și înțelepciunea temeinică a misionarismului cărturăresc întru luminarea celor din jur, dar și amplificarea acestora printr-o știință deosebită a pastorației. Cu cât era mai plecat în fața Dumnezeului său, cu atât avea o șiră a spinării mai dreaptă întru rostirea convingerilor sale patriotice și ale iubirii de neam; cu cât era mai adâncit în studiul și decriptarea trăirilor metafizice, cu atât avea mai directă vorbire și înțelegere cu orice categorie de ființă umană. Îl simțeam drept și auster în tăria credinței sale, dar foarte apropiat sufletelor din jur prin omenia acestei credințe... Și, tocmai fiindcă i-am cunoscut asemenea virtuți, nu pot să nu mă-ntreb ce poate fi rău în asta și nici nu pot accepta ideea că sentimentul dreptei credințe poate deveni un lucru demodat sau căzut în derizoriu, de vreme ce el călește

ființa umană într-o demnitate a simțirii și a trăirii faptelor sale.

Recunosc: Din păcate, această fermitate nu există în tot omul și nici în toate momentele vieții lui. Iar slujitorii Credinței sunt și ei oameni. Supuși fiind păcatului cel dihotomic cu aspirația spre bine, poate că în ei și în limitele lor trebuie să căutăm și fundamentalismul care vine și demodează până la absurd credința, și ascunzișurile omenesti ale unor fariseice ambiții și interese seculare care o alterează, și accentele formale, demagogice, habotnice, ipocrite, bigote care o demonetizează, ca și preocupările accentuat materiale și numai materiale care o coboară în derizoriu făcând-o să se confunde cu marfa sau cu prestarea de servicii. Știind toate acestea, avem dreptul să ne întrebăm ritos: Nu cumva, lăsând la o parte atacarea credințelor adevărate care sălășluiesc în suflete făcându-le, în ori ce caz, bine, ar trebui ca, mai întâi, să căutăm motivele nemulțumirii noastre intelectuale, uneori foarte sincere și chiar cu convingătoare aparențe de raționalitate, nu în slujire, ci în slujitori? Nu în universalitatea ei, ci în situarea limitată la cele lumești a acestora; nu în aprecierea ei atunci când o vedem că reînvie în omenire după orice fel de atac, ci în deprecierea acestor slujitori care nu știu să-și depășească tarele umane sau, uneori, chiar nici nu cred că ar trebui să vrea așa ceva?!... Iar, dacă s-a demonstrat că ambițiile omenesti pot fi compatibile cu Credința, iar interesele meschine se pot bucura de atenție sub lumina ei, înseamnă oare că de la ea vin acestea, sau de la cei care-și asumă ministeriatul slujirii fără a se ridica la valorile ei și chiar fără a le înțelege pe toate? Influențabil fiind, omul e făcut prin ființa sa să fie și schimbător. Cel primitiv are instincte dihotomice, care-l trag într-o parte sau în alta; cel evoluat are interesele care sunt de aceeași natură și i se impun în balanța dintre bine și rău; iar cel pervertit în concentrarea numai pe tot ce poate să-ți placă imediat, ajunge să aibă foarte

dezvoltat instinctul interesului imediat, strict secularizat, fără a-i mai păsa de perspectivă, slujind pofta prezentă și renunțând la acele mari satisfacții ale minții umane pe care le dă existența vizionară ce luminează calea pe care persoana umană e dotată să și-o vadă înainte. Din păcate, slujitorii binelui se aleg dintre oameni și sunt și ei oameni supuși acestor instincte chiar dacă, prin formația lor, se presupune că au învățat cum să le depășească. Studiindu-i atent ne dăm uneori seama că nu vedem binele nu pentru că nu ar exista, nu pentru că nu ar fi posibil, ci pentru că ei nu-l slujesc cum trebuie.

Binele nu poate fi decât bine. El nu se poate transforma în ceva care face rău, pentru că ar însemna să se aneantizeze. Dar binele poate să fie îndepărtat în întregul lui dacă este slujit prost. Pentru că binele nu poate fi decât un întreg. De asta credința e universală, iar Biserica ajunge a o scrie cu literă mare: Pentru că este formată din sufletele tuturor credincioșilor și nu doar din cinul slujitorilor ei. Credința nu poate fi niciodată de stat, cum și-au dorit-o sau și-au făcut-o imperiile ca să le fie instrument în guvernare impunând slujitori pretabili întru aceasta. Dar credința poate fi națională, în măsura în care servește la afirmarea obștei acelei națiuni prin ea. Credința nu poate fi nici colectivă, adică impusă din afară ca să dea omogenitate unei colectivități ne omogene numai prin înregistrarea în registrele slujitorilor ei; dar credința poate fi comunitară pentru că vine să exprime duhul unei comunități de trăiri și idei și pentru că își găsește slujitorii printre cei mai dedicați din interiorul ei. Sociologia credinței nu este totuna cu organizarea ei administrativă, cu toate că ambele se ocupă de același domeniu; tot așa cum harisma duhovnicească nu este totuna cu cariera tehnocratică. Și nu pentru că nu s-ar asemena formal, de vreme ce ambele se bazează pe transmitere de învățăminte în comunicarea cu cei pe care îi păstorește; dar la una este vorba de transmiterea trăirii fierbinti, în

vreme ce la alta este de ajuns transmiterea cunoștințelor reci.

Recunosc faptul că nu-mi este deloc ușor să explic toate acestea, și chiar mă văd nevoit să fac apel la unele exemple pe care aș fi dorit să nu le amintesc; să le păstrez în mine și să le duc cu mine, pentru că eu nu le gândesc spre a întina memoria cuiva și n-aș vrea să dau altora prilejul s-o facă. Eu le dezvălui și le discut aici, numai și numai pentru a avea exemple prin care să-mi susțin ideile. Fiind autor de proză, eu lucrez cu personaje în a căror gestică, mișcare, vorbire și atitudine descopăr simbolurile filosofice ale vieții. Disecarea personajului îmi dă mai multă îndemânare decât mânuirea termenilor abstracti și astfel înțeleg să-mi fac pledoaria privind imperiosul comandament moral al persoanei umane: Acela de a medita măcar, dacă nu a tinde spre perfecțiunea pe care datele creației sale, posibilitățile dotării sale inițiale, o dețin.

*

*

*

Se găsește deseori scuză pentru slujitorii bisericești care au conlucrat cu securitatea în faptul că ei au ajutat să nu se ia măsuri mai dure în legătură cu credința, iar eu spun că nici comuniștii, nici securiștii lor nu erau vreodată complet convinși de lipsa de nevoie a credinței, numai că o doreau a se practica cu slujitori supuși lor. Pentru că, pe de o parte, erau oameni și, vrând-nevrând, purtau această năzuință omenească în datele eului lor iar, pe de altă parte, în ori ce caz aveau inteligența de a nu o neglija, consemnând-o ca pe o realitate în sânul populației. Așa că, dacă privim lucrurile chiar și numai din punct de vedere socio-politic, tot trebuiau să-i dea atenție. Această lipsă de convingere în combaterea religiei, ezitarea lor dintr-un motiv sau altul în fața anihilării unui Adevăr pe care omenirea îl poartă dintotdeauna, a cultivat teama lor de a

se implica total, o parte din credință rămânând chiar și în sufletele lor păcătoase. Alături de credința totală, a tuturor dreptcredincioșilor, aceasta a constituit majoritatea sentimentelor omenirii îngenunchiate de comunism și, astfel, s-a dovedit mai puternică, triumfând. În asemenea condiții, ea nu avea nevoie de slujitori care să facă pactul cu diavolul ca s-o salveze, acest concept demonstrându-se a fi o aberație, o scuză lipsită total de sens. Pentru că a face pact cu cel ce reprezintă însăși distrugerea ta, înseamnă să te autodistrugi.

Spre a-i evalua real, trebuie să precizăm că aceia care s-au pretat la așa ceva nu erau slujitori în adevăratul înțeles al cuvântului. Erau, de fapt, racolați ca agenți ai securității sau ai intereselor de partid marxist-leninist printre credincioșii Bisericii și specializați a face diverse slujbe în interiorul ei. Îi putem ierta, dar nu le putem inversa identitatea. Am un exemplu chiar din dosarul de urmărire al tatălui meu; urmărire care a funcționat atât de mulți ani după eliberarea sa din lagărul de la Canal, încât, obținând documentele de la CNSAS m-am minunat cu câtă prostie îndârjită consuma dictatura fondurile publice pe acțiuni inutile rămase din inerția ruginită a unei birocrății dictatoriale și din nevoia de a se da salarii unor profitori ai regimului. Pentru că, bătrân și total inofensiv, tatăl meu era încă urmărit, la mai bine de zece ani după ispășire, cheltuindu-se pe această suspiciune bani publici, indiferent dacă mulți sau puțini. Astfel, când i-am mutat pe părinții mei bătrâni într-un loc unde aveau o îngrijire mai bună, aflu acum că a început un circuit teribil de corespondență, informări, transfer de date, actualizări de date, culegere de date noi, rapoarte și confirmări, ordine și răspunsuri la ele, nu numai între securitățile județelor din care plecau și-n care se stabileau, ci și între acestea și centrul din minister care dirija evidența supravegheților și confirma măsurile propuse. Până când au fost bine puși în atenția securiștilor din zonă, unul preluându-i cu toată

răspunderea sa secretă și începând zelos a-și dirija informatorii și a trimite, unul după altul, rapoarte șefilor față de care voia să se afirme.

Ei bine, în unul dintre aceste rapoarte, el se laudă că poate ști totul despre cei supravegheați deoarece a descoperit că ei sunt credincioși și s-au integrat activ practicant în ceremoniile, acțiunile și ritualurile bisericii din localitate, așa că informatorul lui cel mai dibaci, cu numele conspirativ de „Soare”, îi dă rapoarte chiar mai des decât săptămânale și a fost instruit să-i viziteze și să stea de vorbă cu ei pe teme ce se vor stabili în biroul local de securitate sau la județ. Spre proasta calificare a acelui lucrător de securitate, ca și a șefilor lui care au arhivat documentul intern, necifrat și nici redactat în limbaj conspirativ, fiindcă nu se așteptau ca vremurile să facă să ajungă în mâinile altcuiva, raportul se încheie cu autolaudativa informare: „Sunt convins că vom avea rezultate bune deoarece informatorul nostru local Soare este preot”.

Cum preot în perioada aceea era unul singur acolo, evident că deducția noastră nu a mai fost pusă la încercare. Întrebarea care se pune este, însă, alta: Într-o asemenea situație, îl putem considera pe acesta în categoria preot, sau în cea de agent informator la securitate?... Și, cum unui păstor duhovnicesc nu i-ar accepta nimeni trădarea turmei, ne resemnăm cu gândul că acesta poate fi calificat doar ca agent al securității, specializat în a se infiltra printre credincioși. Povestea că omul respectiv ar fi salvat astfel credința, nu ține. Și când e vorba despre cea scrisă cu literă mare, prin liantul căreia se întrunește Biserica, și când e vorba de cea obișnuită, cotidiană, prin care omul își disciplinează și își configurează comportamentul, credința este o permanență umană, poate cea mai benignă și cea mai drept făcătoare de caractere omenești, care nu se salvează cu compromisuri, ci cu intensitatea trăirii ei acolo, în acel loc

al sufletului omului pe care nu i-l poate lua nimeni. Dimpotrivă, aflarea de către credincioși a faptului că păstorul lor a fost un ticălos care i-a turnat la securitate manipulându-le credința, îi poate face să se blazeze și să piardă mult din intensitatea acesteia.

Mutatis mutandis, prea alesule Dimitrie, nemulțumirile pe care le exprimi tu la adresa credinței propagată fundamentalist și ca amenințare către restul omenirii, cred că se poate rezolva logic prin același raționament: Ce este un fundamentalist?... Este el un drept credincios care doar greșește punând unele accente false asupra credinței sale, sau vine și reprezintă încăpățânarea nocivă a trecutului perimat care, cramponându-se de funcții și influență, amenință cu perimarea această permanență umană care este credința?!... Nota Bene: Este vorba de o permanență umană în evoluție, menită a se înnoi neconținut laolaltă cu sufletul și persoana umană, în ascensiunea pe care i-o conferă fenomenul creației permanente... Așa că ajungem astfel la concluzia că fundamentalistul este un factor rău, format a acționa împotriva succesului credinței, a progresului ei; un element nociv, care poate duce la anihilarea acesteia. Deci fundamentalistul este în slujba altcuiva, identitatea sa fiind alta decât cea a slujitorului care are misiunea de întărire a credinței; și n-are cum să fie confundat cu acesta.

Cât despre misiunea de întărire a credinței, îmi amintesc de modul cum păcătosul de mine îmi permiteam uneori să-l tachinez pe Părintele Patriarh Teoctist, care mi-a acordat prietenie. Discutam împreună despre faptul că Duhul Credinței are nevoie de duhovnici dăruți și cu mare vocație ca să-l mențină la cotele lui înalte ridicate de majoritatea populației în acei primi ani de după evenimentele din 1989. Și constatam că se simțea nevoia accentuării misionarismului slujitorilor, scoaterea lor din rutina de a face numai slujbe, servind liturgica și strângând bani pentru înflorirea lăcașurilor de cult, dar neglijând

acțiunea duhovnicească a catehizării permanente și a ridicării nivelului de cinste, activitate productivă și conștiință a populației prin acțiuni misionare și prin model de faptă, de inițiativă, de comportament. Chiar am preluat atunci, din ideile sociale ale lui Jacques Maritain, conceptul „misionarismului laic” pentru extinderea și diseminarea acestui model, inițiind o mișcare social-educativă largă, în afara problemelor religioase pe care rămâneau să le cultive preții.

Și, întrucât în anii când îndeplinise funcția de vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor, Părintele Teoctist fusese și rector al Institutului Teologic de pe atunci, faptul că avem preți care se rezumă la liturgică neglijând misionarismul, mă făcea pe mine obraznicul să-i spun: „Păi, Prea Fericite, aceștia sunt foștii teologi cărora le-ați fost rector. I-ați învățat bine să dea cu cădelnița, dar să bată străzile înglodate aducând cu ei frățeasca grijă în casele oamenilor, să aducă la casa parohială copii îngrijindu-i și catehizându-i, să ajungă la patul bolnavilor, la atelierul patronului care mai poate angaja un nevoiaș, la ghișeul funcționarului care poate ajuta și nu jecmăni cetățeanul, sau la cei pierduți școlii, care pot fi alfabetizați cu scriptura... asta nu i-ați prea învățat!”... Cam așa încercam eu să spun în glumă, dar el îmi răspundea apăsător de amintirea acelor vremi: „Ei, n-ai dumneata de unde știi!... Noi eram bucuroși că ne lăsau să transmitem și învățătura asta; să nu ne-o desființeze și pe asta, nu s-o împlinim cu altele!”... Rămâneam pe gânduri, ne putând să mă împac cu ideea unui propovăduitor pe jumătate, a unui mărturisitor pe jumătate, a unei credințe pe jumătate. Adică a unui tehnician în materie de ritual bisericesc, format spre a presta serviciile respective și a-și vedea apoi de cu totul alte treburi. Întrebat dacă a lucrat cu securității, arhimandritul Tatu care era stareț la o mănăstire bucureșteană și parlamentar FSN, răspundea ritos: „Ei au lucrat cu mine! Ei veneau la mine ca să-i cunun pe

ascuns sau, tot așa, să le botez copiii, sau să le fac diverse slujbe la modul secret, ca să nu se afle; de asta mă cultivau!”...Era aceasta o formă de a te manifesta bigot și cu partidul marxist-leninist căruia îi jurai credință, și cu biserica în care, pentru orice eventualitate, lăsați un semn că nu te-ai rupt de tot, o mică punte de a te putea întoarce la o adică. La asemenea sentimente care meschinizau omul din toate punctele de vedere cultivându-i perfidia până și la relațiile cu ”*Dumnezeul ce vede toate*” prestarea de servicii religioase, eventual și cu posibilitatea alegerii după gust, a unui decor cu flori sau cu lumânări, a răspunsurilor date de tenor sau de bas, a vinului sfințit din molan sau din viile bisericesti, devine o meserie; poate bănoasă, dar lipsită de har. Pentru că se poate practica și cu jumătate de normă, mergând ca pentru cealaltă jumătate de normă să te duci să faci altceva, în cu totul alt domeniu. Ca și cum ai putea trăi cu jumătate de suflet, cealaltă jumătate folosind-o pentru altfel de trăiri!... Părerea mea este că a sluji cu adevărat, orice pe lumea asta, înseamnă trăire și are nevoie de tot sufletul!

Iar întrebarea este: Poate, oare, cea mai duhovnicească preocupare a omului și cea mai duhovnicească preocupare față de persoana umană, să se limiteze doar la atât?... Nu cred. Lucrarea aceasta are nevoie de bărbați puternici în spirit și puternici în faptă, conștienți de menirea spre binele omului și a omenirii pe care o are credința lor, adânc dedicați mărturisitori ai ei și în cuvânt și în comportament propriu, dotați cu conștiința că nu practică o rutină, ci servesc o misiune de la care s-au jurat să nu dea niciodată înapoi și să-i fie model de virtute.

*

*

*

Episcopul Grigorie era un asemenea om. Și prin vocație, dar și prin temeinica sa cultură teologică și filosofică. Atunci când a fost consacrat în cea mai mare taină ortodoxă – aceea a arhieriei, el și-a manifestat

bucuria și recunoștința în fața Sinodului arhieresc ce-l primea ca tânăr ierarh ridicat în rang și har, punându-și următoarea întrebare: „...*Putea-voi duce austeritatea persoanei mele după pilda Prototipului nostru, măcar până la drumul arzător al apostolatului zilnic, cu resemnare la auzirea vorbelor de ocară și chiar la primirea de lovituri și scuișări pentru învățătura Evangheliei?... Căci de o încoronare cu spini și de întinsul mâinilor pe cruce... e prea greu să mai vorbim noi, muritorii de astăzi!...*”

Dar destinul a vrut să fie contrazis, iar el, muritorul de atunci, din cea mai cumplită perioadă ateistă, a avut parte și de încoronarea cu spini și de întinsul mâinilor pe cruce. Destin dramatic din care sufletul omului se salvează numai prin credință. Discutam acestea și găseam argumente de mărturisire întru ele cu vrednicul de pomenire Patriarh Teoctist care, peste diferența de vârstă ce i-l făcea model despre care vorbea și scria cu admirație, îi era asemănător și prin apropieri geografice și prin împrejurări ierarhice, chiar dacă în perioade diferite: Ambii moldoveni făcându-și studiile la București, ambii trecuți prin ierarhii de-a dreapta și de-a stânga Oltului, ambii reveniți ca mari ierarhi în Moldova natală, arhimandritul Teoctist de pe atunci, slujindu-i ca vicar la Iași chiar slujba de trecere la Domnul, iar patriarhul Teoctist din vremuri mai noi evocându-l la reînțemeierea Episcopiei sale anihilată de comuniști odată cu el, după exemplul păgânilor care au pus să se și are locul de unde înlăturau, cu teamă de nemurire, ruinele templului. Prin toate acestea, Teoctist a fost întâistătătorul ortodox care, atunci când s-a putut, a scris și mărturisit despre fapta unchiului meu de perseverență înfruntare a guvernării atee și l-a numit „Episcopul martir Grigorie Leu”. Am, deci, toate motivele și-i sunt recunoscător plecându-mă în fața memoriei lui, tot așa cum el s-a plecat în fața memoriei martirului.

Am avut de multe ori prilejul să mă aflu în preajma

acestui om cu multă harismă, făcut prin blândețe, tact, aleasă vorbire, știință a existenței publice în modestie și a celei ierarhice ca datorie a înțelegerii celor păstoriți, să aibă cu adevărat o simplitate măreață de patriarh. O prezență care aduce liniște și cumpătare cum alții nu reușesc să aibă. El a fost cel care m-a invitat și mi-a atras atenția că îi fusese apropiat unchiului meu prin care mă știa de când umblam copil anagnost prin palatul episcopal vorbindu-mi-se cu diminutiv. Ba chiar m-a alintat și dânsul uneori spunându-mi la vârstă matură „domnul Corneluș” cu acel diminutiv de odinioară. L-am vizitat în toate eparhiile prin care a trecut după vicariatul de la București: și la Arad și la Craiova și la Iași, iar în anul în care ierarhia lui se întindea asupra a două mari mitropolii românești – cea a Moldovei și Bucovinei unde era titular și cea a Ardealului unde a girat locotenența îndelungă vreme, împlinindu-se o cifră rotundă de pomenire a Episcopului Grigorie, cu binecuvântarea sa, martirul despre care nu trebuia să se spună că a fost martirizat chiar de regimul încă la putere, a fost pomenit în bisericile din aceste trei mari provincii românești. Precizez aceasta pentru că e vorba de anul 1981, când s-au împlinit 100 de ani de la nașterea lui Gheorghe-Grigorie Leu (n. 2 mai 1881). I-am făcut special viitorului patriarh o vizită la Iași, unde ne-am sfătuit cum se poate organiza mai bine pomenirea, în așa fel încât să avem o comemorare care să nu fie obstrucționată de oficialități. Am căzut de acord ca, în cele ce va trebui să fie informate oficialitățile, să punem accentul pe rezistența episcopului la ingerințele sovietice, lucru care convenea politicilor de atunci și, după ce, pesemne, a discutat cu anumite foruri sau cu Patriarhul Justin, P.F. Teoctist mi-a comunicat că pomenirea se va face monahicește și, ca să nu stricăm aceasta, dacă vreau să dau vreun anunț sau vreo comunicare publică, să nu insist asupra termenului de „martiriu” pe care eu îl foloseam în discuțiile noastre, ci să folosesc formula

« *mort în condiții neelucidate* » . M-am conformat și, astfel, a reușit să apară anunțul centenarului Vlădicăi Grigorie iar, sub binecuvântarea Părintelui Teoctist, pe atunci Mitropolit al Moldovei și Bucovinei și locotenent al Mitropoliei Ardealului, s-au făcut pomeniri în biserici, mănăstiri, catedrale din Argeș, Huși și Iași și s-a restaurat mormântul de la Huși, Dumnezeu ajutându-ne astfel, chiar sub apăsarea păgână a ateismului, să marcăm o continuitate a memoriei acestui episcop martir.

Cu Prea Fericirea Sa am avut de atunci lungi discuții despre sfințenia și personalitatea de ierarh-luptător a unchiului meu, discuții amplificate după 1989 în dezbateri publice și emisiuni radiodifuzate sau televizate, el oferindu-mi chiar amănunte mai bine știute decât de noi, în familie, pe care le-am folosit apoi în ceea ce am scris. Întotdeauna, când în tipăriturile pe care le primea apărea ceva despre Episcopul Grigorie mă chema și mi le dădea, chiar exemplare cu dedicație către Prea Fericirea Sa fiind. Iar, când descopeream eu un document nou, sau aveam vreun ecou din diaspora românească în care se știa câte ceva, sau descopeream vreun cărturar străin interesat, mă bucuram când accepta să fie primul care afla de acestea. Astfel, multe dintre acțiunile fundației care poartă numele Episcopului Grigorie au avut binecuvântarea lui, ca și cercetarea comună cu Institutul internațional ce poartă numele filosofului creștin Jacques Maritain. Iar când, punându-se cap la cap informațiile și mărturiile, a devenit evidentă existența în primii ani ai regimului comunist a unui grup de rezistență a ierarhilor noștri ortodocși, spre inima lui duhovnicească m-am dus să-mi mărturisesc mândria că în Biserica noastră au existat asemenea caractere, printre care și unchiul meu. Iar el mi s-a alăturat în mândria de a fi avut asemenea înaintași căliți în Biserica pe care o păstorea și mi-a confirmat: Avea știință de unele acțiuni, cu toate că pe vremea aceea era încă tânăr, plecat din București după terminarea studiilor teologice. Dar îi

cunoscuse pe ierarhii vechi, care fuseseră mutați sau li se luaseră eparhiile, precum Nifon Criveanu, Tit Simedrea, Nicolae Popovici, Partenie Ciopron, Policarp Morușca; fusese ca ieromonah sub ascultarea cărturarului izolat de comuniști Irineu Mihălcescu, a cărui dispariție a fost pusă la cale înaintea celei a Episcopului Grigorie și, mai înainte, ca monah seminarist, a lui Chesarie Păunescu; îi cunoscuse pe arhipăstorii păstrați în scaun, veniți din tradiția temeinică a ortodoxiei române pe care mai reușise să o păzească Patriarhul Nicodim : Nicolae Bălan de la Sibiu, Valerie Moglan, de la Cluj, Vasile Lăzărescu de la Timișoara, Firmilian de la Craiova, Antim Angelescu de la Buzău și pe sacrificatul Paul Șarpe de la Curtea de Argeș; ca și pe diriguitorii Departamentului Cultelor prin mâna cărora trebuiau făcute acțiunile de ateizare al căror efect întârzia supărând stăpânirea: preotul Burducea și laicii Radu Roșculeț, Mihai Ralea, Stanciu Stoian. Fusese, în calitate de vicar patriarhal, chiar în străinătate la mitropolitul Visarion Puiu, ca să-i comunice din partea guvernării comuniste că nu va fi pusă în aplicare condamnarea la moarte care i se dăduse și să-l convingă să nu treacă la catolicism, revenind în țară. Cât despre familia preotească Trifa, legată ca și a mea de mișcări de afirmare ortodoxă precum „Oastea Domnului” care înflorise cândva aici, și „Vatra românească” întărindu-i pe frații noștri din America, el avea mâhnirea despre care nu prea vorbea, că a fost respins de americanii atașați încă arhiepiscopului Valerian Trifa, când a fost propus să meargă să-l înlocuiască pe acela...

În discuții liniștite, lipsite de orice grabă sau precipitare, așa cum impunea blândețea cugetării sale monahicești, cu aplecare și calm alimentate de o memorie fascinant de vie, Prea Fericitul Teoctist își găsea timp pentru mine ca să mi-i evoce pe toți aceștia. Și, acceptându-mi căutarea pe care o mărturisesc și o descriu în „Cartea episcopilor cruciați”, străduiam a deduce

împreună care dintre ei avusese rol activ alături de Episcopul Grigorie, în acel grup de rezistență al ierarhilor față de legile și metodele prin care se instaura puterea comunistă la noi. Este drept că, printre aceștia, el nu uita nici o dată să-l evoce și pe Justinian Marina, fostul patriarh despre care eu aveam o cu totul altă părere, uneori simțindu-l cum se abținea de la vreun gest de supărare pe dezaprobarea cu care eu marcam păcătoșeniile veneticului impus de comuniști, dar atrăgându-mi atenția că acela era ierarhul care-l crescuse și pe care îl slujise nemijlocit. Ne-am contrazis pe tema meritelor celui bine cunoscut ca patriarhul roșu, bolșevizat. Prea Fericirea Sa pleda pentru meritul patriarhului Justinian Marina de a fi luat asupra sa conlucrarea cu comuniștii pentru a apăra Biserica, nepăsându-i de riscul ca aceia s-l suspecteze (ceea ce era perfect adevărat deoarece comunismul cultivă suspiciunea universală) ; eu însă acuzam că a făcut și alt joc, acela al conlucrării cu interesele KGB-iste ale politicii cultelor practică de Moscova împotriva întregii lumi creștine, lume menită a cultiva contrariul care tinde spre dragostea universală. Dar, până la urmă, printr-un reciproc respect intelectual pentru părerea fiecăruia, am căzut amândoi de acord că : *„eu, ca urmaș de sânge și conștiință al episcopului Grigorie, iar Prea Fericirea Sa ca demn discipol al patriarhului Iustinian, avem fiecare obligația să facem elogiul Patronului nostru spiritual și ne respectăm reciproc pentru asta”*. În acest mod, rafinata, constanta și temeinica lui harismă duhovnicească a făcut să trecem peste cele lumesti ale sentimentelor noastre contrarii și să continuăm o comunicare spirituală benefică, bazată pe convingerea că ortodoxia română a avut stâlpi zdraveni de rezistență sub comunism, care au făcut-o să înflorească atât de frumos după 1989, devenind instituția cea mai de încredere a națiunii. Îi simțeam sentimentele de sinceră pioșenie față de mărturisitorii neînfricați în fața sentințelor capitale, precum cei din familia mea și cei

despre care căutam să aflăm cât le fuseseră de aproape : Acel puternic eșalon de ierarhi români care au acceptat mai degrabă hulirea decât abaterea de la calea națională a Bisericii lor și nu și-au precupețit sacrificiul întru salvarea ei de diavolul comunist, tocmai pentru că știau și credeau în valorile acestei permanențe umane care ne caracterizează. Pentru că, prea alesule Dimitrie, trebuie să recunoaștem că Biserica din sufletele noastre este o permanență umană care ne apropie și ne adună întrunind ca structură socială Biserica sufletelor noastre, cea în care se realizează înțelegerea semenului pe drumul ideal al dragostei pentru acesta.

Și, totuși, de câte ori discutam cu Prea Fericirea Sa, despre canonizarea martirului declarat în public dar nu consacrat în Biserică, îi simțeam unda tristă cu care încerca să ocolească subiectul: „Ehe, e cale lungă, domnule Corneluș; căile ierarhiei cerești sunt mai complicate!” – îmi spunea el în vreme ce calendarul făcut sub patriarhatul lui se înnoia cu alte nume de noi sfinți români. Fapt pentru care nici astăzi, încă, nu s-a deschis mormântul unchiului meu ca să i se cunoască rămășițele pământeste frumos mirositoare întru Duh Sfânt.

*

* *

În fapt, lucrurile stau cam așa: Printre documentele dosarului condamnării la moarte în anul 1954 a fiului Episcopului Grigorie, vărul meu Vasile-Victor Leu, preot militar pe frontul de est, apoi consilier general la Ministerul Cultelor, apoi transfug în occident ajuns arhiepiscop al emigrației române și răpit de KGB, se află mai multe declarații vorbind deespre un asemenea grup de rezistență din țară și o scrisoare din anul 1951 către preotul Moraitakis, fost paroh al bisericii grecești din București ajuns consilier la Patriarhia Ecumenică din Fanar, în care îl informează despre următoarele: „...*În urma hotărârii tatei și a grupului de rezistență a Vlădicilor ce pe acea vreme*

se opuneau politicii lui Justinian...ascultând porunca arhierescă ce mi se dăduse la plecarea din țară, în 1949 am organizat o Eparhie Ortodoxă Română din Europa Apuseană”... Cazul lui Vasile-Victor Leu a creat multă vâlvă în epocă, iar predicile care le adresa în limba română de la posturile de radio străine pomeneau mereu de această rezistență a clerului românesc și luau apărarea celor pe care bolșevismul îi înlănțuia. Însă, în ancheta la care este supus după răpire, atât la Moscova unde multe întrebări i le pune personal Beria, cât și la București unde întrebările securiștilor se repetă mai formal, doar pentru ca tribunalul-marionetă să aibă dosarul propriu pentru pedeapsa capitală dictată de la Kremlin, vărul meu evită să dea nume tocmai pentru ca să-i apere pe cei care mai sunt în libertate. El uzează de orice, de la refuz în numele tainei duhovnicești la mimarea pierderii memoriei și aglomerarea unor amănunte sau nume ne semnificative față de ce caută anchetatorii, folosind întregul arsenal al celor care vor să-și ferească prin chinul lor frații de idei care le pot duce mai departe. Din acest motiv, până vor mai apărea și alte documente din epocă, acest „grup de rezistență a Vlădicilor” cunoscut ca implicare prin perseverența sinodului și cinurilor întru nealterarea crezului și salvarea tradiției naționale, ne rămâne necunoscut ca nume și acțiune personală, înafara mitropolitului Irineu Mihălcescu, a cărui izolare s-a încercat încă de mai înainte, a unchiului meu și a Episcopului Tomisului Chezarie Păunescu pe care i-am văzut eu plecând împreună spre mănăstirea de la Tekirghiol unde, sub pretextul băilor, în vara lui 1948 îi așteptau ceilalți prelați, a Episcopului Oradiei Nicolae Popovici scos din scaun mai târziu și trimis în surghiun, a parohului de cartier muncitoresc Șarpe care, înălțat arhieru și membru al Sinodului sub influența guvernului Groza, a produs guvernanților o mare deziluzie spunând că nu-i va lăsa pe muncitori în brațele satanei ateiste. Fapt care m-a făcut

ca, în cartea mea citată să pun următoarea concluzie valabilă la momentul apariției, menționând, bine înțeles, toate numele de prelați evocate pe lângă cei de mai sus, dar ne având elemente suficiente pentru a configura dintre toți acești mărturisitori întru nevoia de opoziție față de antihristul bolșevic și utilizându-și ca atare votul din Sinod, nucleul cu adevărat activ și implicat în toate acțiunile grupului de rezistență sinodală: „...*Simțămintele cu adevărat patriotice rânduite atunci în taină de câțiva bărbați de conștiință care s-au simțit datori a acționa, au dat tărie și rezistență Bisericii în îndatorirea ei față de neam și au condus la posibilitatea de reînnoire a celor mai sfinte tradiții chiar sub apăsarea vechii orânduiri, aflându-și slujitori care au dus destinul românesc mai departe. Cine sunt ei cu toții, este mai greu de aflat de vreme ce anchetatul refuză categoric să spună vreo vorbă în legătură cu aceasta. Prin actul său el i-a salvat și de la pedeapsă, salvând și continuitatea ideii; dar le-a adus unora și dezavantajul de a nu putea fi cunoscuți astăzi. Cunoscuți nominal, vreau să spun, deoarece, categoric lucru, ca entitate colectivă de oameni ai unei înalte conștiințe, ei sunt, clar, unii dintre cei citați mai înainte. Ca animator al lor, ca făclier al lor, cum spunea un înalt ierarh, rămâne cunoscut Episcopul Grigorie care, însă, a avut de plătit cu viața pământească pentru această notorietate publică, asemenea înaintașului său întru jertfire Irineu Mihălcescu și, după cum se bănuiește, chiar a Patriarhului Nicodim. Din acest motiv, dacă el tot a devenit cunoscut și a plătit cu viața încheiată prin martiriu, fiul său refuză categoric a divulga numele celorlalți, oricât de dură ar fi fost ancheta la care a fost supus și aici și la Moscova din momentul răpirii lui din lumea liberă. Fapt important pentru noi, astăzi, este adevărul de necontestat că, în sânul Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Autocefale Române, a existat un grup puternic de ierarhi care s-au opus cât au putut bolșevizării țării și*

descreștinării populației, unii până la sacrificiul suprem, alții rămânând cel puțin mărturisitori neabătuți, al căror exemplu s-a continuat la celelalte generații în așa fel încât, chiar sub apăsarea dictaturii atee, conștiința Ortodoxiei ca Biserică Națională a Românilor s-a perpetuat întru salvarea Credinței și a tradiției strămoșești”...

Cartea a apărut la sfârșitul mileniului trecut și cuprinde toate documentele pe care reușisem să le strâng privind rezistența din țară și din afară în acea perioadă, demersurile vărului meu pentru misiunea ce i s-a dat de către acest Grup Sinodal de Rezistență spre a organiza o Eparhie Ortodoxă Română sub girul libertăților din Europa Apuseană și toate emisiunile religioase sau de propagandă a rezistenței prin religie pe care le-a organizat el la posturile de radio libere, făcând pe unde radio legătura cu populația și păstorii ei care rezistau în interiorul țării. Ea demonstrează că, peste granițele crunte și neiertătoare ce stăvileau accesul spre lumea liberă, păzind dincoace puterea malefică a terorii comuniste simbolizată prin Zidul Berlinului unde cădeau cei ce voiau să-l treacă, opozanții dinafara și dinăuntru țării reușiseră să clădească, întru apărarea credinței strămoșești, Biserica lor fără granițe, care îi întrunea pe toți: **BISERICA DIN ETER**, care-i aduna sub cupola libertății ei pe toți credincioșii despărțiți vremelnic. O Biserică ce s-a dovedit mult mai puternică decât cele de piatră, tocmai pentru că era formată așa cum fusese forma ei inițială, din suflete care au purtat și au transmis Credința, făcând-o să reapară în toată lumina și răspândirea ei atunci când a venit și momentul eliberării politice. Menționez că, în cazul de față, este vorba de credința Bisericii, cea care se scrie cu literă mare însemnând „*Credința în Cuvântul Sfânt*”. Dar, prea alesule Dimitrie, apelul tău la a gândi modern care m-a condus spre conceptul de permanență umană, îmi dă curajul să vorbesc și despre *credința în tot ce este curat*, ca o obligație de conduită adresată persoanei umane.

Pentru că este vorba de credința care dă o dimensiune mai sigură acestei persoane umane. După cum încrederea o poți avea în oricine, dar reușești dacă o ai în cine trebuie, credința o poți avea în orice ca să ajungi la efectul mobilizator de act uman al sentimentelor, dar triumful ei îl realizezi atunci când reprezintă Adevărul. Pentru un asemenea adevăr militează cartea mea.

Este de înțeles faptul că, luând din tipografie primele exemplare ale acestei cărți. Am urcat cu ele Dealul Patriarhiei și scările Palatului Patriarhal spre a le depune dinaintea harismaticului duhovnic care nu numai că mi-a însoțit cercetarea adăugându-i generos amănuntele cunoștințelor sale, dar era și întâistătătorul întregului aparat ierarhic, administrativ și academic bisericesc, monahic și clerical, prin care de abia de acum înainte se putea începe cercetarea pentru a așeza, bine studiat, pe locul său martiric sau mărturisitor, pe fiecare cleric ortodox român ce avusese vreo contribuție în acel binecuvântat Grup al rezistenței din vremuri grele, contribuind la păstrarea pe cerul existenței românești căruia nu i se puteau pune granițe, a acelei Biserici din Eter, întrunind sufletele noastre în vremuri grele.

Și am așteptat lucrul acesta îndelungă vreme, fără ca să ajung să se întâmple. Prea Fericirea Sa ocolea din ce în ce mai des răspunsul la întrebările mele. Și era foarte ocupat cu problemele materiale ale catedralei de piatră pe care voia să o construiască neamului. Ceeace, spre cinstirea lui, nu era deloc un lucru neobișnuit de vreme ce i-a preocupat pe mulți întâistătători de Biserică, în foarte multe momente ale istoriei omenirii. Pe mult mai mulți decât cei care au avut harul de a întări Biserica clădită de Mântuitor în sufletele oamenilor, acolo unde poate căpăta veșnicia care nu se clatină precum zidurile.

Fată de tine, care exprimi fireștile îndoieli omenești, eu Aceleia îi ridic slava!

*

Ca să înțelegem cum s-au întâmplat lucrurile, trebuie să revenim la concepul nostru de *permanență umană*. Pentru că tot o permanență umană este și acerba coborâre la cele stict materiale. Și, mai ales, la puterea de care beneficiezi prin ele. Este fața cealaltă, malignă a permenențelor umane în tendința spre rău, spre ascunderea faptei rușinoase. Un bătrân ierarh, din prima generație a celor crescuți și ajutați de Episcopul Grigorie să se afirme teologic, pe care l-am vizitat după 1989 la patul unde-și ducea boala, ca să-i cer amănunte despre crima comisă cu unchiul meu căruia chiar îi slujise la înmormântare și îi preluase o jumătate din eparhia desființată, s-a albit atât de tare la întrebarea mea și mi-a răspuns tot cu întrebare de glas stins că: „De ce mai e nevoie să răscolim acel trecut? Ce relevanță ar avea aceasta de vreme ce tot am ajuns la libertatea credinței?” ... Și doar când a simțit indignarea din glasul meu spunând că mormântul martirului are nevoie de o candelă care să lumineze Adevărul și de asta apelez la memoria tuturor celor care l-au cunoscut, s-a speriat și a încercat să mă liniștească spunându-mi niște banalități flatante. Am renunțat să-l mai intervievez, punându-l în categoria altor apropiați ai familiei mele care, în timpul dictaturii trăiau o justificată teamă chiar de a se apropia de noi, darămite de a arăta că țin minte amănunte neconvenabile regimului.

Totuși, când m-am ocupat de cercetarea activității misionare a vărului meu, Arhiepiscopul Vasile-Victor Leu în cadrul emigrației române din occident, am ajuns la personalitatea Mitropolitului Visarion Puiu, pe care acesta l-a găsit îmbătrânit, bolnav și speriat, împins a trece la catolicii care-i dăduseră găzduire, pesemne și din recunoștință pentru faptul că, astfel, era ferit de condamnarea la moarte în contumacie pe care o primise în țară. Și atunci, adâncind lucrurile, am ajuns la comparații cu condamnarea la moarte, mai târziu, a vărului meu,

pentru că KGB-ul nu-i putea ierta împotrivirea la politicile rusești și împiedicarea acțiunilor lor de infiltrare a ortodoxiei cu interesele Kremlinului. Mai exista și precedentul condamnării la moarte a lui Alexianu alături de mareșalul Antonescu. Acesta era un demnitar de rang mic, față de alți guvernanți, dar rangul acela fusese de Guvernator al Transnistriei, iar sovieticii cereau pedepsirea exemplară a dușmanilor direct implicați în posesia teritoriului lor. Era un avertisment la ce-l așteaptă pe oricine ar tenta spre așa ceva. Or, Mitropolitul Visarion Puiu fusese în timpul războiului întâistătătorul Misiunii Patriarhiei Române la Odesa și de abia după aceea a reușit să ajungă în occident intrând în guvernul de exil pe care îl făcuse Horia Sima la Viena. Faptul că se dusese să reinstaureze creștinismul la Odesa îl acuza pentru lumea condusă de Stalin, mai grav decât participarea la un guvern în exil, fapt pentru care el era printre cei care primise condamnarea la moarte alături de capii legionari. Dar Misiunea Patriarhiei Române la Odesa nu l-a avut în fruntea ei tot timpul pe Visarion Puiu. Ea a fost organizată în așa fel încât să poată avea mereu în frunte și în slujbele care trebuiau să atragă marea populație ieseită la credință, un ierarh reprezentativ, așa că se schimbau la câte șase luni cei care aveau și ranguri de îndeplinit în țară. Primul a fost unchiul meu care păstorind la Huși, pe Prut, a înaintat odată cu trupele făcând mari slujbe sobornicești la Chișinău, la Tighina, la Tiraspol și ajungând la Odesa chiar de Paști, unde s-a adunat în juru lui luând lumină o mulțime uriașă, venită din toate locurile eliberate de armata noastră. După el, care venise direct, neorganizat, cu suită mică și completată pe parcurs cu preoții locali ieșiți din ascunzători, în scopul de permanentizare a Misiunii și de stabilire a rolului ei eclesial, au venit pe rând foștii Mitropoliți ai Bucovinei Visarion Puiu și Tit Simedrea, episcopii Policarp și Antim. În total cinci ierarhi, acoperind toată perioada când au putut sluji la Odesa și sfidând,

bine-nțeleș, alungata putere Sovietică . Adică alungând-o și mai mult cu aghiazma sfințită de ei.

Ca și în cazul Alexianu, sovieticii nu au putut ierta așa ceva. Fiind plecat din țară, Visarion Puiu a fost condamnat la moarte doar în contumacie; unchiul meu, însă, a fost de-a dreptul ucis. Tit Simedrea a fost decăzut din rang și urmărit continuu, peregrinând prin mănăstirile care-l ascundeau, Policarp a rezistat doar o vreme ca locotenent la scaunul de Episcop al Maramureșului, apoi a fost dezis. Antim Nica, însă, uimitor negăsit de mâna răzbunătoare a KGB-ului, a fost avansat de la locotenența Dunării de Jos ca episcop vicar al noului patriarh, girând multă vreme administrația patriarhală, secretariatul noului Sinod, relații cu instituții centrale de stat, politicile de cadre cu preoțimea, etc.etc. A murit în scaun de Arhiepiscop la vârstă venerabilă, ajungând a trăi în acești ani ai marilor libertăți. Dar nu chiar până la înființarea CNSAS, fapt care mă face să nu comentez, ci doar să mă întreb: Ce legătură poate avea o asemenea carieră cu ceea ce înțelegem adevărat prin Credință, sau Mărturisirea Cuvântului?!

*

* *

Înțelegerea pe care am simțit-o întotdeauna apropiindu-mă de harisma Prea Fericitului Teoctist venea din monahiceasca smerenie mângâietoare cu care fusese binecuvântat sufletul său. Dar, cum spuneam la început, acestea nu sunt date pentru întregul vieții unui om, iar marea învățătură a fiecăruia dintre noi este să știe cum să și-o păstreze cât mai multă vreme. Pentru că sărmanul om e sub vremi, iar când vremurile aduc în jurul tău păcătoși față de care ai neîndoielnic meritul de a te purta cu mai mult bun simț și mai cinstită judecată decât ei, atunci spune-mi și mie cum rezistă bietul suflet omenesc la tentațiile puterii?!... Imediat după așa zisa revoluție din 1989, un grup de oameni (unii, în ori ce caz nu mult mai curați decât el ci, cel mult dăruți cu insolența de a nu-și

vedea sau recunoaște păcatele, de vreme ce, mai târziu, când au apărut dosarele securității, informații provenite din diaspora sau alte amănunte dubioase ne-am dat seama ce hram purtau) s-au constituit într-un așa numit „grup de meditație sau reflecție” și l-au hulit de parcă el ar fi fost patriarhul roșu și nu înaintașul său Justinian. Pe care, e drept, l-a servit; dar n-a avut nici o dată o prezență publică exagerat partizană ca a aceluia, care a acceptat funcție directă de lider laic și într-un partid satelit comunistilor și în organizații de dizolvare națională care serveau direct marea uniune sovietică, tirania stalinistă, kgb-ul, etc. adică ascensiunea puterii Moscovei în omenire. Spăsit, poate mai mult decât alții care ar fi trebuit să o facă, părintele Teoctist a coborât din tron anunțând că se retrage într-o mănăstire. Deci a avut bunul simț să se retragă autopedpsindu-se . L-am vizitat în acele zile la spitalul unde se internase și l-am găsit liniștit, fără ranchună, conștient de crucea pe care trebuia să o ducă ieșind din joc spre prestigiul Bisericii sale. Dar cum nu el era cel care făcea jocul politic, nu a trecut nici postul rugăciunilor de iertare pe care și-l impusese și făcătorii aceluia joc (foarte dubios, fiind vorba aici și de sinodali români, dar și de nedorite intervenții străine, mai ales de la patriarhia moscovită) l-au adus înapoi. Nu spun că asta n-a fost spre norocul ortodoxiei române; fiindcă, prin smerenia lui Teoctist a fost ferită de convulsiile unor vanități și veleități ce mijeau destul de periculos, chiar revendicativ demagogic după părerea mea. Cu funciara sa modestie omenoasă, bine exersată sau strunită în smerenia monahicească și oarecum umilită de încercarea prin care trecuse, el a cârmuit cu înțelepciune anii de cea mai frumoasă reafirmare a ortodoxiei române. Și pot mărturisi din câte l-am bine cunoscut în această perioadă, că a făcut-o fără ranchune, chiar cu acea creștinească bucurie de a se ruga pentru hulitorii și dușmănitorii săi.

Prin aceasta, pe lângă prestigiul Bisericii în viața

oamenilor, a crescut și al său personal, Prea Fericitul Teoctist ajungând a căpăta o platformă pe care el chiar că nu și-o construise. Își construiseră alții în jur, având nevoie să o ridice și pe a lui, tocmai pentru că se simțeau dependenți și nu aveau cum să neglijeze influența Bisericii la populație, ceea ce însemna și electorat. I s-au acordat onoruri lumesti, adularea, concesiile și onorarea promptă a cerințelor adresate guvernării. Satisfacțiile a ceea ce câștiga pentru cinul său de la penibilii politicieni erau atât de mari încât, într-o asemenea situație, cine n-ar vrea să evalueze și să se bine convingă cât de temeinice sunt acestea?! Și am ajuns să-l văd cum își ieșea din smerenie păcătuind.

Știam bine cât era de fericit când, la poalele Dealului Patriarhiei, s-a trasat și s-au făcut toate formele cadastrale ale locului în care urma să se ridice noua Catedrală și mi-a mărturisit de mai multe ori această bucurie de ctitor pe care o avea implantând acolo, conform tradiției, crucea care marca locul viitorului altar. Eu, care îl văzusem și în anii urbanismului cu demolări de biserici de sub dictatură, când îmi vorbea cu resemnare despre faptul că Ceaușescu îl trimitea cu tot cu palat patriarhal la Văcărești spre a șterge aici, în centru, urmele bisericesti ale întemeierii Bucureștilor, îi simțeam acum trăirea înălțată și fierbinta recunoștință pe care o adresa Dumnezeuului său știind că sub pastorația sa, alături de vechea catedrală, se va ridica cea nouă, visată acolo de mai mulți patriarhi, dar căreia el îi sfîntise în aceste zile piatra de altar ce avea să-i stea la temelie. O sfîntise bucurându-se sincer și mulțumind lui Dumnezeu că o vedea acolo, lângă fântânile dinaintea Pieții Unirii. Și, de câte ori coboram de la el, treceam pe lângă crucea care mai marchează și astăzi locul viitorului lăcaș în parcul de la poale, bucurându-mă pentru satisfacția sa de gospodar cu vocație.

Pentru ca, pe neașteptate, cândva, să apară un joc întreg de refuzuri privind locul acestei catedrale, să se

găsească altul pe cursul Dâmboviței pentru care iarăși să se facă măsurători și calcule, să se ajungă la un al treilea, la înfruntări cu puterea administrativă, la argumente de neînțeles de oparte și de alta și, de abia într-un târziu, după mai multe refuzuri în care simțeau înconstrângeră pentru încercarea puterii, să se fixeze noul loc, iar discreta expresie de satisfacție în triumful omenesc să apară pe fața blajină a omului pe care, atât educația monahicească bine deprinsă, cât și nevoile sau umilinta cărora li se supuseseră îl făcuseră să trăiască o bună parte a vieții în reală smerenie: Triumfa lumește. Proștii se fereau din calea sa și îi făceau toate capriciile. Nu locul de lângă fântâni, nu satisfăcea – constatam eu, în sinea mea – ci erau mai mari satisfacțiile să-i vezi pe guvernanți cum ți se supun.

Atunci mi-a trecut prin minte gândul pentru care-mi cer iertare dacă e cu păcat, că toată tevatura cu locul meritat de catedrală nu fusese decât o încercare a puterii, a mușchilor omenesți care se voiau evaluați în fața celorlalți mușchi, ai guvernanților care nu erau prea siguri pe ei. Dacă nu ca împotrivire, care nu stă bine blândetii arhieresți, măcar ca încercare de a-și autoconfirma certitudinile influenței pe care ajunsese să o dețină în noua orânduire. Un cântar strict lumesc prin care se uita tot ce trebuie să fie hieratic în universul credinței, bazat pe conștiința nimicniciei celor lumești. Prea Fericitul nu mai era seraficul arhipăstor, ci doar omenescul întâistătător care se alinta și cu plăcerea de a-și permite a beneficia și a uza de puterea lumească. Lucru pe care-l consemnez. Dar, prin comparație cu alții care, în ciuda odăjdiiilor ce le dau rangul, rămân toată viața doar între aceste vanitoase limite ne atingând nici o dată seraficul despre care am vorbit, nu am dreptul să-l condamnez. Deoarece am avut prilejul să simt cum acest om găsea deseori tăria să se depășească și să rămână doar ierarh întru Credință, bazat doar pe puterea acestei credințe, și nu pe controversatele puteri lumești. Poate că îmbătrânise, poate că valul de

satisfacții era prea mare ca să-l mai ferească de trufie, așa cum vedem la unii că nu se feresc de cel mai mare păcat condamnat în Scriptură, chiar și când valurile puterii lor sunt mult mai mici. Aceia sunt perseverenții în rău care trebuie condamnați pentru că, prin asta fac cel mai mare deserviciu credinței simple, a oamenilor de rând, îndepărtându-i de predica lor neconformă cu faptele.

Aș încadra această constatare, deci, doar în neputința de a persevera care l-a condus mai întâi la descria încercare a forțelor sale cu puterea laică ne lăsându-se până nu a văzut-o că-i face pe plac. Putere ale cărei slăbiciuni și compromisuri, fie vorba-ntr-un alt, erau atât de mari încât nici nu știi ce satisfacție mai putea oferi. Dar asta i-a dat un avânt nedorit, adică tocmai pe panta alunecării din hieratic către actul volitiv personal în fapte mai mici sau mai mari, după exemplul înaintașului său nefast Justinian Marina, căruia recunoștea că îi era dator: *„Ca unul care m-am învrednicit să fiu sfințit de Părintele Justinian Arhieru, mărturisesc că de la el am învățat foarte multe lucruri în administrație. M-a format și ca ierarh al Bisericii noastre în cei aproape 13 ani de vicariat la Patriarhie...Părtaș și martor al atâtor lucrări importante, m-am străduiut clipă de clipă să nu zdruncin încrederea Preafericirii Sale Justinian...”*. Și, astfel, îndatorirea aceasta de a-ți lauda mentorul trecând peste ce are el nedemn, omeneste apreciată dar, în cazul sfințeniei unei confesiuni, foarte discutabilă, a pus stăpânire pe vârstnicele sale preocupări încurajate de înclinarea celorlalte capete. A început a forța lucrurile la modul nepermis de a elogia trecutul bolșevic și facultatea de Teologie din Bucureștiul eliberat de comunism ca și alte lăcașuri, au primit într-o cinstire numele patriarhului roșu. Acțiuni propagandistice iscusite au început a vorbi despre meritele aceluia și nu mai exista loc pentru alți salvatori ai Bisericii, Grupul Sinodal de Rezistență fiind impus uitării. Figura încălcătorului de pravili bisericești a început a fi descrisă

ca providențială pentru ortodoxia română. Se forța elogierea aceluia mare păcătos, vinovat la culme pentru că alungase și înfierase mulți ierarhi dreptcredincioși, năpăstuiase aproape întregul cîn monahicesc, precum și toți preoții peste 50 de ani împliniți în anul 1949, aceștia fiind pensionați obligatoriu pentru ca parohiile să fie date unor tineri formați în spiritul supunerii față de puterea comunistă și gata să slujească colectivizarea care, distrugând familia și proprietatea ei, servea bolșevismului internațional și ca principală armă de smulgere a oamenilor din tradiția națională.

Acest preot-politician pus a controla aservirea Bisericii nu numai la regimul din țară, ci chiar Moscovei care voia să desființeze Patriarhia Română și Sinodul ei supunându-și direct mitropolii, a fost trimis de comuniști mai întâi la Iași spre a fi folosit concomitent pentru mai multe îndeletniciri: Și cu titlul bisericesc de „Vasluianul”, ca arhiereu vicar la Mitropolia Moldovei pentru a-l controla, izola și dubla pe Irineu Mihălcescu, dar și, dacă e posibil așa ceva: pe numele său real de Marina, ca președinte al organizației din Moldova a Frontului Plugarilor – partidul lui Groza aservit total stalinismului. El mai deținea și funcția de prim-vicepreședinte pe țară al ARLUS, asociație chipurile civică, în care se vorbea despre România ca despre încă unul dintre statele Uniunii sovietice. Spun „dacă e posibil așa ceva”; dar iată că a fost posibil, tocmai pentru că în Moldova se petrecuseră cele mai multe provocări cominterniste, cum era și aceasta. Iar, dacă ar fi reușit desființarea Patriarhiei, atunci Justinian ar fi rămas acolo, ca primul mitropolit supus direct lui Alexei al Moscovei, pe care Patriarhul Nicodim, încă fiind în viață, îl înfrunța. Să luăm aminte că fostul preot al lui Gheorghiu-Dej de abia fusese avansat arhiereu-vicar, așa că slujba de mitropolit devenea pentru el o promisiune importantă obligându-l a fi garant pentru aservirea prin încă un act cominternist. Nicodim Munteanu, Irineu

Mihălcescu și Grigorie Leu urmau să fie asasinați, după cum s-a și întâmplat, iar scenariul îl aducea pe el ca mitropolit al Moldovei care se supune sufragan Patriarhiei întregii Rusii, deschizând calea asemănătoare pentru celelalte Biserici Ortodoxe din Balcani, făcând din Moscova o a treia Romă care-i ridică slavă lui Stalin, iar din Ortodoxia național-sinodală, o putere interstatală de manipulare religioasă la îndemâna tătucului tiran, înlocuind Internaționala a treia care se compromisese și dându-i o față atractivă pentru credincioși. După cum arată documentele, un serviciu special bisericesc al KGB (INKVD) dirija agenți cu sutană și acționa în forță. Acesta era marele pericol împotriva căruia membrii Sfântului Sinod au luat atitudine, până la a-l critica public pe noul coleg ce le fusese impus, că are simpatie pentru comunism. S-a format astfel un nucleu de rezistență anihilat, așa cum am văzut, doar prin uciderea acestor ierarhi unul câte unul. Dar rezistența s-a simțit, scenariul a trebuit schimbat. Sinodul Autocefal s-a păstrat. Serviciul special al KGB a acționat altfel. Cum? Adevărul se va afla numai când vor fi făcute publice și arhivele KGB-ului... Fapt este că, atunci, se acționa într-un asemenea mod în Moldova, tocmai pentru că, prin foametea ei și prin familiile împărțite de-o parte și de alta a Prutului, veghea dictaturii trebuia să fie mai mare, tocmai pentru că înaltul ierarh al locului, cărturarul-patriot Irineu Mihălcescu nu putea fi cumpărat și trebuia izolat schimbându-i și preoții dreptcredincioși din satele pârjolite de război și secetă. În urma lui, afând exact cum i se pregătise aceleia moartea dar ne păsându-i de a sa, a rămas Grigorie Leu în jurul căruia s-au coagulat ceilalți rezistenți.

Eu nu contrazic nici calificativul de „providențial” dat de Teoctost Arăpașu, ca gest de învățăcel recunoscător, ajuns la a-și încerca puterea de a face asta. Tentativa de a se asocia acest calificativ de persoana patriarhului roșu se justifică numai pentru comuniști și Gheorghiu-Dej pe

care l-a ajutat la evadarea din lagăr. Iar răsplata a venit, acela făcându-l mâna sa dreaptă pentru delicata și influenta categorie socială a preoților și pentru deturnarea Bisericii în serviciul comunismului, cum făcuseră patriarhii Serghie și Alexei pentru Stalin. Pesemne că era un șef care știa să-și răsplătească subalternii fideli. Pentru ei era într-adevăr providențial pentru că, în ciuda formației clericale pentru care bolșevicii i-ar fi trimis în șomaj, el le-a dat de lucru în slujba acelora și, astfel, unora chiar le-a asigurat funcții, privilegii, locuri calde în care să stea cu profit. Dar pentru majoritatea preoțimii care a înfundat pușcăriile și lagărele?!... Pentru călugării torturați sau făcuți dispăruți?!... Pentru uniții pe care i-a ținut sub amenințare și închisi?!... Pentru mănăstirile și eparhiile desființate?!... Se pretindea să-i fim recunoscători pentru că la noi s-au păstrat bisericile, în vreme ce în Rusia fuseseră demolate... Fuseseră. Dar când? În anii treizeci, ai marilor deportări și marilor crime cu țaranii; sau, la noi, în Basarabia, la începutul războiului, când i-au dus în Siberia. Dar apoi, chiar la ei, chiar sub Stalin, lucrurile se schimbaseră. Ne mai putându-și îmbărbăta soldații cu Komsomolul, Stalin a revenit la ortodoxie, a reînființat Patriarhia Moscovei fabricând repede popi și, doar resfințindu-și cauza războiului, a devenit Tătucul învingător, precum oricare țar. Când puneau steagul pe Reichstag, rușii își redobândiseră și libertatea religioasă; aveau o Patriarhie, aveau mitropolii ajutate grijuliu de KGB, se puteau consacra chiar și oamenii cu credință sinceră dacă acceptau să dea o cădelniță și pentru Stalin. Deci altarele nu mai puteau fi atacate la noi, de vreme ce rușii își deschiseseră din nou bisericile și căutau ca pradă de război tabla aurită cu care și-au refăcut cupolele acestora. Când au intrat la noi, cu spiritul lor slav-habotnic, erau recreștinați complet având în frunte patriarh și mitropoliți care trăgeau sfori să refacă la Moscova a treia Romă, ca să slujească din umbră puterea stalinistă. Nici

gând să dăruie bisericile noastre, ci să le folosească. Spre această slujire au fost atrase sau obligate să treacă bisericile din statele satelite, așa că n-a fost vorba de nici o apărare a lăcașurilor, ci numai de anihilarea slujitorilor care opuneau rezistență. Or, această anihilare a avut loc din plin. Până la cea totală a ființelor conștiente care propovăduiau dreapta credință, pentru a lăsa loc celorlalți, ce acceptaseră să propovăduiască numai în numele intereselor Moscovei. În și din aceste condiții se născuse Grupul Sinodal de Rezistență al Vlădicilor care se opuneau politicilor lui Justinian, iar datoria noastră este să descoperim și să înscriem în marmoră numele fiecărui prelat care s-a angajat întru aceasta!...

Îți dai seama, însă, că exercițiile de putere care dădeau satisfacții lumești bătrâneții vrednicului de pomenire, nu mai lăsau loc și timp pentru a elucida aceste adevăruri. Îndatorarea față de înaintașul său i se părea și mai importantă, îi dădea, pesemne, și mândria puterii de a i se accepta să facă orice, cum voia el, cum credea el, cum decidea el. Era, aș îndrăzni să spun înțelegând exact psihologia lumească a lucrurilor, un exercițiu de trufie, eșapând zgomotos din aglomerarea anilor de smerenie. Adică exact lucrul de care are cea mai puțină nevoie orice religie atentă la credibilitatea ei.

Iar rezultatul a lovit pe neașteptate: Aici, în balcanismul nostru, cu politicile noastre corupte și fățarnice ca și politicienii care le practică, lucrurile făceau impresia a fi mers, iar bomboana cu „providența” părea a fi înghițită de mulți naivi. A ales Dumnezeu, însă, să se facă un pas în plus în unirea simțirii românești de pretutindeni și o înaltă delegație patriarhală în frunte cu întâistătătorul s-a îndreptat spre locul cel mai vulnerabil pentru noi din America de Nord, cel pe unde se află și acum tabăra misionară „Vatra românească” înființată sub Policarp și slujită cu credință, înălțată luminos de sacrificatul Valerian Trifa, a cărui anihilare a avut în epocă și sprijinul inconștient al

autorităților române. Este acolo, ca o rană care nu se mai închide spre a ne putea simți frați cu adevărat, pentru că românii americani care au crezut în obștea entuziast întărită de Trifa, nu s-au dezmeticit după alungarea lui; îi doare această alungare, iar sentimentul acesta încă se transmite. Ei bine, pe fondul acestui sentiment, mergând să-i unească pe toți românii ortodocși din Canada și din diferitele lor biserici de pe întinsul Statelor Unite, orbit de orgoliul său, Patriarhul Teoctist și-a găsit să facă, de la primele întruniri, elogiul înaintașului său bine știut în slujba bolșevismului. Harisma a dispărut, atracția sentimentelor naționale s-a pierdut, delegația nici n-a mai călcat pe teritoriul Statelor Unite unde se află „Vatra românească”, ci s-a întors mai înainte de termen. Iar unirea bisericilor ortodoxe române din America încă rămâne o problemă de viitor, unii practicanți chiar preferându-i pe preoții ortodocși ai altor neamuri, cu toate că parohii noștri nu au nici o vină. O fi vorba doar de vreo simplă întâmplare neinspirat servită de predicile lui Teoctist, sau de pedeapsa la care trebuie să se aștepte trufia, chiar și atunci când vine din partea unui muritor cu a cărei smerenie ne-am obișnuit?!

Era a doua oară când America îl devoala, scoțându-i la iveală racilele colaboraționismului cu puterea comunistă învățate de la mentorul său a cărei perfidie o prefăcea în merit. Prima dată fusese respins în anii șaizeci când, de la episcopia Aradului fusese propus să plece la cea din Statele Unite; dar românii americani au hotărât că nu au nevoie de un intrus insinuat de guvernarea comunistă. Încă de atunci, l-au taxat și l-au tratat ca atare refuzându-i venirea în obștea lor. Iar acum, oricât de mieroase ar fi fost și oricât ar fi mizat pe adresarea către alt public, ce nu știa istoria însângerată a Bisericii noastre, vorbirile despre patriarhul roșu au indignat. Spre deserviciul ideii de unitate în Credință a tuturor românilor.

*

Între timp, prin cercetarea aplecată a preotului Nicolae Hurjui care și-a făcut teza de doctorat cu o vastă monografie asupra personalității Episcopului Grigorie Leu, ca și prin obținerea de la CNSAS a dosarului de urmărire a episcopului care începe odată cu înființarea securității, apar noi documente „incriminându-l”, pentru vremurile de atunci, că nu respectă indicațiile guvernamentale și nu permite pe întinsul eparhiei sale înlăturarea preoților vârstnici, că se înconjură în Consiliul eparhial de oameni ai vechiului regim, că duce prea multă activitate misionară bătând satele și organizând slujbe foarte dese pentru enoriașii acestora, că are o activitate publicistică necorespunzătoare cu propaganda vremii și scoate tipăriturile proprii într-o tipografie pe care a cumpărat-o special ca să-și editeze revista, cărțile de cult, scrisorile pastorale, studiile și predicile unor preoți dintre cărturarii vechi, fără cenzura oficială care se practică în tipografiile obișnuite, că este foarte implicat în întrunirile bisericești cărora nu le lasă, ca în alte eparhii, rolul de a sluji reformele guvernamentale și că, dimpotrivă, scoțându-se religia din școli, el a făcut adunări în fiecare protoierie insistând pentru alcătuirea unor programe consecvente de catehizare în așa fel încât, aducând tineretul școlar la biserică, preotul să-i învețe în continuare ceea ce se scosese din programa analitică aprobată de Ministerul Învățăământului, că a refuzat scoaterea din funcție a unor preoți consilieri care nu sunt atașați regimului de democrație populară și Uniunii Sovietice, că toți refugiații basarabeni, monahi și preoți, sunt găzduiți de bisericile și mănăstirile eparhiei, refugiații mireni primesc ajutoare și hrană de la Episcopie, iar mulți cântăreți care au fost la Opera din Chișinău sunt angajați în corul catedralei de la Huși.

Apar multe documente, de la delațiuni despre ofițeri deblocați din armată găzduiți secret în chiliile mănăstirești,

la trecerea de literatură religioasă spre Basarabia pe la vadurile Prutului, la instruirea preoților de a-i învăța pe oameni agrotehnică pe terenurile lor mici spre a-i îndepărta de întovărășiri și colectivizare, la numirea unui lucrător special de informații care să organizeze supravegherea prin cei năimiți din interiorul episcopiei, până la acte guvernamentale care resping demersurile episcopului de a nu se lua cote țăranilor loviți de secetă și considerațiuni privind discreditarea hotărârilor de stat prin asemenea cerințe pe care ierarhul le repetă public. Cel mai elocvent dintre ele îl constituie textul intervenției unui parlamentar comunist ales în zonă care, în anul 1947, cere de la tribuna parlamentară aservită regimului care își consolidează instaurarea, pedepsirea și înlăturarea acestui episcop reacționar care-și influențează enoriașii împotriva măsurilor noului regim și constituie o piedică prin îndrumarea populației către cele ale bisericii, care vin în contradicție cu politicile revoluționare.

Asemenea documente fac lumină în mai multe direcții, ca și unele care au început să circule după trecerea la Domnul a vrednicului de fericită pomenire Patriarh Teoctist. Se vorbește astfel că semnătura sa monahicească este pusă pe o telegrama de felicitare adresată lui Gheorghiu-Dej, părând bizar în acea perioadă de început gestul de legătură de la unul dintre slujitorii unei Arhiepiscopii din teritoriu direct la conducătorul comunist din epocă și ducând cu gândul spre o înclinare de colaborare. Tot din acea perioadă, periodicul oficial al Patriarhiei Române, revista „Biserica Ortodoxă Română nr. 1-3 din ianuarie-martie 1947 publică Decizia Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române de a se retrage monahului Teoctist Arăpașu rangul de arhimandrit în care fusese ridicat numai de către vicarul Justinian Vasluiianul, fără a se cere binecuvântarea întâistătătorului titular al Mitropoliei Moldovei și Sucevei, IPS Irineu Mihălcescu. Celui retras din rang i se reproșau

simpatiile pentru regimul nou instalat în România, iar arhiereului-vicar încălcarea ascultării față de ierarhul canonic, peste care se vedea evident că voia să treacă nesocotindu-l... Retrogradarea unuia, e un avertisment puternic dat celuilalt. Celui care se baza pe puterea guvernamental-bolșevică ne mai ținând seama de Sinod. Iar Sinodul nu se sfia să i-o spună, chiar dacă înfrunța stăpânirea. Fapta sancționată demonstra, după mine laicul și păcătosul la gură, că ar fi între cei doi vorba de spirit de gașcă și de arogare a puterii înainte de a o avea. Spirit existent și explicabil meschin-omeneste oriunde, mai ales fiind vorba de sprijinul deschis al unor forțe oculte comuniste sau sovietice. Dar total neîngăduite în cinul slujitorilor aleși... Gașcă e un cuvânt urât, nepotrivit smereniei; însă când e vorba de o gașcă făcută întru înhăitarea cu antihristul care te încurajează, este imperios s-o spui și să sancționezi actul!... Membrii demni ai unui Sfânt Sinod tradițional, bazându-se numai pe principiile de drept canonic, au sancționat aceasta, decizându-se, în ciuda atmosferei politice din țară, de cei care sfidau bazându-se pe sprijinul politic al dușmanilor religiei.

Se producea astfel ruptura și opoziția care de-abia acum îmi explică de ce, nu descoperirea tuturor numelor ierarhilor din Grupul de Rezistență era problema cea mai importantă pentru Teoctist, ci transformarea lui Justinian Marina în salvator al Bisericii... Transformare forțând minciuna; pentru că ce fel de salvator poate fi un om care o administrează întru folosul stăpânirii atee și subscrie la actele criminale făcute de aceasta?!.. Despre ce fel de credință putem vorbi la un om impus de regim, când el nu a fost niciodată ierarh adus prin Duh Sfânt, ci doar administratorul pus de comuniști asupra Bisericii de care aveau ei nevoie aici, așa cum avusese nevoie și Stalin transformându-și KGB-iștii în prelați?!... Despre el nu se poate spune că a „condus” Biserica, deoarece conducerea trebuie să caute calea cea dreaptă. El doar a administrat

Biserica în consens cu interesele guvernării atee. Că a administrat-o bine sau prost, nu e problemă de teologie, ci de administrație publică. El nu a condus un Sinod ci, cel mult, un aparat polițienesc pentru clerici și un Sfat Popular al administrației bisericești de care avea nevoie comunismul ca să pară a fi cu față umană fie pe plan național, fie pentru a sprijini demersurile Moscovei comuniste de a deveni o a treia Romă.

După cum arată oficiosul Patriarhiei, se petrecea aceasta la începutul anului 1947. România mai avea un an până să devină republică democrat-populară, puterea comunistă nu era consolidată, ci numai încurajată de tancurile sovietice, patriarh era încă bătrânul cărturar Nicodim Munteanu, Sinodul era format din mulți dintre cei care începeau sau aveau să înceapă să constituie Grupul de rezistență care, deocamdată, se manifesta pe față și prin vot deschis infirmând actul de nesocotire a ierarhului în slujba și supunerea căruia trebuia să se afle vicarul și imputând celui retrogradat simpatiile politice pe care își bazase ascensiunea. Puterea sinodală funcționa cu demnitatea de a nu se pleca în fața politicului, iar această îndatorire a continuat din plin și după 1948 când Justinian Marina a fost impus Patriarh. A continuat prin Grupul de Rezistență unde s-au ales cei mai puternici în Credință.

Fapt este că, exact prin acest document, cele două tabere din ierarhie – una a dreptei credințe prin respectarea canoanelor, iar alta a aservirii la alte scopuri, începeau a marca prăpastia dintre ele pe care, mai târziu, Patriarhul Teoctist o uita, sau nu o recunoștea pe față. Pe atunci, conform demagogiei vremurilor, cine avea să câștige, își lua și dreptul de a spune că tot întru salvarea Bisericii a lucrat de vreme ce aceasta încă mai există. Dar oare putem găsi vreo undă de adevăr într-o asemenea afirmație?... Eu, care am învățat să cred în posibilitatea de convertire a păcătosului, nu mă exprim, întrucât nu am decât dreptul de a cerceta. După cum am spus, fiind autor

de proză, lucrez cu personaje în a căror gestică, mișcare, vorbire și atitudine descopăr simbolurile filosofice ale vieții. Și cele luminate și cele întunecate. Fără părtinire, lăsând concluziile la judecata cititorului. Dar dreptul de a cerceta îl am.

Sau obligația. La fel cum am obligația de a scoate la lumină toate numele vrednice de lauda rezistenței sinodale.

Numai că rezistența sinodală se bazează pe perenitatea Credinței ce s-a dovedit absolut necesară împlinirii sufletului omenesc, în vreme ce erezia salvării Bisericii prin compromisurile făcute de muritori aparține unei alte permanențe umane care este de natura meschinului, a interesului material de putere, a secolarului care sfidează Veșnicia. Or, în ce altceva mai frumos s-ar putea întruchipa Credința, decât în năzuința de a sluji Veșnicia chiar dacă suntem trecători?!

Ianuarie 2012

Placă comemorativă aflată la mănăstirea "Turnu", pe Olt, așa cum aflăm numele lui înscris pe multe lăcașuri de cult de la Olt până la Nistru

6. SCRISOARE ADRESATĂ PĂRINTELUI DANIEL PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

PREA FERICITE PĂRINTE,

Vă scriu acum, după ce mi-am impus așteptare, deoarece nu am vrut să vin cu probleme mai puțin importante, sau mai personale, în fața mării misiuni naționale pe care o simbolizează urcarea Prea Fericii Voastre în tronul Patriarhilor Români.

M-am obligat rațional la această așteptare tocmai pentru ca să Vă respect primul an de patriarhat întru perfecționarea și întărirea Bisericii noastre, cu toate că sufletul meu știe prea bine cele ce mi-ați spus despre martiriul episcopului Grigorie Leu al Hușilor încă de când ați devenit întâistătător al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei. Sufletul meu știe că nevoia de adevăr despre acest martiriu este trează și în sufletul Marelui Ierah al Ortodoxiei, care sunteți!

Acum, trecând și răstimpul pe care bunul simț mi l-a impus, văzându-Vă și fapta înalt duhovnicească și cărturărească ce stimulează și consolidează spiritualitatea noastră ortodoxă, îndrăznesc să aduc pe agenda Prea Fericii Voastre și cauza martirului între martirii cei noi ai

veacului blestemat de bolșevism, care a fost Vlădica Grigorie Leu, de la a căruiucidere se vor împlini la 1 martie 60 de ani.

Eu personal, în numele vechii familii de slujitori ai Bisericii, al cărei urmaș sunt, alături de un număr însemnat de personalități din țară și străinătate cu care am întemeiat din primele zile după 1989 fundația ce poartă numele episcopului Leu, am depus **încă din luna martie 1990** la secretariatul Sfântului Sinod (având numărul de referință al răspunsului pe care-l atașez: 3840/22 mai 1990) un memoriu și **un dosar întreg care atestă martiriul episcopului Grigorie al Hușilor și uciderea lui** prin crimă păgână în anul 1949. Dosarul l-am completat cu documentele din țară și din străinătate care mi s-au cerut, punându-l la punct împreună cu părintele Constantin Pârvu, pe atunci vicar administrativ al Patriarhiei, fiind adus la cunoștința multora dintre ierarhii vremii. Vă amintesc faptul că, atunci când ați poposit odată la București, chiar Prea Fericirea Voastră m-ați invitat în chilia personală de la Palatul Patriarhal, convocându-i și pe episcopii Eftimie și Ioachim cu care, eparhioți fiind pe atunci asupra Hușilor, am discutat unele măsuri premergătoare care să susțină memoriul nostru. Emisari ai mei și personalități ieșene din conducerea Fundației noastre, V-au vizitat apoi în această problemă, primiți fiind și sprijiniți în acțiunile lor de Prea Fericirea Voastră, iar P.S. Ioachim Mareș, primul lucru pe care l-a făcut pe când prelua Hușii, a fost o slujbă de pomenire în care s-a vorbit răspicat și cu recunoașterea întregului cler adunat și a monahilor rămași la Huși de pe vremuri, despre **martiriul episcopului Grigorie Leu și uciderea lui** în plină putere, care se putea face numai prin crimă păgână pregătită mai de mult, din 1947, când comuniștii cărora li se împotriva îi cereau aducerea la “Tribunalul poporului”. A fost cu mine acolo Grigore Ilisei care a făcut o emisiune

la televiziunea din Iași și Radu George Serafim care a făcut mai multe emisiuni adunate într-un întreg film documentar, despre **EPISCOPUL MARTIR**.

A urmat, ca etapă de încununare a strădaniei personale a Preafericirii Voastre ca mitropolit al locului, marea fericire și recunoaștere istorică a reîntemeierii Sfintei Episcopii a Hușilor care fusese anihilată odată cu ființa pământeană a lui Grigorie Leu. Atunci l-ați pomenit cu toții – marii ierarhi întruniți în altarul lângă care i se află mormântul – iar Părintele Teoctist i-a acordat chiar o mare parte din cele ce a rostit, evocându-i, cu importante sublinieri, personalitatea și martiriul.

Am recapitulat toate aceste fapte care demonstrează că, pe teritoriul duhovnicesc al Moldovei, din care face parte sfântă memoria episcopului Grigorie, lucrurile au evoluat luminând tot mai mult adevărul din moștenirea tristă a istoriei, fapt la care ați contribuit ca întâistătător. Ceea ce l-a făcut pe Părintele Teoctist să-mi confirme că *“lucrurile sunt pornite pe calea cea lungă ce duce spre canonizare”*, participând în acest sens chiar el la mai multe emisiuni de radio-televiziune (dintre care, una memorabilă împreună cu Părintele Galeriu, confirmându-l împreună martir), apoi vorbindu-le oaspeților străini de la întrunirile Fundației noastre și dând îndrumări de sinodalitate episcopului locului, ba chiar unor episcopii ca Argeșul și Vâlcea unde Grigorie Leu este de asemenea pomenit ca eparhiot.

Ne-am adus și noi contribuția publicând mai multe studii și un întreg volum cu documente culese de mine, pe care l-am depus ca adaos la dosar, o monografie a preotului Nicolae Hurjui, două volume publicate în America de o rudă a noastră bucovineană, nenumărate articole în presa din țară și străinătate, emisiuni de radio și televiziune și chiar activitățile constante de emancipare social-spirituală

larg desfășurate de Fundația Episcopul Grigorie Leu, ce reprezintă și ea o recunoaștere națională a memoriei lui de martir, primind din partea Guvernului rangul înalt de “utilitate publică”.

Așadar, putem considera că a fost parcursă în cea mai mare parte “calea lungă spre canonizare” despre care vorbea Părintele Teoctist și, sub taina spovedaniei, cu adâncă plecăciune îngenunchez sub stiharul Prea Fericirii Voastre spre a Vă face mărturisirea că am înțeles această temporizare și prin faptul că nu se dorea o întinare a memoriei fostului patriarh Justinian Marina, pe care unele cercuri îl acuzau cel puțin de neintervenție în cazul martiriului episcopului Grigorie. Au existat (și mai există, poate) în ierarhia bisericească persoane care, făcând carieră sub acel patriarh, au motive să se arate lăudători ai lui omitându-i unele acte și limite. Eu consider un fapt omensc lăudabil să-l glorifici pe cel ce te-a sprijinit și ți-a făcut ție bine. Dar nu este creștinește ca această recunoștință personală să impieteze asupra ADEVĂRULUI ISTORIC AL MARTIRIULUI EPISCOPULUI GRIGORIE. Care nu este numai al lui, ci arată elocvent, în fața întregii omeniri, UN MULT MAI MARE ADEVĂR NAȚIONAL : Acela că **Biserica Ortodoxă Română, prin ceea ce avea ea mai reprezentativ, s-a opus mereu, cu tărie și perseverență comunismului** (a se vedea ședința Sfântului Sinod din ianuarie-februarie 1947 unde **au fost acuzați ierarhii care colaboau cu comuniștii**, a se vedea reversul acuzațiilor, aduse cu câteva luni mai târziu episcopului Grigorie de deputații comuniști chiar la tribuna Marii Adunări Naționale). Biserica s-a opus, deci, în mod consecvent prin ierarhi care au creat un grup de rezistență în jurul lui Grigorie Leu, respingând antihristul bolșevic. Ei s-au opus tendințelor guvernării de a-i supune sau schimba pe unii ierarhi, de a-i pensiona pe preoții de peste 50 de ani, de a intimida clerul supunându-l bolșevizării

țării ca și unor relații sufragane cu îndrumarea venită de la Moscova. Prin asemenea **adevăruți istorice care scot la iveală nu doar o persoană, ci o mișcare de rezistență creștină în păstrarea Credinței**, Biserica Română în ansamblul ei nu a putut fi îngenunchiată, flacăra acesteia fiind păstrată, pe lângă lăcașul fiecărui suflet credincios și prin evidente acte de martiriu marcate de istorie ca atare, precum cel al episcopului Grigorie. Dovedit documentar, acest act de martiriu mă face să cred cu tărie că se va dovedi și canonic, în spiritul dogmelor creștine, **atunci când i se va deschide mormântul**, așa cum ar fi prilej acum, odată cu cei 60 de ani de la trecerea la Domnul.

Fiind vorba, deci, de un adevăr mai larg, de importanță națională, repet sublinierea făcută și Vrednicului de pomenire Teoctist, aceea că : Necunoscându-se suficient rezistența din ortodoxia noastră, multă lume crede că, în România, rezistența a fost doar a greco-catolicilor, tocmai Biserica Națională fiind considerată în mod rușinos colaboraționistă și bolșevizată. Or, așa cum am demonstrat în pagini publicate, care astăzi au devenit criteriu de referință istorică, episcopul Grigorie nu reprezintă doar o persoană și un moment de opoziție, ceea ce n-ar fi nici așa puțin lucru, ci **UN ÎNTREG GRUP DE IERARHI REZISTENȚI** precum, de asemenea și **O ÎNTREAGĂ PERIOADĂ DE OPOZIȚIE ȘI REZISTENȚĂ A BISERICII FAȚĂ DE COMUNISM** care a durat cel puțin până la uciderea lui, s-a prelungit în martiriul altora și chiar s-a prelungit în pocăința prin care unii ierarhi, ce-și începuseră cariera drept colaboraționiști, au primit Duh luminat în unele acte de apărare a canoanelor bisericești pe care le-au făcut mai târziu.

Cu cât vom dovedi mai multe **asemenea fapte de credință și neîngenunchere în trecutul nostru apropiat**, cu atât credincioșii de astăzi vor avea mai multă

tărie să se opună **crizei spirituale a contemporaneității** despre care, cu atâta înțelepciune, ați vorbit de curând Prea Fericirea Voastră ! Pentru că Biserica Ortodoxă Română nu are nici un interes să le acopere nedreptățind memoria martirilor ei de dragul unor interese lumești precum dorința unor oameni de a-și arăta recunoștința pământească pentru situația bună personală pe care le-a oferit-o patriarhul Marina luând asupra sa conlucrarea cu comuniștii și chiar cu interesele KGB-iste ale politicii cultelor practică de Moscova împotriva întregii lumi creștine. Și, pentru că mă aflu în plecăciune de fiu duhovnicesc care vine să Vi se spovedească, Vă mărturisesc faptul că nu o dată am avut asemenea discuții cu Vrednicul de pomenire Părintele Teoctist, căzând amândoi de acord că : *« eu ca urmaș de sânge și conștiință al episcopului Grigorie, iar Prea Fericirea Sa ca învățăcel al patriarhului Iustinian, avem fiecare obligația să facem elogiul Patronului nostru spiritual și ne respectăm reciproc pentru asta ; dar că adevărul istoric trebuie lăsat să iasă la lumină »...*

Patriarhul Teoctist, căruia am multe motive să-i fiu recunoscător, după cum voi arăta mai jos, mi-a făcut cinstea să respecte tot ce am publicat eu în acest sens, ca documente de care trebuie ținut seama ; iar eu, pentru gloria neîntinată a Bisericii noastre, mi-am înfrânt riposta la unele exagerări privind curățenia patriarhului comunist. Ba, mai mult decât atât, în fața invitațiilor și a întregului corp profesoral de la Teologie, cu prilejul susținerii tezei de doctorat a preotului Nicolae Hurjui, când Sfinția Sa și cu mine am susținut ideea că ar exista posibilitatea unei mari confirmări dacă s-ar deschide mormântul de la Huși al episcopului Grigorie, P.S. Ioachim al Hușilor acolo de față, a cerut pentru aceasta binecuvântarea Prea Fericitului Teoctist care ne onora cu prezența, iar Prea Fericitul i-a dat-o spunând : « Ai tot dreptul s-o faci ; ești întâistătătorul locului ! ».

Din nefericire, poate și cu lunga suferință a P.S.Ioachim, lucrarea încă nu s-a întâmplat acolo, iar unele elemente de obscură cenzură au fost sesizate de Fundația noastră și puse la punct publicistic, prin revistele și publicațiile noastre care apără cu consecvență adevărul, ca și prin marile ecouri în întreaga lume, care au început a avea loc acum pe internet, aducându-ne sprijinitori și documente de pretutindeni.

PREA FERIGITE PĂRINTE PATRIARH,

Poate că nu aș fi reacționat nici astăzi ; aș mai fi așteptat cu încrederea că, și fără mine, Adevărul Bisericii noastre nu poate decât să triumfe. Dar, de curând, s-a produs un nou amănunt care, pentru mine, reprezintă o nedreptate strigătoare la cer, tocmai privind memoria episcopului martir Grigorie Leu :

Am constatat cum, peste generații și împotriva oricăror interese ale Ortodoxiei Române, se perpetuează ceea ce voiau elementele securiste și cele aservite Moscovei. Se perpetuează niște catalogări mincinoase și dușmănoase prin faptul că, prin niște puteri oculte (jur că nu știu care și chiar cred că ele sunt preluate numai din rutină) încă nu este lăsat să iasă la lumină adevărul despre martiriul episcopului Grigorie. Și nu din vina cuiva anume, ci prin perpetuarea unei discriminări criminale despre care se uită că a fost impusă de comunism. Astfel, amănuntul aparent minor capătă în dedesubturile lui o foarte mare gravitate care conduce la păcatul minciunii, cu care numai diavolul poate lovi în Adevărul creștinesc.

Am fost cutremurat lunile trecute, când am auzit o formulare care mă făcea să cred că ne-am întors cu 40 de ani în urmă: *“Episcopul Grigorie Leu mort în condiții încă*

neelucidate”... Era o emisiune tv despre Episcopia Huşilor, iar Prea Sfinţitul Părinte Vicar care a vorbit cu multă căldură şi cu mult devotament despre Vlădica Grigorie, a scăpat şi această frază care, pentru alţii, nu înseamnă nimic, dar eu ştiu că provine din nevoia de minciună a guvernării comuniste. Bine înţeles că Prea Sfinţia Sa nu are nici o vină (chiar i-am scris o scrisoare în acest sens pe care o ataşez), dar pe mine m-a îngrozit faptul că şi astăzi pot dăinui elemente nefaste din politicile comuniste de înrobire şi dispreţuire a Bisericii, tocmai la oamenii Bisericii, transmitându-se răuvoitor la tinerii care nu au de unde şti.

Istoria acestei formulări o cunosc prea bine deoarece sunt implicat direct alături de Prea Fericitul Teoctist, căruia am precizat că-i port recunoştinţă încă de la faptul că el a slujit la înmormântarea unchiului meu, în vreme ce episcopul Antim Angelescu de la Buzău, care a pornit cu durere să-l prohodească, a fost întors din drum de oamenii guvernului Groza.

Cu Prea Fericirea Sa am avut de atunci lungi discuţii **despre sfinţenia şi personalitatea de ierarh-luptător a unchiului meu**, el oferindu-mi chiar amănunte mai bine ştiute decât de noi, în familie, pe care le-am folosit apoi în ceea ce am scris. Iar când s-au împlinit 100 de ani de la naşterea lui Gheorghe-Grigorie Leu (n. 2 mai 1881), în anul 1981, P.F.Teoctist fiind mitropolit la Iaşi, i-am scris, apoi i-am făcut special o vizită şi ne-am sfătuit cum se poate face mai bine pomenirea, în aşa fel încât să avem o comemorare care să nu fie obstrucţionată de oficialităţi. Am căzut de acord ca, în cele ce va trebui să se informeze oficialităţile, să punem accentul pe rezistenţa episcopului la ingerinţele sovietice, lucru care convenea politicilor de atunci şi, după ce, pesemne, a discutat cu anumite foruri sau cu Patriarhul Justin, P.F.Teoctist mi-a comunicat că pomenirea se va face monahiceşte şi, ca să nu stricăm

aceasta, dacă vreau să dau vreun anunț sau vreo comunicare publică, să nu insist asupra termenului de « **martiriu** » pe care eu îl foloseam în discuțiile noastre, ci să folosesc formula « *mort în condiții neelucidate* » . M-am conformat și, astfel, a reușit să apară anunțul centenarului Vlădicăi Grigorie iar, sub binecuvântarea Părintelui Teoctist, el fiind atunci și locotenent al Mitropoliei Ardealului, s-au făcut mai multe pomeniri și s-a restaurat mormântul de la Huși, Dumnezeu ajutându-ne astfel, chiar sub apăsarea păgână a ateismului, să marcăm o continuitate a memoriei acestui episcop martir.

Atunci, în acele vremuri !... Dar acum ?!...

Știu că întrebarea mea este retorică, dar o continui astfel : Dacă, sub dictatura furibund-atee a Ceaușeștilor, noi am reușit o asemenea pomenire, chiar folosind acea sintagmă de compromis a « condițiilor neelucidate » - acum, în desăvârșirea libertăților noastre religioase și în contextul de har divin al înfloririi Credinței Românești, **avem oare dreptul să mai ascundem martiriul binecunoscut al unui Vlădică-mare mărturisitor, care a plătit cu viața pentru Credința și emanciparea națională pe care le slujea înfruntând antihristul ?!**

Da, martiriul lui este bine cunoscut. În diaspora românească și în multe alte studii, chiar neortodoxe, din străinătate, se scrie despre eroismul lui de 60 de ani, de când a fost ucis ; și e trecut în toate culegerile de biografii ale martirilor comunismului. Emisiunile religioase ale posturilor străine l-au pomenit întotdeauna ca pe un martir, iar în cei 18 ani de libertate s-au publicat la noi și pretutindeni sute de articole, filme, emisiuni și situri internet despre personalitatea și martiriul său, precum și cărți întregi pe aceeași temă. Documente din arhivele securității arată cum a fost urmărit și lovit încă de la intrarea rușilor în țară, încercându-i-se de mai multe ori anihilarea

și pregătindu-i-se cu perseverență diabolică sfârșitul tragic pe care, până la urmă l-a avut, dar **Dumnezeu l-a ajutat să nu sfârșească pământește până nu a coagulat în jurul lui alte forțe de rezistență ale Bisericii, până n-a impus ideea că duhovnicia Basarabiei tot la noi este și până nu a avertizat parohiile românești din diasporă de pericolul de a fi infiltrate spre supușenie bolșevică.** Înainte de a muri, el a fost ajutat de Dumnezeu să facă toate astea iar, după uciderea lui, arestarea tatălui meu și a celorlalți frați care au reclamat crima, a fost o încercare de a-i face să tacă spre a se ascunde elementele martirajului pe care aceștia le-ar fi scos la iveală.

PREA FERICITE PĂRINTE PATRIARH DANIEL,

Din luna martie 1990 când am depus la Cancelaria Sfântului Sinod memoriul și, apoi, în baza răspunsului nr. 3840/ 22 mai 1990 am completat dosarul, cu ascultare creștinească și modestie față de actele mărețe ale altor martiri, impunându-mi o religioasă răbdare, am așteptat vreme de aproape două decenii luarea în discuție a acestora.

Așa am considerat a fi de datoria mea. Dar să treacă douăzeci de ani de libertate și să constat că, în legătură cu un martir al Bisericii se folosește aceeași formulă ambiguă prin care securitatea urmărea să ascundă crimele regimului trecut, imi este peste puterile logicii și ale Credinței, la un loc.

Imediat după 1990, când se scriau lucruri proasptete despre martirii din închisori, la “România liberă”, unul dintre ziaristii cu state dinainte, cu toate că a vrut să scrie elogios, atât l-a dus mintea și a folosit sintagma securistă cu “condițiile neelucidate”. Imediat, Părintele Galeriu a protestat și a scris el însuși un articol despre “*episcopul martir*”, iar Prea Fericitul Teoctist a apărut într-o emisiune

de televiziune confirmând acest martiriu. Mai târziu, în 1994, tot P.F.Teoctist a publicat în “Magazin istoric” un articol pe aceeași temă intitulat “*Episcopul-martir Grigorie Leu*”, mitropolitii Antonie și Nicolae mi-au scris scrisori de confirmare a martiriului, pe care le-am publicat, Prea fericirea Voastră ați făcut demersuri pentru denumirea unor străzi la Huși și Iași, P.S. Calinic la Pitești iar, din partea eparhiei Romanului și Hușilor, preotul Nicolae Hurjui a făcut o amplă cercetare. Nu mai vorbesc de diaspora unde au apărut până acum opt ample studii, inclusiv documente din arhivele Comitetului Național Român care avea rang de guvern în exil și de faptul că, în scrisoarea patriarhală nr. 38 din 08.02.1999 semnată de Patriarhul României cu prilejul comemorării a 50 de ani de la trecerea la Domnul a episcopului Grigorie se formulează în mod expres aprecierea: **“Personalitatea de excepție a marelui episcop martir”**.

Iar, astăzi, în propria lui eparhie care a fost și **decapitată prin uciderea lui și desființată din pricina lui, dar ar putea tăinui o mare minune în mormântul lui**, îl pomenim folosind tot aceleași formulări impuse dictatorial, fiind necesare minciunii bolșevice ?!

Din acest motiv, Vă rog să mă ajutați să facem dreptate memoriei lui punând în dezbatere dosarul de martir al episcopului Grigorie Leu. Ca să mă ajute Dumnezeu să văd, înainte de a mă chema la El, că Biserica noastră rostește clar ADEVĂRUL DESPRE ACEST MARTIR AL EL și Vă rog să dați ascultare a se pregăti pentru Sfântul Sinod străvechiul dosar despre care am vorbit aici, eu angajându-mă să-l completez cu ce mi se va cere.

Cu adâncă plecăciune de fiu duhovnicesc, rugându-Vă să mă pomeniți în rugăciunile Prea Fericirii Voastre,

Corneliu Leu

*In ziua de 10 ianuarie 2009, de Sfântul Grigorie,
Episcopul Nyssei*

7. CONCLUZII

**FĂRĂ NICI O
PRETENȚIE DE A LE
CONSIDERA
OBIECTIVE,
ELE TREBUIND SĂ FIE
DOAR SINCERE ȘI
VALABILE**

1. DREAPTA JUDECATĂ

Prima concluzie este la fel de limpede pe cât este de Dumnezeu înțeleasă: Când te rogi Lui, pentru familia ta, nu faci decât un act de creștinească încredere în Sfânta Lui Judecată. Nu trebuie să te obligi a te obiectiva, ci trebuie să-ți pui la încercare, cu tărie, sinceritatea, dragostea și potolirea mâniei față de cei pe care îi chemi în fața **Dreptei Judecăți**. Numai așa poți fi crezut.

În ce mă privește - mi-e martoră și probă cartea pe care am scris-o înainte: În speranța că Biserica noastră se va grăbi să-i înscrie la loc de cinste pe toți ierahii binecuvântați a rezista cu adevărat, am marcat și am lăsat loc pentru orice persoană în legătură cu care s-ar fi găsit dovezi de apartenență la Grupul Sinodal de Rezistență. Tocmai pentru că, important la acel moment al cercetării, consideram a fi faptul de a reconstitui o listă cât mai

exactă. Enumerând, în "Cartea Episcopilor Cruciați" asemenea nume de posibili participanți, nu l-am omis nici măcar pe al lui Justinian Marina spunând că, teolog fiind și viețuind printre cele sfinte, există șansa de a-l fi luminat și pe el Duhul Sfânt arătându-i calea dreaptă a rezistenței credinței. Nu ar fi trebuit, din partea lăudătorilor săi, decât să aducă date sau argumente acceptabile și nu dintre acelea ale organizării și dezvoltării unei confesiuni după interesele mari pe care le aveau comuniștii spre a folosi religia în scopul propagandei lor; pentru că asta nu înseamnă salvarea unui crez, ci doar a face să funcționeze un aparat salarial în slujba altui crez și a obține astfel privilegii personale.

Dar nu am primit vreun asemenea argument; ba, mai mult: Din clipa apariției cărții mele care demonstra că a existat un grup de rezistență împotriva politicilor lui Justinian, s-a tăcut. Nici Teoctist, nici Antonie, care m-au felicitat călduros și îndelungat la vederea copertei, nici anturajul lor în care au discutat multe dintre datele oferite de mine, nu au scos apoi un cuvânt despre conținutul cărții. Iar episcopul Damaschin, ca să mă rezum doar la cei duși dintre noi, a început să-mi relateze multe comentarii din care se vedea interesul, sau mai bine zis interesarea, cu care discutaseră ei între ei prefirând fiecare amănunt; dar la un moment dat și-a dat seama și s-a oprit spunând că el, de fapt, nu a citit cartea fiindcă l-au obosit prea multele documente la care trebuia să fie atent. Mai sincer a fost Nestor Vornicescu spunându-mi, despre discuțiile purtate între ei, cu ton colegial: „Ne-ai dat ceva de furcă, maistre, cu cartea dumitale!”...

2. EPISCOPUL GRIGORIE

A doua concluzie privește sensul profund creștin și național al actelor publice și duhovnicești ale **Episcopului Grigorie Leu**, prigoana păgână la care a

fost supus fără să poată fi făcut a renunța la ele și martiriul sfârșitului său lumesc prin care s-au întrusfînțit toate acestea. Opoziția lui perseverentă la toate măsurile guvernamentale de a îndepărta populația de Credință și, mai ales, contramăsurile pe care în mod constant le-a pus în acțiune personal pentru a salva Biserica Națională și pentru a continua educația religioasă a tineretului și a întregii populații, sunt cunoscute: Misionarismul cu care a înaintat odată cu armata română în Basarabia și Transnistria redeschizând bisericile și chemându-i pe creștinii oprimați la luat Lumina, ca și pe ostașii sovietici ocupanți; ocrotirea și slujirea în continuare a enoriașilor săi basarabeni după ce li s-a reocupat teritoriul; susținerea în Sinod, împreună cu Patriarhul Nicodim, a menținerii autocefaliei în momentul în care Moscova cerea să devenim sufragani; sancționarea deschisă în Sinod a fărâdelegilor politruce făcute de colaboraționiști; apărarea la fel de deschisă a ierarhilor și preoților loviți de măsurile guvernamentale de înlăturare; înfruntarea directă a tendințelor expansioniste ale Patriarhiei Moscovei somându-i public pe primul ministru și pe ministrul cultelor să nu accepte o „Sovropatriarhie”; contracararea legii care scotea învățământul religios din școli prin măsuri concrete cu planuri pentru fiecare parohie de întărire și multiplicare a catehezei și pentru răspândirea tipăriturilor religioase; acțiunile misionare la sate în contradicție cu cele ale parlamentarilor comuniști; oferirea de bună voie a sacrificării sale pentru salvarea Episcopiei Hușilor; trimiterea riscantă a fiului său în occident, pentru a salva bisericile emigrației de infiltrarea kagebistă; amenințarea ce i se adresa atât public, în Parlament, cât și pe căile oculte care, în timp ce devenea elementul coagulant al Grupului de Rezistență Sinodală, îi stabileau locul următor pe lista asasinatelor începute cu Nicodim Munteanu și Irineu Mihălcescu.

3. GRUPUL SINODAL DE REZISTENȚĂ

A treia concluzie confirmă existența și acțiunile organizate ale **Grupului Sinodal de Rezistență** încă din perioada când putem vorbi de libertatea acțiunilor pe față, precum unirea în jurul refuzului adresat Moscovei de Patriarhul Nicodim sau decăderea din rang a lui Teoctist și avertismentul dat lui Justinian, până la începerea celeilalte perioade: trecerea „în catacombe”, după ridicarea lui Marina în scaunul patriarhal. În anii 1947-1948, după „vizita” lui Alexei al Moscovei, când Patriarhul Nicodim îl înfruntă, Sinodul păstrându-și astfel autocefalia, văzând rușii că nu le reușește mișcarea cu mitropoliile sufragane, se trece la alte măsuri: Sunt decăzuți din treaptă și puși în retragere mitropoliții Irineu și Efrem, după ce alți doi mitropoliți, Nifon Criveanu și Tit Simedrea, își pierduseră eparhiile. Sunt scoși din scaun și episcopii Cosma Petrovici, Eugeniu Laiu, Lucian Triteanu, Athanasie Dincă; iar, mai grav: sunt condamnați mișelește să treacă la Domnul Nicodim și Irineu (în februarie, respectiv aprilie 1948). Astfel, sunt înlăturați brutal din calea realizării patriarhiei roșii nu mai puțin de nouă sinodali. După 6 iunie 1948, când Marina ajunge patriarh, sunt înlăturați din ierarhie vicarii patriarhali Veniamin Pocitan, Emilian Antal, Pavel Serpe, și Teodor Scorobet de la Sibiu, sunt puși în retragere episcopii Policarp Morușca, Partenie Ciopron, Valeriu Moglan, sunt scoși din scaun și li se desființează eparhiile episcopilor Veniamin Nistor și Grigorie Leu, rezistența celui din urmă fiind rezolvată prin asasinat. Apoi, episcopul Oradiei, Nicolae Popovici care a sfidat punându-și candidatura de patriarh atunci când Mitropolitul Nicolae Bălan s-a retras ca să lase locul liber pentru Justinian Marina, este îndepărtat în 1950.

Conlucrarea Patriarhiei cu securitatea intră de atunci în linie dreaptă asmuțind-o sau servind-o pe aceasta

împotriva episcopilor Greco-Catolici, împotriva propriilor monahi, apoi a arhiepiscopului emigrației Vasile-Victor Leu. Măsurile commune patriarh-securitate continuă până în anii șazeci cu morțile suspecte ale mitropolitului Sebastian Rusan, care „vorbea prea liber” la Iași și episcopului Andrei Magieru la Arad, ca și cu înlăturarea altor ierarhi precum mitropolitul Vasile Lăzărescu și episcopul Valerian Zaharia.

În diverse articole și încercări de ideentificare a ierarhilor ortodocși români victime ale dictaturii comuniste, cifrele încep cu doisprezece și ajung treptat la treizecișidoi prin adăugarea unora pedepsiți și năpăstuți direct de Justinian Marina. Nu a tuturor, pentru că Patriarhul Roșu a păcătuit prin cruzimi dictatoriale față de mult mai mulți din biserica oficială, de la greco-catolici și din emigrație, pe măsură ce simțea pofta de putere care l-a făcut să se înfrunte cu unii guvernanți când și-a simțit apa la moară, exact cum a făcut și Teoctist în anii noștri. Nu din credință, ci din motive de trufie și arătare a puterii. Fapt pentru care securitatea a și reacționat prin anii 1959 servind guvernării argumente spre a-l umili puțin aducându-l la realitatea condiției de supus și colaboraționist. Fapt este că, atunci când a stat câteva luni retras la Dragoslavele, s-a și plâns că i s-ar fi încercat otrăvirea. Din punctul de vedere al studiului criminalist, putem spune că era sincer în teama sa, de vreme ce el însuși folosise asemenea arme împotriva multor ierarhi.

Revenind la cele treizecișidouă de nume menționate, idedntificând, eu am enumerat aici cu precizie douăzeci și trei de ierarhi care, prin actele lor se dovedesc a fi dintre cei care s-au opus efectiv unindu-se la un moment dat în jurul Episcopului Leu, și-n rezistența internă împotriva legiurii comuniste, ca și-n cea externă împotriva infiltrării KGB-ului. Sau, după uciderea lui care încheia crimele decapitării vechii patriarhii, au continuat rezistența perseverând pe aceste poziții. Aceștia sunt ierarhii a căror

faptă se va identifica cu cea a **Grupului Sinodal de Rezistență din Biserica Ortodoxă Română**. Așa cum s-a scris, ei „...*reprezentau elita ierarhiei bisericești care nu a voit să facă nici un compromis cu cei fără de Dumnezeu... Se cuvine ca suflarea românească ortodoxă să nu-i uite, iar Sinodul BOR să-i canonizeze, în sfârșit, ca ierarhi mărturisitori, măcar pe unii dintre vlădicii ei martiri din anii dictaturii comuniste*”...

Și nu numai ca sfântă datorie față de memoria lor. Iată: corespondând despre aceasta cu profesorul Viorel Roman de la Universitatea din Bremen, care pledează pentru occidentalizarea noastră prin apropierea de catolicism, pot spune că, tulburat, el mi-a declarat că află de abia acum de această rezistență, fiindcă toate datele și informațiile pe care le-a avut până în prezent îi descrie ortodoxia românească drept una umilă și retrogradă, supusă întotdeauna voinței guvernamentale. Ideea Bisericii din eterul Europei, unindu-i pe ortodocșii români peste Zidul Berlinului și rupându-i de Moscova, cea de unde provenea imperialismul politicilor de stat dictatorial și expansionist, biserică ce s-a construit ca rod al rezistenței grupului sinodalilor români, îl face să-și schimbe părerea chiar și pe acest consecvent propovăduitor al actelor de compromis ale ortodoxiei.

4.SERVICIUL SPECIAL BISERICESC AL KGB

Despre **Serviciul Special al KGB privind politicile religioase ale Moscovei** și dezvoltarea lui până la planurile de diriguire a unei mișcări mondiale care să suplinească ratatele „Internaționale”, ca și despre presiunile acestor politici mai ales aici, la granița cu România, familia mea are iarăși un cuvânt de spus. Pentru că Episcopul Grigorie, în cercetarea sa cărturărească folosită cu semnificații sociale chiar și în studiile de mai

târziu ale lui Dimitrie Gusti, a remarcat încă din anii douăzeci pericolul propagandei sovietice făcută prin sectele pătrunse dinspre răsărit, unele dintre ele chiar dovedindu-se a fi o invenție sau o haină diversionistă din domeniul propagandei și agitației bolșevice.

Am spus și mai înainte că Moldova a fost mereu locul unei instabilități produsă de provocările rusești sau sovietice. Există acum date istorice precise despre diversiunea bolșevică de la Tatar Bunar; există biografiile elocvente ale „conducătorilor” alogeni trimiși pentru PCR prin vadurile Nistrului sau Prutului, pe unde se scurgea și material propagandistic sau exploziv, există evidența gazdelor pentru spionii rusești pe lista pensionării acestora ca ilegalști sau fiapiști; există chiar și informația că, la Iași, până și loja masonică în care s-a promovat Mihail Sadoveanu, ca dovadă și ce a devenit el, era infiltrată cu intenții provocatoare sovietice și deviată de oameni ai Moscovei.

Ca trimis al guvernului României Mari și ca întemeietor al învățământului teologic românesc în Basarabia, ca vicar al Mitropoliei Moldovei, ca efor și exarh, Episcopul Grigorie a avut, împreună cu Arhimandritul Iuliu Scriban și universitarii preoți frații Lordăchescu, acțiuni ecumenice în care s-a înțeles cu toți, de la catolici la neoproteștanți; dar s-a lovit de primitivismul unor secte siberiene exportate cu aceleași metode cu care se exporta revoluția. Studiile sale despre „Confesiuni și secte” au fost multă vreme bibliografie universitară. Pornind de la acele studii, el a devenit cu adevărat un combatant antibolșevic, în una dintre note chiar remarcând că, la anumite case de rugăciune, oamenii sunt atrași prin aparatură de cinematograf mobil, foarte scumpă pe atunci, care circula clandestin prin localități cu filme din producția sovietică dedicate lui Lenin și, apoi, propagandei staliniste. Ne având la „Mosfilm” producții cu sfinți, organizatorii acestor secte atrăgeau cu ce li se punea la îndemână. Serviciul

Special Bisericesc al KGB își inaugurase astfel activitatea externă: Cu secte mici, de origine dubioasă. Apoi, după ce a avut succes în cea internă înființându-i lui Stalin patriarhia cu care să câștige războiul, s-a ocupat de țările satelite care trebuiau supuse „Noii Rome” muscovite, încercând să-și impună influența în confesiunile mari..

Ideea unui Sinod unic și a unor mitropolii sufragane prinsese mai întâi prin ortodocșii puțini din țările slave catolice, apoi și în alte republici jugoslave decât Serbia și, foarte ușor, în prea supus slavofila Bulgaria. A transforma brutal Bisericele Naționale în metoc al catedralelor de la Zagorsk, era o promisiune făcută lui Stalin de către acest important Serviciu Special care mai avea de lucrat puțin numai cu Bucureștiul și Belgradul unde erau patriarhiile locale autocefale. Așa, în 1945 e desființată Mitropoilia Olteniei, iar la Iași e trimis Justinian Marina ca să-l izoleze pe Irineu Mihălcescu și să facă ruptura închinându-se Moscovei; așa, confirmarea ca vicar al său a părintelui Vasile Vasilachi îi este respinsă de guvern Patriarhului Nicodim în 1946; așa, își încearcă în mai 1947 vizita canonică aici Patriarhul Alexei, dar când el propune o întrunire panortodoxă la Moscova, Nicodim Munteanu, ca mai vechi patriarh decât el, al unei Biserici Ortodoxe mult mai vechi decât a lui, îl întreabă „de ce la Moscova?!”... În loc de răspuns e silit să se retragă la mănăstirea Neamț în vreme ce guvernul este cernut rămânând numai comuniștii cu care el își subliniază dezacordul printr-o grevă patriarhală, refuzând să se întoarcă la București. Semnături importante din exil și din țară vorbesc de despre otrăvirea, asasinarea sau condițiile mai mult decât dubioase ale morții sale în februarie 1948, urmat de mitropolitul Irineu în aprilie.

Unchiul meu cunoștea și participa la această rezistență împotriva tendințelor Moscovei în ciuda crimelor pe care le vedea. Rămas cel mai bătrân și mai important ierarh al Moldovei după înscăunarea lui Justinian Marina

la București, el a mulțumit Domnului prin slujbe publice pentru deșeurile planurilor rusești. Chiar Patriarhul Teoctist mi-a vorbit despre girul lui ierarhic asupra Mitropoliei Moldovei în vara lui 1948 când întregul Iași, obișnuit să refuze slujbele făcute de Justinian, populație ce protestase față de faptul că mitropolitul impus dinafară și cu Romulus Zăroni adus tot dinafară, îi „reprezentau” în Parlamentul comunist decretat prin furt electoral, se strângea din nou la catedrală fiindcă slujea cunoscutul duhovnic moldovean Grigorie Leu. Mi-a povestit cum, în preajma praznicului Sfântului Alexandru, unchiul meu a făcut pomenirea de șase luni a lui Nicodim Munteanu numindu-l „patriarh-martir al rezistenței prin Biserică” și mulțumind Domnului că prin rezistența aceasta nu s-a înfăptuit voia antihristului; ba, Teoctist chiar mi-a precizat că el nu i-a spus lucrul acesta lui Justinian, dar acela a aflat și l-a muștră.

În acele condiții, autocefalia nu ne-a putut fi atinsă, dar Serviciul Special KGB reprofila Noua Romă moscovită măcar la nivel de Vatican, propunând schimb de înalți prelați. Se urmărea înlocuirea alungatei Nunțiatului Apostolice cu una Moscovită condusă, desigur, de un general KGB care avea să joace pentru Patriarhia BOR rolul consilierilor sovietici ce dirijau efectiv alte instituții și ministere bucureștene. Prin schimb de ambasadori, cum fusese desființat cel de la Sfântul Scaun, ca om de încredere Teoctist urma să se ducă la Zagorsk. Serviciul Special KGB nu renunța la o a patra Internațională care devenea eficientă prin ortodoxie. Cea comunistă avea doar agenți ruși numiți în fruntea partidelor din diverse țări. Aici, fiind vorba de Biserici, aveau, așa cum trebuia să fie și Teoctist, reprezentanți reali, din toată lumea, numai cu condiția să-i găsească în fiecare țară pe colaboraționiștii supuși.

Acesta era planul: Desființarea ortodoxiilor naționale care, spre deosebire de cea rusească, impusă târziu

norodului de conducătorul încoronat, premerseseră Statul laic obligându-i pe prinți și regi să primească botezul ei. Și restructurarea ortodoxei prin realizarea uneia mondiale, opusă catolicismului țarilor de tradiție și protestantismului capitalist. Asta ar fi însemnat întărirea propagandei staliniste în întreaga lume și mult mai multe garanții de dominație. Exista experiența unor centre musulmane, profitand de republicile sovietice respective iar, după ocuparea Tibetului și alungarea lui Dalai Lama s-a perseverat în impunerea unui centru mondial budist în Mongolia. Dacă manipularea prin religii în favoarea intereselor statale se practică de sute de ani, nu avea tocmai KGB-ul să o omită din strategiile sale. Față de mijloacele precare și demagogice ale unor costisitoare „organisme internaționale” precum neconvingătoarea luptă pentru pace, syndicatele roșii demascate peste tot, manipulatele mișcări de femei și tineret, etc. a pune mâna pe dirijarea credinței omului era un obiectiv cum nu se poate mai important!

Norocul a fost pauza după moartea lui Stalin care a schimbat unele direcții. Dar asta, doar pentru moment. Deoarece panslavismul alături cu diversiunea comunistă a făcut în secolul nostru mari eforturi ca ortodoxia să devină o putere în mâna imperialismului lor, amputându-i superba tradiție de a se dezvolta popular, în mijlocul națiunilor, întru afirmarea și emanciparea acestora, ca un duh al pământului țării respective și nu ca o dogmă adusă dinafară. Exportul de revoluție se baza, însă, exact pe o asemenea dogmă adusă dinafară, iar la Moscova s-au făcut multe mârșăvii întru aceasta. Pentru o documentată argumentare, însă, pentru demascarea totală a perfidelor manevre ale spionajului religios rusesc, ar fi nevoie nu de micile surprize pe care le scoate la iveală CNSAS, speriiind unele fețe luminate, dar apoi îngroșându-le obrazul; ci de accesul nostru la dosarele KGB care ne privesc.

5.EPISCOPUL ALES ȘI APOI HIROTONIST, AL EMIGRAȚIEI

Ajungem astfel la o concluzie în legătură cu **Vasile-Victor Leu**, cel care prin ascultarea dată de Grupul Sinodal de Rezistență ajunge arhiepiscop al emigrației române devenind foarte periculos pentru acest Serviciu Special al KGB-ului care l-a și răpit. Dacă am avea documente declassificate de la KGB, am putea afla mult mai multe. Pentru că în birocrăția polițienească bolșevică au trebuit să existe dosare întregi cu note informative și argumente temeinice ca să se aprobe riscul internațional al unei asemenea răpiri. Acolo erau enumerate, desigur, acțiunile și faptele care-i demonstraseră pericolozitatea maximă pentru politicile Moscovei, și toate funcțiile ce le ocupa ca relații naționale și internaționale, și actele lui publice de propagandă pentru independența religioasă, și influențele prin creditul ce-l avea la mari instituții și guverne occidentale; trebuiau enumerate și probate toate datele celui urmărit, spre a se obține aprobarea lui Beria sau, poate, chiar a lui Stalin.

Au lucrat multe forțe și s-au plătit multe lefuri de colonei și generali la întocmirea dosarului care a condus, nu doar la o încercare de asasinat, ci chiar la răpire spre a-l păstra viu, ca deținător de informații prețioase. Din documentele cu care a fost trimis el de la Moscova la București reies doar câteva amănunte ale acestor forțe utilizate cuprinzând un teolog grec și un ziarist francez, care apar în preajma lui și la Zurich, și-n RFG, și-n Austria dar și-n închisoare la Moscova, mai mulți ofițeri din trupele de ocupație ale Austriei, agenți infiltrați în Elveția, Austria, Franța și chiar Suedia unde el este invitat la un dialog al episcopilor ortodocși și anglicani, două rânduri de anchetatori: unii basarabeni, alții care reiau interogatoriul în franceza pe care o vorbește anchetatul, supraveghetorii

ruși ai acestora culminând cu Beria, destui români dubioși lucrând direct cu KGB-ul, echipe de provocatori și urmăritori la Paris, Zurich, Baden-Baden, Munchen, Cairo și Alexandria, Innsbruck, Gratz, Viena... E o muncă, o cheltuială, o lucrare sistematică în care s-a urmărit ceva și s-au menționat punct cu punct urmele gasite sau constatate, care ar putea constitui inventarul tuturor activităților sale, al ascensiunii sale odată cu eparhia pe care și-o dezvolta în Europa și Orientul Apropiat.

La Istambul apar chiar mai mulți urmăritori și delatori, pentru că el ajunsese acolo și cu împuternicire de la Generalul Rădescu și amiralul Dumitrescu prin care anglo-americanii proiectau un vapor al Armatei Atlanticului, care să treacă de Bosfor și să staționeze în Marea Neagră cu un foarte puternic emițător radio capabil să transmită pentru România, Bulgaria, Basarabia, Ucraina penetrând prin sistemele de bruiaj ale acestor țări. Aici, rolul Bisericii pe care el o ridica în eter devenea și mai important. Strădania era mare, iar urmărirea KGB-ului deopotrivă... Ne dăm astfel seama ce s-ar putea afla dintr-un asemenea dosar nu doar în legătură cu el, ci cu multe care se pregăteau României și mulți trădători folosiți pentru asta. Și regretăm că n-avem acces la un CNSAS privind documentele KGB-ului.

Totuși, comportamentul exemplar și perseverent al lui Vasile-Victor Leu din clipa în care este tuns în monahism de tatăl său și primește misiunea din partea Grupului Sinodal de rezistență este exemplar și ca eficacitate și ca neabătută conștiință creștin-națională: A avut curajul să înfrunte încă de aici securitatea trecând granița clandestin, riscul său fiind mai puțin important decât porunca sinodală pe care o primise; a salvat zeci de biserici de infiltrarea kagebiștilor și i-a înfrățit pe emigranții dezbinați, a fost sprijin pentru cei din țară prin predici transmise în eter, a devenit periculos Moscovei până la a fi rapit de Beria, a avut un proces de condamnare la moarte în care s-a

comportat cu o demnitate exemplară.

În ceea ce privește rangul său ierarhic, avem documente clare că, așa cum este tradiția, la Salzburg, (unde ființa biserica românească din Austria, abia după alegerea noului episcop înființându-se încă trei: La Lintz, la Innsbruck și la Gratz), de sfintele Paști 1949, alături de mai mulți preoți din emigrație, s-au adunat în mod special și organizat reprezentanți ai credincioșilor și parohiilor românești din occident și ai unor organizații recunoscute de rezistență a românilor emigrați care, în prezența unor oficiali ai IOR- International Refugees Organisation, ai Consiliului Ecumenic și Caroman s-au constituit în Adunarea Eparhială a Episcopiei Ortodoxe Române Autonome din Europa Apuseană și Orientul Apropiat („EORA”, cu primul comitet format din maior Croitoru, dr. Teodoru, fostul ambasador român la Berna Bossi, avocat Nicolae Baciuc, maior Florescu, Puiu Traian, profesor Sanjoj – lideri ai organizațiilor Comitetului Român în localități din Austria, Germania, Elveția, maior S.U.A. Neagoe, ing. Titi Constantinescu, teolog Tănase –români cu cetățenie occidentală, prințul Alexandru Liven –refugiat rus originar din Basarabia, preoții Surtucanu și Gâldău). Au procedat apoi la alegerea lui Vasile Victor Leu ca episcop al lor propus conform canoanelor spre hirotonisirea care presupunea găsirea a trei arhierii care, întruniți, să-i transmită taina. Și au săvârșit acolo slujba de rugăciune pentru alesul lor, acesta fiind documentul lumesc al înscăunării lui, care este unul real și pipăibil.

Avem de asemenea documente că, încă așteptând găsirea și întrunirea celor trei episcopi ortodocși (adevărați, și nu făcuți de KGB, ceea ce nu era ușor în acea parte a Europei), care să poată săvârși taina, el și-a început misiunea. Ca ales recunoscut de reprezentanții obștei și propus de aceștia spre hirotonisire prin serviciul divin oficiat de soborul ce s-a putut întruni ca preoțime la biserica din Salzburg, el a fost astfel acreditat de Consiliul

Ecumenic, de IOR, de Caroman și de Biserica Anglicană, ca și de Înălții Comisari ai trupelor aliate de control (care i-au semnat un pașaport provizoriu cu viză diplomatică menționând funcția „Romanian Bishop”). Astfel și-a început misiunea în întreaga Europă și în Orientul Apropiat, întărind parohii, înființând altele, inaugurând cicluri de emisiuni religioase la posturi de radio; ne așteptând, ci începând de îndată a-și îndeplini rolul misionar de a-i uni pe românii emigranți împotriva asaltului KGB și a spionajului sovietic. Iar, de Căciunul aceluiaș an, după ce a fost hirotonisit el (în prezența majorității membrilor adunării Eparhiale menționați mai sus, la Biserica Rusă din Munchen de către Serafim –mitropolit al rușilor albi din Germania, vicarul său arhierieul Filip titular al bisericii unde are loc oficierea și arhiepiscopul Stefan al Austriei, care primesc câte 1000 de dolari de la reprezentantul Consiliului Ecumenic și semnează trei exemplare din Gramata pe care o dau noului episcop), având comunitățile românești create, a hirotonisit la rândul-i preoți pentru dezvoltarea numărului de parohii ortodoxe independente și, mai ales, pentru a fi în serviciul tuturor credincioșilor acestora, certificându-le seriozitatea de creștini practicanți pentru a fi primiți de societățile în care ei se integrau, dându-le documente pentru a putea fi angajați sau primi cetățenia, cum e obiceiul creștinesc al lumii libere. Împreună cu episcopul polonezilor ortodocși Sava, cu Irineu episcopul sârbilor refugiați și mitropolitul Ghermanos al grecilor din occident a înființat Consiliu Bisericii Ortodoxe Refugiate recunoscut de IOR care era organism ONU.

Și-a construit astfel o operă Hristic-misionară pe care nu i-o poate contesta nimeni, fiindcă ea se numără în parohii, în deschiderea sau redeschiderea și reanimarea unor biserici, în liturghiile arhieresti slujite consecvent la radiourile unde-și dezvolta Biserica din Eter, în creșterea enormă a numărului de enoriași luați în evidență spre a fi

întăriti sufletește în bejenia lor și în faptele bune de încredere reciprocă prin care să se integreze în lumea liberă creștină. Și, în ultimă instanță, ceea ce nu se poate contrazice cu nimic deoarece constituie chiar obiectul procesului prin care este condamnat la moarte: Creerea în emigrația română a unui curent puternic de apărare a Bisericii lor Naționale și transmiterea către cei din țară a curajului acestora de a rezista în fața comunismului ateu. Numai faptul că, în acea vreme, sute de mii de ascultători clandestini din țară se salutau discret, ca-ntr-o formulă de recunoaștere, cu mesajul lansat de el la sfârșitul predicilor transmise prin radio : „*Ferște-ne Doamne de Sovropatriarhie!*”, arată eficiența trudei sale.

Apoi, mai trebuie luat în considerație faptul că, prin rezistența sa la anchetă, Vasile Victor Leu nu le-a dat tortionarilor decât posibilitatea să-l judece pe el, ne trăgând alături pe nimeni ca să se poată face, ca o continuare stalinistă, procesul în care să fie acuzată întreaga ortodoxie ne supusă Moscovei, așa cum s-a urmărit. Din punct de vedere istoric, asta ne îngreunează cercetarea trebuind să-i stabilim de-abia acum pe adevărații rezistenți care ar fi putut fi târați în proces; dar din punct de vedere martiric, unicul acuzat pe care îl au în mână călăii răpindu-l cu riscul producerii unui conflict internațional, se poartă cât se poate de tradițional pentru actele frumoase ale Credinței lui: Preia totul asupra sa și plătește pentru tot la modul Hristic. E hotărât, astfel, să-și încheie viața nu numai cu o atitudine de mare demnitate la proces, ci demascând acolo comunismul la modul și mai grav decât acuzațiile care i se aduc.

Iar, ca ultim gest, refuză să facă cerere de grațiere și cere insistent, prin proprie semnătură, să fie cât mai repede executat.

Producând, prin documente ce au devenit publice, dovada consecvenței unei asemenea lupte cruciate, cred că și cele mai groznice lături aruncate asupra-i de

detractorii săi se spală prin perseverența unei asemenea convertiri demnă de vremea Apostolilor.

6. BISERICA DIN ETER

Explicația este simplă, precum în Viețile Sfinților: El trebuia să fie cheia **Bisericii din Eter** la temelia căreia sătatea Grupul Sinodal de Rezistență. Și și-a dedicat ultima parte a trecerii sale prin lume, numai pentru a păzi de antihrist această cheie, cu osârdie și consecvență credință, schimbându-și chiar propria sa viață și destin. Că are și o contribuție mai mare, găsind primul mijloacele tehnice ale undelor radio, oferindu-se tuturor posturilor de la Madrid până la Atena cu emisiuni religioase, predici, conferințe politice în română și în limbile respective, prefigurând, chiar, „Europa liberă” și convingându-i de necesitatea vaporului dotat cu emițător puternic pe generalii Rădescu, Puiu Petrescu, Ion Gheorghe, Chirnoagă, Ulea, chiar pe Carol al doilea care dă fonduri, pe amiralul Dumitrescu, pus de englezi comandant de distrugător pentru care căuta marinari români, ca și cu diplomatul turc Suphi Tanrioer, este și acesta adevărul trudei lui.

Dându-i misiunea diasporică, Grupul Sinodal gândise legătura religioasă între românii de pretutindeni prin Duh Sfânt, ei continuând aici a sluji dreapta credință apărând-o de influența bolșevică, el salvând de aceasta bisericile de dincolo. Dar posibilitatea de a se simți, în timp real, împreună la slujbă, adică formând prin rugăciune comună o Biserică unică, a dat-o această **Biserică din Eter**. Care atunci s-a înfăptuit, iar apoi s-a continuat devenind tradiție. Poate cea mai temeinică tradiție prin care s-a păstrat la români acea încredere în Biserică, nealterată de manevrele slujitorilor vânduți din oficialitatea statal-ortodoxă. Ceea ce, împreună cu păstrarea cultului religios în familia românească și prin ea, a condus la marea

înflorire de după 1989.

Făcând în anii noștri, din media religioasă, o realitate bine consemnată de credința contemporană, Biserica din Eter devine un universal lăcaș al Duhului Sfânt, cu propriile sale începuturi în catacombele unde ne arunca antihristul bolșevic și neîncrederea în slujitorii lui. Ceea ce mă face să cred că o A Patra Romă care să rezolve multe conflicte contemporane, se va putea construi cu adevărat în eterul care ne leagă și nu în ziduri care ne despart din vanitatea lumească de a fărâmița vicariatul Domnului. Chemat la patriarhul ecumenic Athenagoras al Tiatirelor spre a i se da recunoașterea de întâistătător al Bisericii Emigrației Ortodoxe a Românilor, arhiepiscopului Vasile-Victor Leu i se propune a fi confirmat chiar mai mult: drept unic reprezentant al Bisericii Ortodoxe Române, dacă dă o declarație că recunoaște ca proprietate a Patriarhiei Ecumenice domeniile secularizate de Cuza. Indiferent dacă între zidurile Fanarului această pretenție putea fi crezută, episcopul sărăciei românilor aflați în bejenie refuză și pleacă la Patriarhul de la Ierusalim care-i semnează necondiționat documentul de recunoaștere ca episcop-șef al Bisericii Ortodoxe Române din exil. Ca dovadă că aceasta se situa în eter, și nu în domeniile arghirofiliei lumesti. Alte exemple, cu modul de a înțelege al altor ierarhi, se găsesc în „Cartea Episcopilor Cruciați”.

7.CONDAMNAREA LA MOARTE PRIN CARE ÎNVINGE

Ca și multe alte exemple ale acțiunilor moscovite, sau promoscovite, precum **procesul de condamnare la moarte** care, după ce sentința fusese decisă la Kremlin, se înscenează la București din motive foarte bine calculate. Pentru că încă nu se terminase epoca proceselor răsunătoare din toate țările ale căror populații trebuiau înfricoșate și supuse, procese cunoscute în istoria dictaturii

staliniste internaționale pe numele victimelor lor. După înfierarea romano-catolicilor și greco-catolicilor, cu șir lung de episcopi condamnați în procesul Nunțiatunii Apostolice din România, acest nou proces proiectat din 1952, când Stalin și Beria ființau cu tot spiritul lor netemător, trebuia să devină un exemplu pentru nesupușii din lumea ortodoxă.

Cu acuzații acoperite sau neacoperite, trebuia să scoată la iveală cât mai mulți dușmani și trădători demascați de ochiul vigilent atribuit clasei muncitoare, trebuia să dea pedepse cât mai neiertătoare ca exemplu pentru cei care ar mai avea poftă de așa ceva și trebuia să avertizeze occidentul că nu-i merge. Artizanii ar fi dorit un mare proces demascator, cum se provoca „pe domenii de activitate”, ca să bage frica în categoria respectivă de populație, chiar inventând dușmani numai ca să poată fi pedepsiți exemplar. Or, aici, era vorba de o foarte mare categorie, fiindcă era la adresa clericilor, dar se răsfrangea și la populația de credincioși, putea crea și breșe în parohiile din emigrație. Dar, în cazul de față, aceiași artizani urmăreau și altceva: Luarea unor măsuri de vigilență prin conducerea mai strictă a ortodoxiei de la Moscova, prin controlul mai riguros al emigrațiilor țărilor satelite tot prin Moscova, a obligării bisericilor naționale la alte formule de vasalitate, dacă cea cu mitropoliile sufragane nu reușise datorită rezistenței de la noi și opoziției lui Tito. Acum, Tito era bine demascat ca dușman, iar printr-un asemenea proces care ar fi dus la multe arestări, s-ar fi lichidat orice opoziție și în România. Bulgarii erau de partea lor și se doreau al șaptesprezecelea stat sovietic, la Athos se făcuseră bogate mănăstiri rusești concurând cu Banca Vaticană, Patriarhia Antiohiei și Damascului era cumpărată total, ca și destule mitropolii sau episcopii ortodoxe mai mici, din țări multiconfesionale. Arestarea cât mai multor ierarhi în România, chiar sacrificând și dintre cei cu care

conlucraseră, era marea șansă pentru Serviciul Special Bisericesc al KGB, care se menținea și chiar se dezvolta ca o Coloană a 5-a pe plan spiritual, de a se găsi în sfârșit o formulă de impunere a Noii Rome pe care Rusia și-o visa de la Petru cel Mare, iar sovietele și-o doreau intens în ofensiva lor propagandistică.

Vasile Victor Leu le-a stricat însă scenariul, rezistând. O fi fost un calcul, cunocându-i?... O fi fost o ambție de rezistență, cunoscându-se?... A fost, în orice caz, Duhul Sfânt care l-a călăuzit. Iar un proces ca la Nunțiatura Apostolică nu a mai avut loc, ca să poată da motiv de „întarire” a ortodoxiei printr-o centrala moscovita. Cu un singur condamnat care-și recunoaște vina negând că ar fi avut complici, acest proces pregătit încă din stalinism eșuează; iar, în contextul destalinizării și tatonărilor spre înțelegeri depășind războiul rece, nici în țară nu se mai vorbește prea mult. Artizanii provocărilor locale și frățești au avut de așteptat încă cinci ani până ce li s-a ivit ocazia altor arestări spectaculoase. Asta, doar atunci când ecourile revoluției maghiare, studentii și universitarii care ridicau capul, scriitorii care credeau că, scăpând de proletcultism, se puteau manifesta mai sincer și teologii care moșteniseră tradiția de la ”Rugul aprins” au trebuit să afle că nu le merge, printr-o resuscitare a proceselor exemplar-propagandistice de tip mai vechi. În modul acesta a avut loc noul val de arestări de la sfârșitul anilor cincizeci unde au fost amestecați arestatii noi cu unii anchetați mai vechi.

De abia atunci, la cinci ani după ce, prin rezistența sa la anchetă, Vasile Victor Leu nu le-a dat posibilitatea decât să-l judece pe el, ne trăgând alături pe nimeni ca să se poată face, ca o continuare stalinistă, procesul în care să fie acuzată întreaga ortodoxie ne supusă Moscovei. Odată cu procesul, au eșuat și defăimătorii obișnuiți să acuze la comandă, așa că ei s-au reorientat încercând să-și găsească merite de salvatori și să propovăduiască noii

generații de credincioși despre meritele iudelor care-și arogau misiuni apostolice, asacurzându-și trăsăturile de evanghelizatori întru antichrist.

8. PATRIARHUL TEOCTIST

S-ar sugera faptul că prelatul **Teoctist Arăpașu** ar fi avut în această direcție vechi state de serviciu, de vreme ce încă Sinodul de la sfârșitul anului 1946 invocase un asemenea argument decăzându-l din treaptă, selectarea pentru plecarea la Moscova și supusa permanentă conlucrare cu Justinian le povestește singur, este împins de aici dar refuzat de dincolo când ar fi trebuit să preia conducerea episcopiei din America și, tot în legătură cu o nedorită propagandă în Statele Unite, atunci când apar note informative demascatoare între Antonie Plămădeală și Bartolomeu Anania, șeful guvernamental al Departamentului Cultelor, Dogaru, le cere acestora „să nu afle Teoctist” – care era în acea vreme doar mitropolit la Iași, nu întâistătător al bisericii, lăsând a se înțelege că va face el informarea pe altă cale. Deci, și în acest caz apare posibilitatea unor funcții oculte deținute de Teoctist, ceea ce îi justifică perseverența de a crea confuzie între concepte: „*Salvarea funcțiilor prin slujirea guvernării comuniste*” nu este totuna cu „*salvarea credinței de această guvernare atee*”.

În plus, saltul psihologic de la smerenia din fața acuzațiilor suportate după 1989 la trufia de a-și încerca puterile în Stat și-n societatea românească văzând cât de sfânt îl poate face pe Justinian Marina, este un proces de distorsiune psihologică petrecut cu mai multe persoane deținătoare de funcții și înainte și după așa zisa „revoluție”. Acestea, întâi s-au temut, apoi au văzut că le merge și au sfidat ne mai ținând seama de nimic, ajungând a fi, pe față, niște oameni care, ducând o politică strâmbă prin care domină, încep să se și laude cu ea. Din punctul de

vedere al carierismului lor, îi putem chiar înțelege. Dar nu le putem permite să mintă și, mai ales, să formeze alte generații, așa cum în lumea clericală s-a procedat cu unii ierarhi mai tineri angajându-i pe calea aceleiași minciuni istorice nocivă pentru Biserică și Credință.

Despre aceștia vom vedea mai jos; despre Teoctist Arăpașu putem spune că, una peste alta, este un caz linear, de om care și-a ales o anumită direcție de a face carieră și a rămas consecvent pe servituțiile pe care și le-a asumat întru aceasta, poate ajungând până la urmă chiar să se mintă pe sine însuși și să și le considere principii, sau țel prin care are de tras și foloase personale. Asta explică faptul că, față de preamărirea mentorului său și a încăpățânării de a convinge că pe calea aceea nu se distrusese sfințenia Bisericii, ci se salvaseră aparențele ei, nu mai conta pentru el existența unui Grup Sinodal de Rezistență. Acest adevăr nu trebuia să se afirme, ba chiar îl deranja și îi trezea amintiri neplăcute.

9. MITROPOLITUL ANTONIE

Mai semnificativ pentru alte generații este cazul lui **Leonida-Antonie Plămădeală** care se prezintă cu evidență a fi un alt fel de produs, mai evoluat, al unor inginerii securiste mai subtile, dar destul de specifice mediului, de vreme ce, în nu mai mult de un deceniu, din arestat, condamnat la 7 ani și deținut mai puțin, devine om de mare încredere, ajutat cu înalte studii, propulsat concomitent în tot mai înalte funcții și, mai ales, cu o perspectivă de ascensiune rapidă în relațiile internaționale și de decizie, ceea ce incumbă un angajament total de aservire. Desigur că e vorba și de merite personale, dar nu neapărat cele scriitoricești, așa cum s-ar încerca să se creadă.

L-am cunoscut când venea de la studii din Anglia pentru o funcție la Patriarhie și i-am publicat un roman „*Trei*

ceasuri în iad”, construit cu observație psihologică și scris în manieră analitică tradițională, pe un subiect banalizat de autorii sovietici prin personaje luate dintre gauleiterii Gestapoului. Era vorba de un transplant de memorie la care, din câte-mi amintesc, nu am remarcat a avea nuanțe sau aluzii de frondă anticomunistă, cum s-a încercat a se interpreta mai târziu. Apoi, n-a mai scris beletristică, dedicându-se unor studii de istorie bisericească ce l-au ajutat în poziția de episcop și mitropolit și a devenit la un moment dat formatorul și decidentul absolut al trimiterii preoților în străinătate. Zic „absolut”, dacă nu cumva, la modul ocult ca și Teoctist, avea și el „legăturile superioare”. Fiindcă, în această diversiune, concluzia mea este că nu poate fi vorba de o singura generație, ci de o tradiție a fățărniciei transmisă între generații.

Și Antonie Plămădeală s-a purtat cu mine cu foarte multă curtoazie, nu doar în perioada când îl publicam, ci și după 1989, în cuvinte sau scrisori laudative despre rudele și înaintașii mei, despre Fundația pe care o făcusem, despre recunoașterea martiriului lor, fapt pentru care am citat asemenea scrisori în „*Cartea Episcopilor Cruciați*”. Pentru ca zece ani mai târziu, contrar celor spuse mie cu venerație, să vină cu memorii formulate ca pe vremea când demasca dușmanii socialismului victorios: „... *fiul episcopului Grigorie Leu al Hușilor, Vasile Leu care se pretindea episcop facut undeva, pe la Viena de nu știu cine... Adevarul era ca era numai preot, dar era un „smecheraș”... Se simte aici, înfară de bâlbâiala vârstei cu betesug mintal, contrapropaganda tarzie, la alta generatie de preoti „pregatiti” la școli, precum cea de mai târziu de la Sibiu, pentru propaganda in strainatate doar a lui Justinian; adică punându-l pe acesta în continuitatea unor ierarhii mai vechi, dar denigrând tradiția marilor prelați pe care i-a avut România Mare și a celor care i-au continuat opunându-se comunismului. Asta era politica în 1970 cand a venit Plamadeala la secretariatul Sinodului*

și dirijarea treburilor externe ale bisericii.

Ca argument strict avocătesc de Consistoriu, îmi tot repetase și Teoctist această idee: Se credea (sau se spera) că nu există act de învrednicire semnat de trei arhierii. Cu asta, îl scoteau din istorie ascunzând faptul că, înainte de hirotonisire, Vasile Leu a fost ales în adunarea de la Salzburg a reprezentanților multor biserici românești din exil și cu girul oficial al Consiliului Ecumenic ca episcop votat de ei și propus spre hirotonisire. Era, bine-nțeleș, politica statului socialist și ateu să conteste hirotonisirea sau pe hirotonisitorii unui ierarh opozant și transfug; politică pe care o puneau în practică angajații Patriarhului Roșu. Dar asta n-a împiedicat ca Vasile-Victor Leu să-și construiască o operă Hristic-misionară pe care nu i-o poate contesta nimeni, fiindcă ea se numără în parohii, în deschiderea sau redeschiderea și reanimarea unor biserici, în creșterea enormă a numărului de enoriași luați în evidență spre a fi întăriți sufletește în bejenia lor, în construcția pe unde radio a Bisericii din Eter întrunind toți dreptcredincioșii ortodoxiei române. Și, în ultimă instanță, ceea ce nu puteau ei contrazice cu nimic, deoarece era chiar obiectul procesului prin care l-au condamnat la moarte: Crearea în emigrația română a unui curent puternic de apărare a Bisericii Naționale și transmiterea către cei din țară a curajului acestora de a rezista în fața comunismului ateu. Numai faptul pe care l-am pomenit: că, în acea vreme, sute de mii de ascultători clandestini din țară se salutau discret, ca-ntr-o formulă de recunoaștere, cu mesajul lansat de el la sfârșitul predicilor transmise prin radio : „*Ferște-ne Doamne de Sovrompatriarhie*” și este un argument de rușinare a încăpătânării potrivnice cu care Plămădeală vrea să-l minimalizeze pe acest martir.

Și nu-l minimalizează cu convingere; ci așa, în trecere: „șmecheraș” – ca să facă pe plac celor cărora li s-a vândut până a le cere grade militare, cum divulgă Mircea Dinescu

pornind de la Arhivele Securității... Dar oare mai contează întrebarea dacă cei trei ierarhi ce l-au învrednicit pe Victor-Vasile Leu aducându-l între ei, aveau dreptul, sau harul, sau condițiile să facă asta?!... Păi, atunci, am avea mai degrabă dreptul să-i contestăm pe cei hirotonisiți de Plămădeală care, categoric, și-a obținut rangul politicește și polițieneste, iar nu duhovnicește cum cer consfințire canoanele!... Malefică inteligență aservită propagandei pe care s-a angajat s-o facă în Sovropatriarhia căreia i s-a vândut spre a-și realiza dorita dar și meritata carieră, el o ține una și bună cu incertitudinea canonică a hirotonisitorilor.

Plămădeală era, însă, un om inteligent și chiar un scriitor cu nuanțe: A găsit un diminutiv care să facă și plăcere patronilor săi, dar nici să nu-l supere prea rău pe Dumnezeu. Ca dovadă că vreme de zece ani mi-a făcut curte scriindu-mi scrisori gingașe și flatând memoria rudelor mele, dar după ce l-a pedepsit Dumnezeu de a damblagit și s-a sclerozat, formula folosită la modul carierist în vechiu regim, i-a revenit pe buze. Nu pot decât să-i înțeleg starea precară a ramolimentului și să spun: "Iartă-l Doamne, că n-a știut ce face!". Pentru că, altfel, dacă te pretinzi om de litere, cauți un termen temeinic pentru a caracteriza pe cineva. Cum poate fi „șmecheraș”, un om care, evident lucru, a riscat fugind în străinătate la porunca sinodală, a salvat zeci de biserici de infiltrarea kagebiștilor și i-a înfrățit pe emigranții dezbinați, a fost sprijin pentru cei din țară prin predici transmise în eter, a devenit periculos Moscovei până la a fi rapit de Beria, a avut un proces de condamnare la moarte în care s-a comportat cu o demnitate exemplară?!...

Plămădeală nu era un scriitor prost ca să amestece într-un asemenea hal termenii. Era numai un foarte inteligent prelat vândut, rămas cu obsesiile obligațiilor față de superiorii comuniști care-i acordaseră încrederea de a-l face un fel de rector la Sibiu pentru reciclarea preoților

în slujba ceaușismului. Stați de vorbă cu cei care au trecut pe acolo intrând în contact cu subtilitățile acestei minți inteligente și vă veți da seama că am dreptate vorbind despre sclerozarea sa în afirmația respectivă. Ca să închei glumet, ne luând în serios rătăcirile unui om care rămâne, totuși, stabil pe un raft de bibliotecă, ar trebui să spun că, atunci când se va confirma ce a divulgat Mircea Dinescu despre veleitatea lui Antonie Plămădeală de a fi făcut general de securitate, vom putea vorbi și despre invidia lui față de gradul militar al arhiepiscopului Vasile-Victor Leu, pe care generalul Rădescu, chiar dacă era vorba de drepturi limitate prin exil, îl numise general în Armata Atlanticului, tocmai pentru a-i pune la dispoziție un Serviciu Religios militar care să officieze slujbele Bisericii din Eter.

*Cât despre această **BISERICĂ DIN ETER** ca fenomen spiritual de întrunire într-o unică Biserică Mamă a tuturor dreptcredincioșilor ortodocși români, chiar dacă o pomenim și în malițioasa glumă de mai sus, eu îmi exprim aici tot Crezul în legătură cu ea. Pentru că, purtătoare de cuvinte fiind, undele radio s-au dovedit în acele vremuri de restriște a afla prin Duh Sfânt puterea de a purta **CUVÂNTUL**.*

Vizita pastorală în Episcopia Husilor

În anii de restriște ai foametei hrănite cu propaganda comunistă, Episcopul Grigorie batea satele Moldovei întărind inimile și credința enoriașilor săi. Și nici pe cei din Basarabia ocupată nu i-a uitat.

8.ADDENDA ÎNTĂRIND CONCLUZIILE PE CARE LE POATE TRAGE CITITORUL:

**ALTE ARTICOLE, STUDII ȘI NOTE
BIBLIOGRAFICE, ARTICOLE DE DICTIONAR,
ENCICLOPEDI, ETC.**

Din istoria rezistentei anticomuniste

EPISCOP ROMÂN RĂPIT DE KGB

Una dintre figurile importante ale exilului românesc a fost Victor-Vasile Leu, fiul episcopului de Husi, Grigorie Leu. Fugit din țară și hirotonit episcop al exilului, Victor-Vasile Leu ajunge dusmanul numărul unu al regimului comunist și al Moscovei. Răpit de KGB din Viena, este anchetat, timp de șapte luni, la Liubianca. Este condamnat la moarte, la București. Eliberat în 1964, episcopul Leu moare în 1978, refuzând orice compromis cu regimul comunist și reprezentanții săi. Multumim pe aceasta cale scriitorului Corneliu Leu, nepot al episcopului, care a

*publicat recent lucrarea **Cartea Episcopilor Cruciati**, bazata pe documente din Arhivele Securitatii.*

SOLII CATRE DIASPORA

Vasile Leu s-a nascut in anul 1903 in com. Oancea, jud. Galati. Dupa absolvirea Seminarului si a Facultatii de Teologie, a fost diacon la Episcopia Romanului, preot la Biserica Sf. Spiridon din Iasi, confesor la Spitalul Colentina si la Corpul de Jandarmi din Bucuresti, preot la Parohia Jianu din Bucuresti. In 1947, este, pentru o scurta perioada, consilier la Departamentul Cultelor. In 1948, situatia Bisericii incepuse sa se inrautateasca, iar la cererea Uniunii Sovietice, BOR. a fost obligata, printr-un ordin venit direct de la Moscova, sa cedeze parohiile din diaspora sub jurisdicția rusa. Dupa un sfat de taina, ierarhii anticomunisti, precum Grigorie Leu si Chesarie al Tomisului, au hotarat sa-i trimita in exil pe preotul Florian Galdau si pe Vasile Leu. Cum acestuia din urma ii murise sotia in urma bombardamentelor si era un om de incredere, fiind fiul episcopului Grigorie, a fost calugarit, in eventualitatea hirotonirii lui ca episcop in exil. La 21 august 1948, preotii Vasile Leu si Florian Galdau au parasit Romania si au ajuns in Austria.

PRIMUL EPISCOP AL EXILULUI

Cu sprijinul Consiliului Ecumenic s-a organizat o adunare la Salzburg a tuturor romanilor refugiati. Asa a luat fiinta Episcopia Ortodoxa Romana Autonoma din Europa Apuseana, iar candidat pentru postul de episcop a fost propus Vasile Leu, deoarece mitropolitul Visarion Puiu, aflat deja in exil, era bolnav si paralizat intr-un sanatoriu din Elvetia. Atkinson, reprezentantul Consiliului Ecumenic, cat si cele trei puteri aliate au recunoscut

imediat alegerea episcopului Leu, acestuia eliberandu-i se un pasaport de libera trecere. In acest timp, reprezentanti ai noii Episcopii au plecat la München pentru a discuta cu trei episcopi rusi aflati in exil pentru hirotonisirea lui Vasile Leu ca episcop.

Din acest moment incepe o activitate fructuoasa, episcopul Leu infiintand mai multe parohii ortodoxe romanesti si incercand sa coaguleze exilul. Participa la Conferinta episcopilor ortodocsi refugiati, il viziteaza in Elvetia pe Regele Mihai, iar Regina Ana i se spovedeste. Regele Mihai ii cere, ca vladica al romanilor din exil, sa ia legatura cu Horia Sima, pentru a opri atacurile impotriva monarhiei. La Londra este intampinat de toti romanii de la BBC, printre care se afla si Ion Ratiu. Este primit oficial la Ministerul de Externe si de catre arhiepiscopul Londrei. In septembrie 1949, realizeaza prima emisiune religioasa la BBC, in care face comentarii impotriva comunismului, a persecutiei de acasa, precum si a tuturor episcopilor noi alesi in tara. La Paris, ii face un parastas lui Niculescu-Buzesti, indemnandu-i pe romani sa stea stransi in jurul Regelui Mihai si sa lupte pana la victorie impotriva comunismului. In toamna anului 1949, la München, este hirotonit episcop de catre mitropolitul Serafim, arhiepiscopul Stefan si episcopul Filip, cu numele de Victor-Vasile. In 1950, se intalneste cu fostul Rege Carol, cu care rezolva problema cazarii ofiterilor romani la Paris. Tot in 1950, viziteaza Spania, unde este primit de Franco si oficiaza un parastas la mormantul eroului necunoscut spaniol, pentru legionarii Mota si Marin, cazuti in razboiul civil. In Italia, il ajuta pe Visoianu, care infiintase un partid crestin.

EPISCOPUL GRIGORIE MOARE OTRAVIT

In tara, reactia autoritatilor nu se lasa asteptata. In primul

rand a avut de suferit tatal lui Vasile Leu, episcopul Grigorie Leu. Pe 25 februarie 1949, la doua zile de la intrarea in vigoare a decretului de desfiintare a Episcopiei sale, episcopul Grigorie este invitat la Bucuresti pentru discutii. La intoarcere i se face rau si dupa trei zile moare, fiind mai mult ca sigur otravit.

In contrapondere, episcopul Victor-Vasile Leu scrie in toate publicatiile exilului, tine o rubrica saptamanala la postul de radio BBC, vorbeste la posturile americane din Salzburg, München, la cel englez din Graz, la cel francez din Innsbruck si, deseori, la Radio Paris. Discursurile sunt in limba romana si indeamna la lupta impotriva regimului comunist, primind si titlul onorific de “general de divizie al grupului de unitati militare ortodoxe din armata Atlanticului”. Infiinteaza zeci de parohii romanesti si elibereaza mii de adeverate romanilor refugiasi, pentru a putea emigra in alte tari.

RAPT DE KGB SI ANCHETAT DE BERIA

Considerat dusman de moarte al regimului comunist, dar si al Moscovei, episcopul Vasile Leu este rapit, pe 16 august 1952, din Viena, dupa ce i s-a facut o injectie. Dupa doua zile, se trezeste in arestul trupelor sovietice, barbierit si cu parul vopsit. Este dus la Moscova si internat la Liubianca. Este anchetat timp de sapte luni, sub acuzatia ca se afla in slujba serviciilor secrete americane si engleze. La unele dintre anchetele participa insusi temutul sef al politiei politice sovietice, Lavrenti Beria. Este transferat la Bucuresti, unde, prin sentinta nr. 2417-20.11.1954, este condamnat la moarte pentru “crima de tradare de patrie”. Refuza sa fie gratiat sau sa delege vreo persoana care sa faca o astfel de cerere in numele sau:

“Imi dau seama ca urmariti sa aflati amestecul meu in serviciul englez de informatii. Eu am spus si repet ca nu am facut spionaj pentru nimeni. Sunt un adversar al acestui regim din Romania care a transformat tara intr-o inchisoare. Am dus aceasta activitate pentru ca regimul comunist este o camasa de forta pe sufletul si fiinta neamului romanesc. Singura sentinta care m-ar onora pe mine si tribunalul ar fi condamnarea mea la moarte”, a declarat episcopul Victor-Vasile Leu la sedinta publica a Tribunalului Militar Teritorial Bucuresti din 16 noiembrie 1954. Iar in declaratiile date spunea: “Consider comunismul ca dusman principal al crestinismului”.

CONDAMNAT LA MOARTE

Dupa ce trece prin toate puscariile comuniste din Romania, este eliberat, in 1964, cu biletul numarul 5949. Dosarul sau de Securitate, cat si marturiile celor care i-au fost colegi de temnita arata ca episcopul Leu nu a cedat si ca a refuzat sa faca vreun compromis. “Leul a ramas Leu”, scrie Teohar Mihadas in memoriile sale. Dupa eliberare, refuza sa recunoasca jurisdicia Patriarhiei Romane si se alatura ortodocsilor traditionalisti, o mica biserica autonoma de cea oficiala (Biserica Romanilor Ortodocsi Traditionalisti), in care slujeste fara dependenta de ierarhiile vremii. Aceasta biserica ortodoxa *sui generis* il alege intaistator al ei – chiriarg batran si orb, dar demn. Trece la Domnul in 1978, la Cernica, unde a fost inmormantat dupa toata randuiala ortodoxa, ca simplu si resemnat monah. Isi scrie simplu si sobru ultimul anunt: *“Credinciosii si familia Leu anunta decesul Arhiepiscopului Victor Leu, cel ce a fost Arhipastor al Romanilor de peste hotare si al Romanilor Ortodocsi Traditionalisti din tara, singuraticul stranepot al lui Mihail Leu, popa de tabara al lui Stefan cel Mare”*.

Memoria martirului în contemporaneitate

50 de ani de la moartea unui pilon anticomunist, episcopul Grigore Leu

DATA PUBLICARII: 01/03/1999

ieri, la Husi, peste 5.000 de suflete au tinut sa participe la slujba de pomenire a episcopului Grigore Leu, cel de care se spune ca ar fi murit odata cu Episcopia Husilor, la 1 martie 1949. Din pacate, desi isi anuntase prezenta, PF Teoctist nu a mai venit la Husi.

Grigore Leu s-a nascut intr-o familie de preoti, in 1881, la Tuscani-Covurlui, judetul Tutova. Grigore Leu a fost mina dreapta a Patriarhului Bisericii Romane de atunci, PF Nicodim, si el episcop al Husilor, pina in 1940. Grigore Leu a slujit si pastorit in trei provincii istorice ale romanilor: in Basarabia ca misionar, in Moldova ca vicar, in Muntenia ca episcop de Arges. Dupa inscaunarea la Husi, in 1940, a inceput activitatea anticomunista. A fost ucis de comunisti, inasa nu se stie exact in ce mod.

Actualul episcop al Husilor, Ioachim Mares, spune ca “episcopul Grigore Leu ar fi inghitit otrava de la guvernatorul Petru Groza, cind s-a dus intr-o audienta. Cel putin, asa credem intre noi, ierarhii Bisericii Ortodoxe Romane. Dupa uciderea sa, romanii din strainatate il pomeneau in bisericile emigratiei ca martir.”

A murit si Patriarhul Niocodim, dupa 3 zile de la moartea lui Grigore Leu, pe 4 martie.

“Vladica Grigore a fost simbolul constiintei crestine si romanesti, care trebuia stinsa pentru ca anticristului sa-i reuseasca comunizarea”, spunea, in 1989, la New York, preotul Galdau, parohul bisericii din “Street”.

UN ARTICOL APĂRUT ÎN SUA

Pentru a stăpâni, reprezentanții Antihristului, îndată după ocuparea României, au folosit cu iscusință, când băta, când zăhărelul, exploatând slăbiciunile general umane și asasinând pe acei ce li s-au opus.

Stalin le-a ordonat cominterniștilor să-i strivească pe acei ce stau în calea expansionismului sovietic, ca pe păduchi [mimânt gestul strivirii insectelor parazite cu unghiile mâinilor].

La îndemnul dictatorului, “revoluționarii de profesie”, cu ajutorul Armatei Roșii și a slugile lor autohtone, au declanșat, un puternic proces de acaparare a puterii prin intimidare, ademenire și crimă.

O întregă generație, de intelectuali autentici și fețe bisericești, a fost lichidată de tăvălugul roșu.

“Numărul preoților închiși, în perioada neagră a comunismului, a fost de aproximativ 2.500, din cei aproximativ 8.000, câți avea Biserica Ortodoxă Română în acei ani de teroare”¹, preciza părintele prof. dr. Ioan Dură, din Bruxelles.

Dintre aceștia, în volumul **Martiri pentru Hristos din România, în perioada regimului comunist**², apărut de curând la *Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR*, cu sprijinul financiar al **Fundației Sfântul Gerhard** din Stuttgart, au fost incluși doar 245 creștini, dintre care 211 sunt ortodocși, 30 romano-catolici și 4 evanghelici, martirizați de Securitate, în perioada criminală a dictaturii proletariatului, coordonată de Comintern și aplicată cu slugărnicie de PCR.

Printe martirii crucii amintiți mai sus se numără nu numai episcopi, preoți, profesori de teologie, avocați, ci și țărani, comercianți, studenți, iar restul, rămași în

anonimat, așteaptă bunăvoința cercetătorilor pentru a fi cunoscuți de posteritate.

În urma asasinatelor, epurărilor și arestărilor din 1945-1949 au rămas vacante, în Sinod, circa douăsprezece locuri pentru alegerea unor arhieriei devotați guvernului, care să transforme Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române Autocefale într-o instituție aservită puterii comuniste.

Cominterniștii au răsturnat orânduirea tronurilor arhieriei înscăunându-și, peste rând și rândială, agenții săi, iar ticăloșii au vândut conducerea Bisericii Ortodoxe Române, transformând-o în Sovrompatriarhie.

În fața invadării Antihristului cominternist, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române Autocefale, Nicodim Munteanu, un anticomunist convins, cu sprijinul reprezentanților Episcopiei Romano-Catolice din București³, a hotărât, atunci, să înființeze un **Partid Democrat Creștin**, pe care să-l poată contrapune, invadatorilor, dar inițiativa celor două Biserici nu a avut succes.

Ocupanții, prinzând de veste, au inițiat o puternică ofensivă contra Bisericii Romano-Catolice din România, pe care au forțat-o să intre în catacombe, în plin secol al XX-lea.

Ca mulți alți prelați, patriarhul Nicodim, nu se sfia să-și arate, adesea, în public, ostilitatea față de intențiile imperialiste ale Patriarhiei Sovietice.

Pe când făcea o vizită protocolară la Moscova, patriarhul BOR a refuzat să officieze alături de patriarhul Alexei I al Rusiei.

În timpul slujbei din 1 iunie 1947, din Catedrala patriarhală din București, Alexei I, întronizat de I. V. Stalin, “și-a exprimat bucuria de a fi în România, sfârșind cu invitația ca, în toamnă, patriarhul Nicodim să meargă la Moscova pentru ca, împreună cu șefii celorlalte Biserici Ortodoxe, să rezolve problemele bisericești ecumenice.

Patriarhul Nicodim ridicând mâna repede și, arătând cu degetul spre Alexei, zise în limba română:

-Dar de ce la Moscova?

Patriarhul Alexei va fi înțeles, cu toate că nu i s-au tradus aceste cuvinte⁷⁴, se preciza într-o notă a Serviciului Special de Informații, subordonat nu primului ministru Petru Groza, cum ar fi fost normal, ci lui Emil Botnăraș⁵.

Enervat de replica patriarhului român, supraveghetorul KGB-ist Emil Botnăraș, care era printre asistenți, și-a desconspirat, involuntar, intențiile de profesionist al crimei în fața unor clerici, amenințând:

-“Lasă, Înalt Prea Sfințite, nu te teme, căci nu mai ajungi să participi la acest sinod, indifiernt unde s-ar ține el!”⁶, după cum stă consemnat într-un document ce se află în **Arhiva Serviciului Român Special de Informații**.

Ca urmare, trimisii Antihristului cominternist, în 1947, l-au izolat pe Nicodim Munteanu, iar în februarie 1948 l-au eliminat, prin otrăvire, pentru a face loc unui intrus, care, numai în trei ani, a parcurs lungul și anevoiosul drum, pentru alții, de la parohia vâlceană la Patriarhia României.

Diabolica simbioză dintre statul comunist ateu și o parte din ierarhii ortodocși și ai altor culte, începe cu momentul instalării în fruntea Patriarhiei Române, la 6 iunie 1948, din ordinul lui Gheorghie Gheorghiu Dej, a omului său de încredere, ce-l ajutase să evadeze din Lagărul de la Târgul Jiu, Justinian Marina.

Acesta, în schimbul scaunului patriarhal, a acceptat ca Biserica Ortodoxă Română să-și piardă autocefalia, subordonând, instituția ce o conducea, intereselor Uniunii Sovietice și ale partidului al cărui membru era, a infiltrat în diasporă securiști în sutană, a organizat, cu sprijinul Securității, disensiuni între refugiați, după cum se poate constata din toate actele oficiale, pe care le-a emis în această calitate și mărturiile unor contemporani.

Sub oblăduirea fondatorului Sovrom-patriarhiei, nu toate hotărârile sinodale, ale BOR, au stat sub pecetea

Duhului Sfânt, ci, mai ales, sub cea a Satanei cominterniste, cum sunt cele din 1948, când s-a desființat Biserica Română Unită cu Roma, din 1949, când s-au redus eparhiile BOR la 12, din 1958, când a fost “binecuvântată” desființarea mănăstirilor ortodoxe, decizia sinodală care a determinat sciziunea bisericească a românilor din America de Nord și a hotărât caterisirea arhiepiscopului Valerian Trifa, a mitropolitului Visarion Puiu și a unei bune părți a preoților și anatemizarea credincioșilor, pentru că se opunea comunizării etc.

Folosind, cu abilitate, numeroase tertipuri ce eludau o bună parte din prevederile canoanelor, emisarii Moscovei și-au îndreptat atenția către cel care ar fi urmat, de drept, la scaunul patriarhal, episcopul Grigorie Leu.

La sfârșitul lui februarie 1949, pentru a-l aduce, peste rând și rânduială, pe scaunul Patriarhal al BOR pe bezbojnicul Iustinian Marina, comuniștii l-au otrăvit și pe Vlădica Grigorie al Hușilor, în jurul căruia se coagula un sobor secret al sinodalilor anticomuniști.

Pe de altă parte, patriarhul Iustinian Marina, spre a facilita subordonarea BOR forțelor Antihristului, a racolat, prin șantaj sau de bună voie, numeroși colaboraționiști din rândul ierarhilor seduși de deșarte măriri.

Astfel, componența Sfântului Sinod a suferit modificări substanțiale, rămânând în funcții înalte numai arhierii care au fost dispuși să pactizeze cu puterea politică înstaurată de Moscova, cum e cazul lui Valerian Zaharia⁷, alții au fost selectați de loialitatea față de Iustinian Marina și alții pentru ambele motive.

Dintre cei amintiți mai sus, destui de mulți, mai ocupă și astăzi poziții importante în Sinod sau în ierarhia de vârf a BOR.

Influența predominantă a colaboraționiștilor explică de ce nu s-a scris o istorie adevărată a Bisericii Ortodoxe Române, de ce se escamotează adevărul, de ce se ascunde, cu grijă, corespondența dintre Patriarhie și

Departamentul Cultelor, de ce nu sunt lăsați cercetătorii să investigheze **Arhiva Sinodului**, de la **Mănăstirea Antim**, de ce s-au făcut intervenții ca documentele din arhiva Securității, cu privire la cler, să fie menținute secrete, să nu intre sub incidența Legii Ticu Dumitrescu etc. etc.

Ca un semn al vinovăției ascunse cu grijă o constituie și faptul că vicarul patriarhal, responsabil cu Arhiva, a fost surprins pe când rupea documentele din dosarele depozitului amintite mai sus.

Este curios cum cei care administrează Taina Spovedaniei, nu se spovedesc, pentru a elibera conștiințele celor din vârful ierarhiei BOR, pentru a stopa grava și galopanta erodare a autorității morale a ierarhilor ortodoxiei.

Care să fie motivul acestor tănuiri, frica, lașitatea sau dorința nesățioasă de a se menține pe scaunele puterii și ale măririlor nemeritate?

Despre manevrele subterane pe care le practica Patriarhul Roșu, cum îl numește diaspora canadiană, demarate în vederea consolidării puterii sale și a oligarhiei ce o servea, am aflat, de curând, câteva amănunte și dintr-o scrisoare a arhiepiscopului Victor către preotul Constantin E. Moraitachis, fostul paroh al Bisericii Grecești din București.

“Justinian Marina, căruia îi intrase în cap idea că poziția și popularitatea lui se va consolida dacă va reuși să-l convertească [adică să-l facă membru al PCR, n. r.] pe tata și apoi să-l înscăuneze Mitropolit la Iași”⁸.

Pus în fața alternativei de a fi mitropolit sau a merge la închisoare, înaltul prelat țuțcănean a ales pe cea de a doua.

Nu toate fețele bisericești supuse unor asemenea presiuni au rezistat.

Unii au colaborat formal și apoi s-au dezis public, după 1990, alții ademeniți de aurul și strălucirea tronului episcopal, mitropolitan sau patriarhal, au acceptat și s-au

făcut, din oportunism, reprezentanții Antihristului cominternist, susținând politica de demolare a bisericilor din epoca Ceaușescu, cât și pe cea de stagnare, coordonată de Ion Iliescu, cum a fost cazul mitropolitului Antonie Plămădeală și a altora.

Justinian Marina, neizbutind să-l convingă pe fostul său duhovnic, a încercat să-l atragă pe fiul episcopului de la Huși, colonelul confesor militar Vasile Leu, după cum rezultă și din mărturiile celui în cauză.

“Văzând că nu a reușit să-l ademenească pe tata, pentru a salva aparențele și tot ce promisese el Partidului Comunist, s-a pus pe capul meu ca să mă înscriu în Partidul Comunist și apoi să mă facă, pe mine, mitropolit la Iași, sperând că, confuzia de nume și faptul că eu sunt fiul celui ce trebuia să vină la Iași, îi va ușura situația dificilă în care intrase, fără să bănuiască intransigența tatii”⁹, mărturisea, în 1951, arhiepiscopul exilului, Victor Leu, fostului său coleg de la Facultatea de Teologie din Chișinău.

Unul dintre apărătorii bezbojnicului¹⁰, Adrian Cherhaț, profesor de religie ortodoxă la Colegiul din Beclean, în **Povara unui patriarh**, consideră că Justinian Marina este ”numit de unii, în mod denigrator, patriarhul roșu”¹¹ și caută să-l absolve de transformarea Patriarhie Ortodoxe Autocefale Române în Sovropatriarhie, aducând următorul argument în sprijinul pledoariei sale:

“Conștient că regimul comunist va fi de durată, Justinian elabora, astfel, o strategie de rezistență pe termen lung.

Justinian a adoptat politica paradoxală a manifestării unui atașament declarativ, zgomotos și fals entuziast față de valorile comuniste, care i-a făcut pe liderii regimului să creadă că în privința Bisericii lucrurile sunt pe făgașul cel bun”¹².

Această încredere i-a permis patriarhului să dispună de o marjă de manevră de care va încerca să se

folosească la maximum, speculând toate oportunitățile lăsate de lipsurile sistemului și a legislației comuniste”¹³.

Argumentele enunțate mai sus sunt însă contrazise de starea de fapt, de informații și documente demne de toată încrederea: patriarhul instaurat de comuniști, Justinian Marina, nu credea că cei ce l-au întronat vor dăinui la putere și în pofida acestei convingeri intime, el a colaborat intens cu comuniștii.

Într-o discuție, ce s-a desfășurat, la **Biblioteca Institutului Teologic Ortodox** din București, între întâi stătătorul patrarhal și bibliotecarul Olimpiu Căciulă, reprezentantul Sovrompatriarhiei și-a exprimat aceste convingeri intime, commune, de altfel, majorității preoților și ierarhilor vremii, cu privire la durabilitatea orânduirii marxist-leninistă, spunându-i:

”- *Peste cinzeci de ani, dacă se va mai vorbi de Karl Marx, se va mai vorbi numai ca despre un filozof oarecare, ale cărui învățături nu au avut rezultate practice durabile*”¹⁴, după cum rezultă dintr-o notă informativă trimisă Securității, de bibliotecarul pomenit mai sus.

Constatăm că argumentele, de circumstanță, prin care Adrian Chehaț încearcă să justifice “*strategia de rezistență pe termen lung*”, cum numește el politica oficială a patriarhului Justinian, sunt contrazise de nota informaivă existentă în **Arhiva Serviciului Român de Informații**, pe care am reprodus-o mai sus, precum și prin multe alte note informative și rapoarte ale poliției politice a PCR pe această temă.

Neconcordanța amintită pune la îndoială pledoaria făcută de Adrian Chehaț și dă naștere la o sumedenie de întrebări firești:

- Care-i adevărul? Cui servește vehicularea unui asemenea scornituri? Bisericii Ortodoxe Române sau Sovrompatriarhiei? etc. etc.

Dacă previziunea patriarhului Justinian a devenit un

adevăr omologat de timp, având convingerea intimă că așa se va întâmpla, el nu s-a sfiit să profite de conjunctura momentului istoric, pentru a se bucura de onorurile acordate de strălucirea scaunului patriarhal și nu pentru a specula “toate oportunitățile lăsate de lipsurile sistemului și a legislației comuniste”.

E o utopie să credem că Justinian ar fi putut neglija directivele date de consilieri sovietici și înșela vigilența serviciului de cadre a Patriarhiei, a Serviciul intern de informații și contrainformație, sau a sistemului de supraveghere totală, dirijate de Securitate.

În dauna intereselor perene ale tuturor românilor Justinian Marina a demonstrat lipsă de dragoste de țară, de aproapele, de turma ce o păstorea, fariseism, duplicitate și oportunism, slăbiciuni pe care patronii săi moscoviți le-au exploatat cu pricepere și profit maxim, reușind să infesteze moralitatea și a altor subordonați cu un virus căruia societatea încă nu i-a găsit antidotul.

Mai multe amănunte în acest sens se vor putea cunoaște după ce **Arhiva Sinodului**, de la **Mănăstirea Antim** va fi accesibilă.

II

Vlădica Grigorie, a Hușilor, simbol al rezistenței anticomuniste, în timpul vremurilor de răstribite, nu a dezertat de la datoria sa de păstor de suflete.

El s-a numărat printre puținii ierarhi care au înfruntat nemijlocit, fățiș, pe invadatorii din răsărit, rămânând alături de oamenii săraci pentru a-i apăra, a-i încuraja, a-i ocroti și a le propovădui cuvântul lui Hristos.

El a stopat, pentru scurtă vreme, ofensiva Armatei Roșii pe colinele Bârladului¹⁵, s-a opus cu fermitate împotriva acelor ce voiau să transforme Biserica Ortodoxă Română Autocefală în Sovrompatriarhie, împotriva trecerii episcopilor ortodoxe ale diasporii sub ascultarea Patriarhiei de la Moscova, împotriva acelor ce călcau în

picioare credința, libertatea și cele mai elementare drepturi la o viață decentă și la existență.

Tatăl eroului de la Țiganca și Cotul Donului, episcopul Grigorie Leu, dându-și seama că se apropie ceasul încercărilor satanice, că România se află într-un impas greu de trecut, nu s-a refugiat odată cu celelalte autorități, ci a rămas printre enoriașii săi, ca să-l înfrunte pe Antihristul cominternist și să-i apere de agresiunea euro-asiatică.

Vlădica Grigorie era convins că întunecatul taifun, ce venea de la răsărit, va trece și forțele luminii vor triumfa curând.

Era în august 1944, ofensiva rusească, de pe linia Iași – Chișinău, rupsese frontul.

Nemții își retrăsese unitățile de blindate, ce-și aveau comandamentul în Școala Normală *Vasile Lupu* din Iași, ducându-le pe frontul de vest.

Linia de apărare susținută de armata română rămăsese descoperită pe flancuri, rezistența de la Iași căzuse, retragerea se desfășura ordonat, soldații erau furioși că nu sunt lăsați să deschidă focul asupra inamicului.

“Comandamentul militar a făcut apel la retragere generală, punând un tren la dispoziția administrațiilor județene și a instituțiilor importante pentru a se replea în spatele frontului.

Episcopia Hușilor a primit și ea un loc, dar Episcopul Grigorie a trimis doar odoarele, refuzând compartimentul care i se rezervase...

Păstorul avea datoria să rămână cu turma sa, iar el era păstorul întregii populații.

Atunci, țărani din zeci de sate moldovene, porniți în bejenie cu carele lor, s-au strâns în jurul lui și au făcut o mare tabără pe dealurile Bârladului, în care preoții deveneau popi de tabără ca pe vremea lui Ștefan cel Mare, iar Episcopul lua rostul strămoșului nostru, Mihai Leu Blagocinul, povestea un membru al familiei.

Când pe dealurile dinspre Prut au apărut avangărzile

Armatei Roșii, Episcopul a strâns în jurul său întregul sobor de preoți, a așezat cântăreții în șiruri pentru a duce cuvântul printre mulțimea de oameni și, când au ieșit la iveală tancurile a început o slujbă solemnă de încredințare a zecilor de mii de suflete, strânse pe dealurile din jururi, în grija Domnului.

Mulțimea ocupa un spațiu imens, părând dușmanului o întregă armată, dar, nevăzându-se armament.

Au fost trimiși cercetași să constate despre ce era vorba.

Iar cercetașii, oricât de educați la Comsomol, când au văzut imensa slujbă la care se rugau preoții și oamenii de rând, au îngenunchiat și s-au trezit în ei simțurile pravoslavnice.

Același lucru s-a întâmplat și cu batalioanele și regimentele venite ulterior. Au îngenunchiat cu toții și au ascultat slujba.

De-o parte a altarului, de sub cerul liber, erau mii de țărani moldoveni, de partea cealaltă miile de ocupanți din armata anticristului, împăcați, pentru o clipă, sub slujirea divină.

Reveniți la sufletele lor curate, soldații ruși alungau diavolul leninist, îngenunchind și făcându-și semnul crucii.

Înaintarea sovietică s-a oprit, o clipă, pe dealurile Bârladului¹⁶.

Politrucii n-au îndrăznit, atunci, să-l suprimă pe conducătorul spiritual al românilor în văzul tuturor, dar au făcut-o, cu ajutorul unor cozi de topor autohtone, ceva mai târziu, tâlhărește, cum numai ei știau să o facă.

La un an după marea secetă din Moldova, care a înfometat satele și peste 80.000 de oameni, cu precădere bătrâni și copii, au murit de inaniție [după cum relatează Anuarul Statistic], episcopul țăranilor, ca senator de drept, s-a ridicat împotriva cotelor de produse agricole și animaliere, impuse de comuniști și a cerut guvernanților să renunțe a o aplica în regiunile înfometate, avertizând

pe ticăloși:

“- *Este un păcat pedepsit de Biserică faptul că satele Moldovei, care suferă de foame de pe urma mării secete să mai fie supuse la cote!*

Înfometarea controlată este un procedeu politic, sigur, de subordonare, experimentat de I. V. Stalin în Ucraina, din care cauză au murit de inaniție, în 1932-1933, cinci milioane de oameni.

Prin decretul din 4 august 1948, comuniștii au dispus, arbitrar, scoaterea religiei, ca obiect de învățământ, din toate școlile din România.

În urma hotărârii PCR, Vlădica Grigorie Leu a reacționat public, printr-o circulară eparhială și în mod direct la întâlnirile cu cei pe care-i păstorea, după cum rezultă dintr-o informare a vremii:

“În județul Fălciu, episcopul Grigore Leu, într-o ședință regională cu preoții, din patru județe, a spus că dacă s-a suspendat ora de religie în școli, preoții să predea ore de religie copiilor în biserică”¹⁷.

Aceast ordin a determinat reacții puternice în rândul credincioșilor ortodocși, în lumea clerului, de la înalții ierarhi ai bisericii, pâna la modeștii preoți de țară, profesori de teologie, avocați, studenți, țărani etc.

Martirizarea Vlădicăi Grigorie de asasinii comuniști, coordonați de Emil Botnăraș, nu a fost singulară, ci ea s-a desfășurat în lanț, după cum rezultă și din informațiile existente în dosarele întocmite de Securitate, deoarece era dirijată direct de la Moscova.

Prof. Paul LEU

Kenmore, Washington, SUA

1 Pr. Dr. Ioan Dură, **Cruci și troițe profanate și distruse, icoane și obiecte bisericești confiscate**, în *Curierul de Vâlcea*, nr. 4852, din 27 ianuarie 2007.

2 **Martiri pentru Hristos din România, în perioada regimului communist**, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2007.

3 Cristian Vasile, **Istoria Bisericii Greco-Catolice sub regimul communist, 1945-**

1989, Documente și mărturii, Prefată de Marius Oprea, Editura Polirom, 2003

4 Cristian Vasile, **Biserica Ortodoxă Română în primul deceniu de comunism**, Editura Curtea Veche, București, 2005, *Colecția Istoria timpului prezent*, p. 201.

5 Vezi: Paul Leu, **Contribuția lui Emil Botnăraș la expansiunea cominternistă și la sovietizarea României**, în *NordLitra*, Rubrica *Istorie*, din 14 noiembrie 2005.

6 Arhiva **Serviciului Român de Informații**, Fond D, dosar 9471, ff. 361-362.

7 Vezi raportul episcopului Valerian Zaharia în: Cristian Vasile, **Istoria Bisericii Greco-Catolice sub regimul communist 1945-1989, Documente și mărturii**, Prefată de Marius Oprea, Editura Polirom, 2003, p. 91-98.

8 Scrisoarea arhiepiscopului Victor Leu din 1951, către Constantin Moroitakis, în Paul Leu, **Martiri ai neamului**, în *Albina românească*, Serie nouă, anul CLXXVI, București, ianuarie-februarie 2005.

9 Scrisoarea arhiepiscopului Victor Leu din 1951, către Constantin Moroitakis, în Paul Leu, **Martiri ai neamului**, în *Albina românească*, Serie nouă, anul CLXXVI, București, ianuarie-februarie 2005.

10 Bezbojnic = *fără Dumnezeu*, cum este numit în câteva documente ale **Consiliului Național Român** din Washington.

11 Adrian Cherhaț, **Povara unui patriarh, 30 de ani de la trecerea la cele veșnice a patriarhului Iustinian Marina** din revista **Rost**, nr. 49, martie 2007, rubrica *Historia*.

12 Este o afirmație eronată. După cât ne dăm seama Securitatea cunoștea atitudinea intimă și carentele morale ale lui Iustinian Marina pe care le-a exploatat din plin.

13 Adrian Cherhaț, *ibidem*.

14 Vezi **Arhiva Serviciului Român de Informații**, fond D, dosar 2541, f. 462 (C. A. II, F. 172, apud Marius Oprea.

15 Mai multe amănunte vezi: Corneliu Leu, **Cartea episcopilor cruciați**, Editura Realitatea, 2001, p. 220.

16 Corneliu Leu, vol. cit. p. 220.

17 L. D. Grigorescu, **Propaganda ateistă cu vorba și cu pumnul**, în situl cu același nume.

Mircea Radu Iacoban:

...Readucem în atenție Episcopii precum cea a Hușilor, care a dat țării nu numai trei mitropoliți primați (patriarhi), ci și, mai ales, doi episcopi de marcă, acum, în nedreaptă uitare. Este vorba de familia de slujitori ai bisericii Leu, care se trage tocmai de la acel „popă de tabără Leu” pomenit în cronicile lui Ștefan cel Mare. Episcopul Grigore Leu al Hușilor, care-și avusese eparhia pe amîndouă malurile Prutului, (după „eliberare”, continuă să editeze, la tiparnița episcopală hușană, cărți românești de cult, pe care le trimitea clandestin peste Prut) a devenit unul dintre cei mai incozi ierarhi pentru noul regim. Protesta vehement, public, împotriva cotelor obligatorii impuse țăranilor, denunța tentativele de pensionare forțată a preoțimii, dar și (mai ales!) nu se sfia să condamne, în biserică, cedarea Basarabiei. Influent, cu deosebit prestigiu nu numai în eparhia sa, Leu ajunsese adevărat spin în ochii Guvernului. Drept pentru care este convocat la București și, în martie 1949, întors la Huși, moare ciudat și suspect, în trei zile.

Nu avusese, pînă atunci, nici o problemă de sănătate. Un medic din familie (Valentina Leu), constatînd „o evoluție anormală, cu destule reacții fiziologice provocate de factori necunoscuți” și decelînd arsenic în sputa recoltată, solicită în scris analize la un laborator competent. Familia înregistrează o plîngere la Procuratura jud. Fălciu, cerînd deschiderea „unei anchete privind decesul acestuia (Grigore Leu, n.n.) în condiții și împrejurări neclare.” Nici analizele, nici ancheta n-au fost efectuate; se pare că episcopul Hușilor a fost pur și simplu otrăvit. Serialul policier continuă și mai spectaculos cu drama fiului său, protopopul Vasile Leu, ajuns episcop al

tuturor românilor din emigrație (cu numele Victor). N-avem destul spațiu, aici și acum, să detaliem în amănunt. Iată, mai întâi rezumatul incredibilei treceri a frontierei. Aflînd că va fi arestat, Vasile își înscenează propria-i moarte. Înciriază o cabină la o plajă din Constanța, unde-și lasă hainele, actele și banii. Intră în mare și iese în cu totul altă zonă. Așa cum a fost înțelegerea, după două ore, nepotul său (scriitorul Corneliu Leu, autorul surprinzătoarei și extrem de documentatei cercetări „Cartea episcopilor cruciați”. Ed. „Realitatea”, ed. I - 2001, ed. II - 2005) anunță înecul lui Vasile. „Înecatul” ia, apoi, trenul spre București, împreună cu preotul Gîldău.

De la București, pleacă, tot cu trenul, spre Orșova. Mai departe, cu vaporul, pînă la Baziaș, de unde ia trenul spre Timișoara (personalul Baziaș – Timișoara traversa o scurtă porțiune din Iugoslavia.) Grănicierii încuiau ușile vagoanelor în zona respectivă, așa că, la plecarea din gara Isanova, Leu și Gîldău evadează... pe geam. Iată-i în Iugoslavia! După nenumărate peripeții, demne de șapte filme cu 007, ajung la Viena. Sar peste etape: iată-l acum, pe Vasile Leu, devenit episcopul Victor al Episcopiei Ortodoxe Române Autonome din Europa Apuseană și Orientul Apropiat, calitate în care călătorește enorm, se întîlnește cu fruntașii emigrației române (regele Carol II, regele Mihai, Rădescu, Sima, ș.m.a.), ține conferințe anticomuniste la Radio Viena, organizează sumedenie de parohii, încearcă să înfiripe o rezistență armată în exil devenind cea mai importantă personalitate activă a emigrației. Evident, și cea mai deranjantă. Ca și în cazul tatălui său, se iau măsuri extreme – de această dată, dictate direct de la Moscova: Victor Leu este răpit (!) de pe o stradă vieneză, i se injectează un ser necunoscut și introdus în sectorul rus al Vienei. Se va trezi din somnul letargic tocmai la... Moscova, în vestiarele închisorii Lubianka. După un an de interogatorii, rușii îl trimit „pachet” la București, unde este îndelung descusut și, în final,

judecat de Tribunalul Militar. Desigur, este condamnat la moarte (1954). Sentința episcopului Leu, ai cărui strămoși îl slujiseră pe Ștefan cel Mare, a fost hotărâtă de „curtea” compusă din V. Lavrov, Solomon Iosi și Layler Iosif. Avocat din oficiu: Leon Horovitz...

Iată-l așadar pe Vasile-Victor Leu, combatant în linia I-a a frontului, de unde s-a întors decorat cu „Serviciul credincios”, „Crucea României” și „Crucea de fier”, și tot în linia I-a a frontului anticomunist al exilului, predat Securității „de către o țară prietenă”, după răpirea înaltului prelat de pe străzile Vienei. Între timp, aflase câteva amănunte despre operațiunea mafiotă a răpirii: „La Moscova, am stat închis cu un ziarist francez (soarta rezervă mereu răpiților români compania unui gazetar francez...- n.n.) De aici, de la Baden, am plecat la Moscova. Acolo mi s-a spus că sînt la închisoarea Lubianka. Din avion, am recunoscut chiar și Kremlinul.” Un an de zile, episcopul Victor Leu a fost interogat cum numai la Lubianka se știa a face; cînd l-au considerat complet „stors”, rușii au hotărît să fie trimis în România. Dosarul însoțitor conținea rezumatul interogatoriilor și sugestia (adică, ordinul) condamnării la moarte. Cu toate acestea, deținutul a fost luat din nou la întrebări, în nesfîrșite și penibile ședințe de interogare, de dimineața, pînă-n faptul serii. Uneori, și nopți întregi.

Cartea datorată lui Corneliu Leu reproduce toate procesele verbale ale interogatoriilor; citite acum, pur și simplu înfioară. Fapt puțin obișnuit: episcopul nu numai că recunoaște de bună voie toate învinuirile, dar mai și... plusează fără încetare, oferind anchetatorilor alte și alte temeuri pentru condamnarea după legile, etica, morala și moravurile de atunci. Credința îi era marele, neprețuitul sprijin. De multe ori, rapoartele securiștilor par chiar mai blînde decît... auto-acuzările deținutului. Vertical și demn, Vasile-Victor n-a încercat niciodată să-și ascundă trecutul; dimpotrivă, crezînd fără preget în dreptatea luptei sale, a

continuat să atace – chiar și din pușcărie! – pînă-n ultima clipă a vieții. Textul sentinței exprimă și ofuscarea temnicerilor, incapabili să surprindă cele mai vagi urme de cedare și regret: „avînd în vedere pericolozitatea excepțională a acuzatului, faptul că este imposibilă reeducarea (!! – n.n.) lui, Tribunalul apreciază că nu sînt circumstanțe atenuante (de unde să fie – n.n.) în favoarea sa, urmînd să sufere pedeapsa capitală”. Care este rapid pronunțată și, în noiembrie 1954, lt.col. Brucăr Jean cere să se stabilească numele celor ce vor primi obiectele personale ale condamnatului, după execuție. Din nou, episcopul își surprinde călăii: *„Subsemnatul ep. Vasile Leu, declar că am luat cunoștință de sentința nr. 2417/54 a Tribunalului Militar terit. București, prin care am fost condamnat la moarte și declar că nu fac cerere de grațiere. Precizez că nu deleg pe nimeni să facă cerere în numele meu.”* Ca de obicei, executarea sentinței întîrzie. Episcopul este ținut „în lanțuri medievale”, într-o celulă neîncălzită în plină iarnă și, din pricina rănilor de război și reumatismului, nu poate schița nici cea mai mică mișcare.

Va scrie un raport-protest cred, unic, dacă nu în lume, oricum, în România: cere să fie cît mai repede împușcat! *„Protestez în numele tuturor principiilor umanității și civilizației (din care se susține că fac parte și principiile civilizației comuniste) și cer să se înceteze această culminîndă barbarie – SĂ SE EXECUTE SENTINȚA”*. Fără știrea și îngăduința condamnatului, avocatul (evident, din oficiu) face cerere de grațiere și comutare a pedepsei. Prezidiul Marii Adunări Naționale (va fi fost Sadoveanu președinte?) îi hărăzește, în locul morții, munca silnică pe viață. Urmează un periplu sinistru, prin cele mai vestite pușcării românești, greve ale foamei, pedepsele aferente și cumplite privațiuni.

A fost eliberat, fără vedere, în 1964. Orb, este ales chiriarh al Bisericii Românilor Ortodocși Tradiționaliști. În 1978, a fost înmormîntat în cimitirul unei mănăstiri ca simplu monah. Ce viață! Ce soartă!

Drd. Stelian Gomboș:

**Din documentarul
„*Temnițele și închisorile
comuniste din România*”
și trimiterile susținând
alte studii ale autorului.**

**DESPRE LEGEA CULTELOR DIN ROMÂNIA,
DICTATĂ DE STALIN**

În august 1948 este promulgată „Legea pentru regimul general al cultelor“ Aceasta separa școala de Biserică. Nici o confesiune, congregație sau comunitate religioasă nu mai putea deschide sau întreține instituții de învățământ general. De asemeni se aduc restricții severe privind activitatea în mănăstiri... În Arhiepiscopia Iașilor, din 50 mănăstiri și schituri nu a mai rămas nici una. (Vasilică Militaru, Biserica din temniță, idem. p.34)

DESPRE MOSCOVA CARE DICTA TOTUL

După ce, în prima fază a revoluției bolșevice, au fost dărâmate bisericile și mănăstirile din Rusia, decapitându-se toată ierarhia bisericească, Stalin va înțelege că este bine să se folosească de instituția bisericească. În anul

1943, Stalin instalează în funcția de patriarh al Bisericii ruse pe Serghie. Acesta va trasa de acum înainte politica bisericii în conformitate cu ideologia comunistă. Următorul patriarh, Alexei, va organiza la Moscova în anul 1948 o conferință ecleziastică, în cursul căreia a fost definită politica pe care aveau să o urmeze noile democrații populare. Așa se explică faptul că, în primii ani ai regimului comunist, literatura ortodoxă română a preamărit biserica mamă a U.R.S.S.“...

Regimul sovietic, și mai ales dimensiunea sa stalinistă, a fost atras de conceptul “ingineriei sociale”, iar această construcție societală nu putea să nu interacționeze cu discursul teologic tradițional a cărui teză era “autocrație, ortodoxie, *narodnost*”. Concentrarea puterii statale și principiile partidului unic, caracteristice unei singure ideologii oficiale au configurat un puternic vector ateist și laicizant în societatea și mentalul colectiv ruse. Aceste direcții de strategie politică intrau în coliziune cu opțiunile fundamentale ale ortodoxismului rus, care prin scrisul lui Vladimir Soloviev criticase “patriotismul bolșevic zoologic”. În schimb, Berdiaev a insistat pe originile populare creștine asupra comunitarismului socialist 28...Unii lideri ecleziști au revenit în Uniunea Sovietică și au colaborat cu regimul comunist, cazul mitropolitului Serafim de la Paris fiind elocvent. Un aspect interesant este acela că Biserica Ortodoxă Rusă a invocat solidaritatea slavă pentru apărarea “*rodinei*” (patria-mamă) împotriva agresiunii hitleriste. Regimul stalinist a speculat afirmația lui Dostoievski: “a fi rus înseamnă a fi ortodox”, dar această resurgență religioasă era controlată de N.K.V.D. În acest sens, elita politică sovietică s-a folosit de unele personalități din emigrația rusă de la Paris ca Alex. Kazem Bek (persan de origine), lider în anii ’20 al organizației “Tinerii Ruși”, admirator al lui Stalin, “noul Bonaparte” și revenit în U.R.S.S. ca secretar al Patriarhului la sfârșitul anilor ’40. Pe ansamblu reacțiile emigrației au

fost dure la adresa politicii religioase a regimului, unii reprezentanți ca Ivan Solonevici scriind cărți critice cum ar fi *Rusia într-un lagăr de concentrare*, unde arăta că “cel mai consistent fascism este în Rusia”...

REZISTENȚA EPISCOPULUI GRIGORIE

Nota nr. 5 După aplicarea decretului din 4 august 1948 care privea laicizarea învățământului românesc, reacțiile nu au întârziat să apară. Astfel, Grigorie Leu, episcopul de Huși, a ținut în județul Fălciu (astăzi în jud. Vaslui) o ședință regională cu preoții din patru județe și le-au spus că, dacă în școli s-au suspendat orele de religie, acestea să fie predate de preoți în biserică. Li s-a cerut preoților să meargă din casă în casă și să ceară părinților copiilor de până la 18 ani să-și lase copiii la biserică pentru a primi învățătura bisericească (L. Grigorescu, *Politica de laicizare a slujitorilor Bisericii și a credincioșilor*, în *Analele Sighet*, vol. VII, București, Fundația Academia Civică, 2000, p. 103); același episcop a înfruntat ordinele partidului de detronare a sa și desființare a scaunului de Huși, pentru ca în cele din urmă să se resemneze cu inevitabila aplicare a voinței comuniste, în speranța unei căderi apropiate a sistemului (A.C.N.S.A.S., fond informativ, dos. nr. 701, vol. II, f. 171; *Magazin Istoric*, an XXVIII, nr. 7, iulie 1994); se pare că acest ierarh a fost otrăvit cu arsenic, murind astfel la 1 martie 1949, potrivit analizelor preliminare efectuate de medicul Valentina Leu la data de 2 martie 1949 (apud N. Hurjui, *Op. cit.*, p. 288-293).

SCOPUL SERVICIULUI SPECIAL BISERICESC AL SPIONAJULUI SOVIETIC

Nota nr. 12 De remarcat este directiva referitoare la

problema religioasă din „Directivele de bază ale N.K.V.D.”, din 2 iunie 1947, pentru țările din orbita sovietică. Astfel directiva nr. 34 spunea: „Trebuie acordată o atenție deosebită bisericilor. Activitatea cultural-educativă trebuie astfel dirijată ca să rezulte o antipatie generală împotriva acestora. Este necesar să fie puse sub observație tipografiile bisericesti, arhivele, conținutul predicilor, cântecelor, al educației religioase, dar și cel al ceremoniilor de înmormântare” (în Memoria, revista gândirii arestate, nr.8, p.80); după cum se observă nu se vorbește de desființarea Bisericii, ci de folosirea ei în scopurile urmărite de sistemul comunist și aceasta după experiența sovietică (desființarea Bisericii ruse și reînființarea ei în anul 1943).

IDEM: SCOPUL ACELUI SERVICIU ÎN PRIVINȚA NOASTRĂ

Nota nr. 43 Se pare că se căuta desființarea Patriarhiei Române și dependența mitropoliilor românești de Patriarhia Rusă (cf. Cr. Păiușan, Politica Patriarhilor României și „colaboraționismul” cu organele statului, în Analele Sighet, vol. VII, p. 111-113).

ALTE EXTRASE ȘI NOTE:

În anii '50-'60, vechii ierarhi care mai erau încă în funcție au fost permanent banuiți, pe buna dreptate, de intenția de departare de comunisti. Încă din 1945 s-a făcut o atenție verificării ierarhilor și potențialilor candidați la episcopie care ar fi putut conveni puterii comuniste. Prin prezentarea unui referat de către autoritățile de stat în ședința sinodului permanent al BOR din data de 26 mai 1946, s-a început trecerea la pensie a unor ierarhi pe motiv de boală sau

fiindca ca nu erau “corespunzatori cerintelor impuse de noul ritm al vremii”.

DECESELE SUSPECTE ALE IERARHILOR ROMÂNI

Exista zvonuri colportate, mai ales de emigratie, ca unii ierarhi reticenti ar fi fost asasinati de catre organele de represiune. Moartea lui Grigore Leu, episcop de Husi, a ramas invaluita intr-un mister suspect. Leu era un personaj extrem de incomod pentru comunisti. Dupa aplicarea decretului din 4 august 1948 care privea laicizarea invatamantului romanesc, episcopul de Husi a tinut in judetul Falcu (astazi in jud. Vaslui) o sedinta regionala cu preotii din patru judete si le-a cerut sa continue in biserici orele de religie (suspendate in scoli). I-a indemnat pe preoti sa mearga din casa in casa si sa ceara parintilor copiilor de pana la 18 ani sa-si lase copiii la biserica pentru a primi invatatura bisericeasca. Episcopul Leu a infruntat ordinele partidului de detronare a sa si de desfiintare a scaunului de Husi, pentru ca in cele din urma sa se resemneze cu inevitabila aplicare a vointei comuniste, in speranta unei caderi apropiate a sistemului. Se pare ca acest ierarh a fost otravit cu arsenic, murind la 1 martie 1949, potrivit analizelor preliminare efectuate de medicul Valentina Leu la data de 2 martie 1949. Si Irineu Mihalcescu a murit in circumstante suspecte, existand banuiala unui asasinat politic.

REVISTA BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

este *Buletinul oficial* al Patriarhiei Române, care apare , fără întrerupere din anul 1882. Anul acesta 2004 este al 122-lea an de apariție (CXXII). La început ea se numea *Revista Sfântului Sinod* și cuprindea mai multe rubrici,

începând cu *Viața bisericească* și încheind cu *Însemnări mărunte* și *Bibliografie* (prezentări de cărți tipărite). Revista apărea odată la două luni. Primul material obligatoriu, care se publica în revistă – un adevărat editorial, prezenta o predică (omilie) la cel mai important praznic din perioada respectivă.

Comitetul de redacție se compunea din Mitropolitul Primat (Patriarhul) Bisericii Ortodoxe Române, Episcopi, Preoți profesori, mari personalități ale teologiei românești. Redăm de pe coperta revistei nr. 11-12 (noiembrie-decembrie 1933 - anul LI – seria III), cu titlul *Spre știință* - comitetul redactor al revistei Biserica Ortodoxă Română, care se compunea din: Î.P.S. Patriarh dr. Miron, Președinte de onoare; P.S. Episcop Vartolomeu, director; Prof. dr. Ioan Mihălcescu, prim-redactor; Arhim. Scriban, secretar de redacție.

WIKIPEDIA despre Patriarhul Teoctist

Patriarhul Teoctist Arăpașu (din botez Toader Arăpașu) s-a născut la data de 7 februarie 1915 în satul Tocileni (jud. Botoșani), din părinții Dumitru și Marghioala Arăpașu. A urmat vreme de un an cursurile Seminarului Teologic de la Mănăstirea Neamț, pe care le-a continuat apoi la Mănăstirea Cernica. A fost tuns în monahism la 6 august 1935 la Mănăstirea Bistrița jud. Neamț), sub numele de Teoctist. În anul 1940 s-a înscris la Facultatea de Teologie din București, pe care a absolvit-o în anul 1945, primind calificativul *Magna cum laude* pentru lucrarea susținută în cadrul Catedrei de Liturgică. Este hirotonit ieromonah la 25 martie 1945 de către PS Valeriu Moglan Botoșăneanul, arhiereu-vicar al Mitropoliei Moldovei. Este hirotesit arhimandrit în anul 1946. La începutul anului 1947 Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române i-a retras rangul de arhimandrit, din cauza poziției sale procomuniste. Decizia Sfântului Sinod este publicată în periodicul oficial al Patriarhiei Române, revista “Biserica Ortodoxă Română”, nr. 1-3 din ianuarie-martie 1947. Raportul spune că Teoctist Arăpașu s-a asociat cu arhiereul-vicar Justinian Marina, prelat perceput de asemenea ca procomunist, care-și submina superiorul, mitropolitul Irineu Mihălcescu al Moldovei, prin atacuri în presa cotidiană. Autoritățile comuniste au organizat în paralel scoaterea lui Irineu Mihălcescu din scaunul de mitropolit și înlocuirea sa cu Justinian Marina, fapt care a facilitat ascensiunea lui Teoctist Arăpașu, apropiatului său.

Inedit despre Teoctist Arăpașu

EUGEN MIRON, ÎN “CRISANA” 13 IANUARIE 2009:

La începutul anului 1947 Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române i-a retras rangul de arhimandrit, din cauza poziției sale procomuniste. Decizia Sfântului Sinod este publicată în periodicul oficial al Patriarhiei Române, revista «Biserica Ortodoxă Română», nr. 1-3 din ianuarie-martie 1947. Teoctist Arăpașu s-a asociat cu arhiereul-vicar Justinian Marina, prelat perceput de asemenea ca procomunist, care-și submina superiorul, mitropolitul Irineu Mihălcescu al Moldovei, prin atacuri în presa cotidiană. Autoritățile comuniste au organizat în paralel scoaterea lui Irineu Mihălcescu din scaunul de mitropolit și înlocuirea sa cu Justinian Marina, fapt care a facilitat ascensiunea lui Teoctist Arăpașu, apropiatului său.

ASCENSIUNEA CĂTRE TRONUL DE PATRIARH

În anul 1948 Justinian Marina avea să fie instalat în scaunul de Patriarh al României. În perioada , PC Arhimandrit Teoctist Arăpașu deține funcția de Vicar Administrativ al Arhiepiscopiei Iașilor. La scurt timp după aceasta, la 28 februarie 1950, Arhimandritul Teoctist Arăpașu a fost ales de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, la propunerea Patriarhului Justinian, în rangul de episcop-vicar patriarhal, cu titlul de

«Botoșăneanul». A fost hirotonit în treapta arhieriei la 5 martie 1950, în Catedrala «Sfântul Spiridon-Nou» din București, de către Patriarhul Justinian, mitropolitul Firmilian Marin al Olteniei și episcopul Chesarie Păunescu al Dunării de Jos. În această calitate de episcop-vicar patriarhal, PS Teoctist a fost secretar al Sfântului Sinod, rector al Institutului Teologic Universitar din București și a condus diferite sectoare din cadrul Administrației Patriarhale.

EXTRASE EVZ.ro DESPRE DOI MITROPOLIȚI:

BLESTEMUL «APOSTOL»:

Anania și Plămădeală s-au turnat cu același nume de cod > EVZ.ro <http://www.evz.ro/detalii/stiri/blestemul-apostol-anania-si-plamadeala-s-au-turnat-cu-acelasi-nume-de-cod-920226.html#ixzz1n2TChrt0>

Printr-o notă-raport din 27 mai, aflată în dosarul de urmărire de la CNSAS al lui Anania, ofițerii redau discuția cu informatorul «Apostol», care se întorsese cu două zile în urmă din America, unde se întâlnise cu Anania. Starea de spirit în comunitatea românească din SUA era agitată de câteva acțiuni ale iredentiștilor maghiari de peste Ocean, care readuseseră în discuție problema Ardealului.

»În ziua de 25 mai 1976, informatorul «Apostol», întors dintr-o vizită în Statele Unite, în vederea determinării clericilor ortodocși și a cetățenilor de origine română de a contracara acțiunile iredentiste, mi-a conflat că a

întâmpinat serioase greutăți. Astfel, arhimandritul Anania s-a opus la mai toate măsurile luate, atât de ambasada țării noastre, cât și de sursa Apostol», se arată în documentele CNSAS. Informatorul le-a relatat securiștilor în detaliu întâlnirea cu Anania: «Pentru a contracara acțiunea informatorului Apostol în SUA, Anania a spus Consiliului de conducere al Arhiepiscopiei că prezența lui Apostol acolo constituie un amestec al celor de la București în treburile noastre de aici, unde noi suntem autonomi. Anania a refuzat să primească materialele (două valize) de propagandă, transportate de Apostol de la ambasadă la Detroit cu scopul de a fi difuzate ca materiale documentare. Insistând să se conformeze, Anania l-a amenințat pe Apostol că va anunța la FBI dacă nu va duce materialele în altă parte».

»MEMORIILE» LUI ANANIA ÎL DAU DE GOL PE «APOSTOL»

După cum reiese din nota-raport, informatorul căuta sprijinul și acoperirea Securității pentru a preveni suspiciunile cu privire la propria persoană.

»Informatorul mi-a precizat că situația în detaliu a expus-o conducerii Departamentului Cultelor, dar a rămas îngrijorat (...). Apostol își întemeiază grija pe faptul că Departamentul nu consideră necesar ca Apostol să-l informeze pe Teoctist Arăpașu (pe atunci mitropolit - n.r.) cu privire la poziția negativă pe care a avut-o Anania, care poate exploata momentul în argumentarea acuzațiilor anterior aduse lui Apostol, cum că prezența sa acolo urmărea o imixtiune în treburile interne ale Arhiepiscopiei».

Bartolomeu Anania, care, oficial, nu și-a citit niciodată dosarul de urmărire, deci nu a văzut această notă,

povestește în «Memoriile» sale cu aceleași detalii vizita lui Antonie Plămădeală, în mai 1976, la Detroit, pe când acesta din urmă deținea funcția de vicar patriarhal cu titlul «Ploieșteanul».

»Seara, Antonie Plămădeală sosește la sediul Arhiepiscopiei, ne îmbrățișează și lasă într-un colț niște pachete. Vlădica Victorin (ÎPS Victorin Ursache, arhiepiscopul din America - n.r.), bănuitor și precaut ca de obicei, întrebă ce e cu ele și în ele, Antonie ridică din umeri: nu știe ce conțin, i-au fost date de la amabasadă să le aducă la noi, de unde să fie distribuite. Vlădica mă cheamă deoparte și mă roagă să-i comunic lui Antonie, din partea lui, că dacă pachetele vor fi și dimineată în casa noastră, el anunță FBI-ul să le cerceteze. Îi transmit lui Antonie și mergem la culcare. Mă scol dimineată. Pachetele au dispărut. Unde sunt, îl întreb. El îmi răspunde surâzând: «Mi-ai spus să nu mai fie și nu mai sunt»».

Mai mult, Anania a scris chiar că, ulterior, a aflat despre faptul că Antonie dă duse o notă la Departamentul Cultelor. Exact același lucru făcuse și «Apostol». «Peste câțiva ani, la recepția oferită de Ambasada SUA de Ziua Americii, l-am întâlnit acolo pe profesorul Dumitru Dogaru, fost președinte al Departamentului Cultelor, care m-a informat confidențial că Antonie (...) depusese o notă prin care informa că Anania, la Detroit... lucrează cu FBI».

PLĂMĂDEALĂ, ACUZAT CĂ S-AR FI VRUT GENERAL SECU

Cu 12 ani înainte, în 1964, Anania l-ar fi turnat și el pe Plămădeală cu numele de cod «Apostol», imediat după ce a fost eliberat din închisoarea de la Aiud și înainte de a fi trimis de Patriarhul Iustinian în SUA pentru reorganizarea

Arhiepiscopiei de acolo

La cererea de deconspirare a fraților lui Plămădeală (care a murit în 2005), CNSAS a stabilit că «Apostol» este Anania, pe baza a două note informative. Cererea a fost făcută după ce un membru al Colegiului CNSAS, Mircea Dinescu, a declarat, în 2007, că ÎPS Antonie aspira să devină general de securitate.

»Există o scrisoare a lui Plămădeală către Ceaușescu în care, pe 23 august, cerea să fie avansat general, pentru că a stat suficient timp colonel», a declarat Dinescu. Existența documentului nu a fost certificată niciodată public.

„Ierarhi ai Bisericii ortodoxe Romane”

de pr. Ioan Dura – „Memoria”

Autoritățile comuniste din România postbelică voiau să înlăture, cu orice preț, pe însuși patriarhul **Nicodim Munteanu** care nu accepta, firește, să le fie „tovarăș de drum” sau, cum aflăm dintr-o lucrare editată de Consiliul Național Român în 1983 la Freiburg și prefată de Cicerone Ioanițoiu, pentru că „a refuzat să devină o unealtă docilă în mâna comuniștilor”... Retragerea patriarhului Nicodim la mănăstirea Neamț era consemnată și de publicația catolică franceză „La Documentation catholique” din martie 1948, potrivit căreia retragerea patriarhului Nicodim, efectuată după vizita patriarhului Alexei al Moscovei se datora „dezacordului grav” dintre întâistătătorul Bisericii Ortodoxe Române și guvernul comunist... Acolo, la mănăstirea Neamț, la 27 februarie 1948 patriarhul Nicodim moare ”otrăvit” după dl. Cicerone Ioanițoiu, sau „asasinat”, după dl. Sergiu Grossu. Iar, după

un documentar realizat în octombrie 1996 patriarhul Nicodim moare „în condiții cel puțin curioase”, sau „după unele surse a fost otrăvit”...

...**Grigorie Leu**, episcopul Hușilor (1940-1949), a fost înlăturat din scaun și pensionat în 1949. Episcopul Leu a fost „pus în retragere” la 5 februarie 1949, când eparhia sa a fost împărțită între episcopiile de Roman și Galați, și a murit, în vârstă de 69 de ani, la 1 martie 1949, adică la nici o lună de la destituirea sa. Potrivit d-lui Cicerone Ionițoiu, episcopul Grigorie Leu a murit «otrăvit». Vlădica Leu a fost otrăvit în Mănăstirea Sfinții Apostoli Petru și Pavel din Huși, unde viețuia și care era și sediul Episcopiei Hușilor. Din cartea editată de Consiliul Național Român, în 1983, aflăm că «moartea misterioasă survenită pe neașteptate a episcopului de Huși, Grigore Leu», s-ar fi datorat faptului că «el era singurul care cunoștea pe făptaș și metodele folosite pentru exterminarea Patriarhului Nicodim și a mitropolitului Irineu Mihălcescu». Într-o lucrare editată în 1995, la Cluj-Napoca, găsim scris despre episcopul Grigorie Leu: «In cadrul Sinodului, a avut funcția de coordonator al Bisericii din exil. Datorită refuzului de a afilia bisericile române din exil la Patriarhia Moscovei, este arestat și ucis».

Din cele consemnate într-un cotidian bucureștean, din 21 aprilie 2001, otrăvirea episcopului Leu s-ar fi datorat și fugii fiului său preot, Vasile, în Occident, în august 1948, și care «a înființat mai multe parohii ortodoxe românești în exil, încercând să coaguleze exilul». Motiv pentru care, «în țară», scrie ziaristul, «reacția autorităților nu se lasă așteptată, în primul rând, a avut de suferit tatăl lui Vasile Leu, episcopul Grigorie Leu. Pe 25 februarie 1949, episcopul Grigore este invitat la București, pentru discuții. La întoarcere, i se face rău și, după trei zile, moare, fiind mai mult ca sigur otrăvit». (“Memoria”)

Two English digests

“BETWEEN THE HAMMER AND THE ANVIL 1941-1965

by dr. Vladimir Moss

pag. 105

Another Romanian Hierarchy

Its origins go back to the immediate post-war period. In 1948, at the request – more precisely, order - of the Soviets, the new calendarist Romanian Church was obliged to surrender its parishes in the diaspora and let them come under the jurisdiction of the Moscow patriarchate. Worried by the danger this posed for their flock, several bishops, foremost among them Grigorie Leu of Husi and Chesarie of Tomis, decided to send the priests Florian Galdau and Vasile Leu, the son of Bishop Grigorie, to help the aged and sick Metropolitan Visarion Puiu. Since Fr. Vasile's wife had died, he was tonsured in preparation for consecration to the episcopate.

On August 21, 1948 the two priests left Romania, and after jumping from the train at Isanova railway station, entered Yugoslavia, where they were arrested and interrogated by Yugoslav security. They succeeded in escaping and reached Austria. There, after staying for a time in a camp, they were set free by the Allied Forces and began to serve in a church in Salzburg. Eventually, after a meeting of Romanian exiles from all over the diaspora, the Autonomous Romanian Orthodox Archiepiscopate of

Western Europe was set up. Since Metropolitan Visarion was ill and paralysed in a sanatorium in Switzerland, Fr. Vasile was sent to the Russian Church Abroad in Munich to be consecrated to the episcopate.

The ROCOR had already given some help to the Romanian Church. Thus Metropolitan Anthony (Khrapovitsky) had ordained several priests for the Bessarabians who did not recognize the new calendar, and Bishop Seraphim (Lyade) had been called to go to Romania, in spite of the authorities' ban, and organise Old Calendar parishes there.¹ [217] And Metropolitan Seraphim now joined Bishop Stephen (Sevbo) of Vienna and Bishop Philip of Potsdam in consecrating Fr. Vasile in December, 1949, giving him the new name Vasile-Victor.

The new bishop immediately set about founding Romanian Orthodox parishes and uniting the Romanian diaspora on the basis of a strong anti-communist position. He met King Michael in Switzerland, gave the sacrament of confession to Queen Anna, and met the old King Carol in Paris. He also broadcast in Romanian at the BBC in London, several radio stations in Austria, and was a regular contributor to Paris Radio. He issued thousands of certificates to Romanian refugees to enable them to obtain visas in western countries.

In Romania, meanwhile, Bishop Victor-Vasile's father, Bishop Grigorie, had suffered the abolition of his diocese of Husi, and on February 25, 1949 was summoned to Bucharest for discussions. Being a strong anti-communist who had warned about the transformation of the Romanian Church into a "Sovrom patriarchy", he was not allowed to return a healthy man. Three days later he died, probably from poisoning.

On August 16, 1952 Bishop Victor-Vasile was arrested in Vienna, injected with some substance, and kidnapped. Three days later he woke up in a Soviet prison. He was transported to the Lubyanka in Moscow, where he was interrogated for seven months and charged with working for the English and American secret services. Beria himself sometimes took part in the interrogations. He refused to ask for a pardon, and also refused to delegate anyone to make such a request on his behalf. "I consider communism to be the main enemy of the Christians," he said, "and that is why this is the goal of my life." At the Bucharest District Law Court on November 16, 1954 he declared: "I realize that you want to find out whether I collaborated with the English information service. I said and I repeat that I haven't spied for anybody. I am an enemy of this Romanian regime, which has turned the country into a kind of prison. I carried out this activity because the communist regime is a strait jacket for the soul and essence of the Romanian people. The only decision that would honour me and the law court would be my condemnation to death." Finally, on November 20, 1954 he was condemned to death for treason (resolution ¹ 2417).

However, Bishop Victor-Vasile was not executed. Having passed through all the prisons of Romania with the tag ¹ 5949, he was released in 1964. His file in the security archives is 300 pages long and reveals that he made no compromise with the authorities.

After his release, Bishop Victor-Vasile refused to join the Romanian patriarchate, but instead set off for the monastery of the Old Calendarists at Slatioara in Moldavia, where he was accepted as a bishop at first. However, canonical differences with the Old Calendarists forced him to return

to Bucharest. It appears that Bishop Victor-Vasile took a stricter attitude towards the Romanian new calendarists, and also could not recognize the validity of the consecration of Metropolitan Galacteon, since it had been carried out in 1935, after the calendar change. On the other hand, the Old Calendarists did not accept his consecration because he did not have ordination papers, and because the ROCOR had no records of his consecration.² [218]

Bishop Victor-Vasile now set about ordaining priests and hierarchs on his own. One of them was called Clement and another - Cassian. However, his activity was confined to his flat in Bucharest because the communists placed him under virtual house arrest in order to restrict his contact with the faithful. That is why, when he died in 1978, he was taken to Cernica monastery and buried by the new calendarists there. Only a few laymen from his flock, and no priests, were present”.

**THE “BISHOP GRIGORIE LEU FOUNDATION“ AND
THE WRITER CORNELIU LEU PRESENTS
THE LIFE AND THE SUFFERINGS OF THE FIRST
BISHOP OF THE EXILE: VICTOR LEU**

Victor Leu was kidnapped by the KGB, interrogated for 7 months by Beria at Liublianca and was condemned to death in Bucharest. Yesterday, in the foyer of the National Theater of Bucharest the book of the writer Corneliu Leu “The Book of the Crusader Bishops” was launched. The volume is based on bibliographical documents of the Bishop Grigorie Leu, martyr of Orthodoxy and victim of

our century's paganism, and on the documents of the inquiry by which his son, the Archbishop Victor Leu (he was kidnapped by the KGB) was condemned to death. The writer Corneliu Leu, grandson of Victor Leu, the person who is the president of "Bishop Grigorie Leu Foundation", found and presented the documents from SRI (Romanian Secret Services) archives on the first exiled bishop of Romania. Hidden so long a time, the documents bring to light another page of unknown history. Vasile Leu, son of Husi bishop, Grigorie Leu, was one of the important representatives of the exile. Having escaped from the country and been ordained bishop of the exile, Victor Vasile Leu soon became the enemy number one of the communist regime and of Moscow. Kidnapped by KGB at Vienna, he was interrogated 7 months at Liublianca and was condemned to death at Bucharest. Set free in 1964, Bishop Leu died in 1978, refusing any compromise with the communist regime and its enemies. Victor Leu considered all his life that the communist regime was a strait jacket for the Romanian peoples' soul and being.

The First Bishop of the Exile Vasile Leu was born in 1903 in Oancea commune, Galati County. After having graduated from the Seminary and the Faculty of Theology, he was ordained deacon for the archiepiscopate of Roman (a Romanian town), then, priest at Saint Spyridon Church of Iasi, and also assigned confessor at Colentina Hospital and the Gendarme House of Bucharest, as well as priest of Jianu parish of Bucharest. In 1947, he was a counselor at the Department of Religions, for a short period of time. In 1948, the situation of the church started getting worse and worse, because the communist regime wanted to abolish it. At the request of Soviet Union, The Romanian Orthodox Church was obliged, by an order received directly from Moscow, to give up the parishes from Diaspora so as they pass under the jurisdiction of Russia. Being

aware of the danger and wanting to warn the Romanian Diaspora about this, many bishops, foremost of whom were Grigorie Leu of Husi and Chesarie of Tomis, decided to send some representatives into exile. Since the Metropolitan Visarion Puiu, who had already been abroad, was very ill, and the Romanian bishops had to pass under the control of the Moscow Patriarchate, set up by Stalin, the anticommunist hierarchs decided, after having been secretly consulted, to send the priests Florian Galdau and Vasile Leu into exile. Since the wife of Vasile Leu had died following the bombardments and he was a reliable person, being the son of Bishop Grigorie, he became a monk in order to be consecrated bishop in exile. On August 21st, 1948, the priests Vasile Leu and Florian Galdau left Romania, jumping from the train at the railway station Isanova, and went to Yugoslavia. After having been arrested and interrogated by the Yugoslavian security, they succeeded in escaping and reached Austria.

General of the Romanian Army within the Atlantic Army
After having stayed for a time in a camp, the two priests contacted the Ecumenical Council and the Allied Forces. They were set free and they became priests at the church of Salzburg. With the support of the Ecumenical Council, a meeting of all the Romanian refugees from the exile was organized at Salzburg. That way, the Autonomous Romanian Orthodox Archiepiscopate of Western Europe was set up. The candidate for the episcopate was Vasile Leu, because Metropolitan Visarion Puiu, who had already been in exile, was very sick and paralyzed in a sanatorium in Switzerland. Atkinson, the representative both of the Ecumenical Council and the three allied powers, recognized immediately the election of Bishop Leu, to whom a passport of free passage was issued. Meanwhile, the representatives of the new Archiepiscopate went to Munchen for discussions with the three Russian bishops,

who were in exile, so as to consecrate Vasile Leu as bishop. The profitable activity in exile began at that moment and the Bishop Leu set up more Romanian Orthodox parishes and tried to unify the exile. He participated at the Conference of the Orthodox refugee bishops, he visited the King Mihai in Switzerland and the Queen Anna confessed to him. The King Mihai asked him to contact Horia Sima to stop the attacks against the monarchy. The Metropolitan Visarion Puiu blessed [Victor Leu] and asked him to find another residence, because those from Switzerland pressed him to convert to Catholicism.

At London, Romanians help him, among who was Ion Ratiu At London, he is welcomed by all the Romanians of the BBC, among who was Ion Ratiu and he was officially welcomed by the Minister of External affairs and by the Archbishop of London. On September 1949, he set up the first religious broadcast, talking against communism, the persecution in the country and also against all the elected bishops from the country. At Paris, he officiates a requiem for Niculescu Buzesti urging the Romanians to stay united around King Mihai and to fight till victory against communism. He meets Horia Sima and tries to mediate between him and King Mihai. In autumn of 1949, General Radescu and King Mihai grant him the rank of General in the Romanian Armed Forces within the Atlantic Army. He receives the mission to contribute with General Puiu Petrescu in the creation of a Romanian army. At Munchen, on December 1949, he is consecrated bishop by Metropolitan Serafim, Archbishop Stefan and Bishop Filip and his new name is Victor-Vasile. In 1950, he meets the old King Carol and he resolves the problem of the accommodation of the Romanian officers at Paris. He accepts to use the old farm of the king. Also, in 1950, he visits Spain and is welcome by Franco and he officiates a requiem, at the grave of the Spanish unknown hero, for the iron guards

Mota and Marin, who died during the civil war. In Italy, he helps Viisoianu who had set up a Christian party. He writes articles in all the exile's publications, he has a weekly broadcast at BBC, he speaks at the American radios from Salzburg, Munchen, the English broadcast from Gratz, the French radio from Innsbruck and regularly at Paris Radio.

The discourses were in Romanian and he urged the people to fight against the communist regime. He sets up many Romanian parishes and issues thousands of certificates for the Romanian refugees so as they can immigrate to other countries. Because of his activity, Bishop Grigorie is poisoned. In Romania, his father Bishop Grigorie Leu must retire, because the Episcopate of Husi is abolished. Being a strong anticommunist, Bishop Grigorie warns Petru Groza that it is not a good choice to transform the Patriarchy into a "Sovrom-Patriarchy".

Kidnapped by KGB at Vienna and interrogated by Beria at Liublianca.

On February 25th, 1949, 2 days after the promulgation of the decree concerning the dissolution of his Episcopate, Bishop Grigorie is invited to Bucharest for discussions. When he comes back, he gets very sick and three days later he dies, being perhaps poisoned. Bishop Grigorie, who had opposed King Carol the Second, the iron guard and the Antonescu regime, must pay now for his anticommunism, but, certainly, also because of the activity of his son, Victor Vasile, in exile. Being an "enemy to death" of communism, and also of Moscow, Bishop Vasile Leu is kidnapped on August 16th, 1952 from the English area of Vienna, after an injection had been made. He woke up 3 days later, with his hair cut, and in the prison of the Soviet troops. He is transported to Moscow and confined at Liublianca. He is interrogated 7 months under the charge of being in the service of the American and English secret

services. Beria himself participated at some of the inquiries. He is transferred to Bucharest under the decision No. 2417/20.11.1954 and is condemned to death for reasons of criminal treason. He refuses to be pardoned and deliberately refuses to delegate any person to make such a request on his behalf. "I realize that you want to find out if I collaborated with the English information service. I said and I repeat that I didn't spy for anybody. I am an enemy of this Romanian regime, which turned the country into a kind of prison. I carried out this activity because the communist regime is a strait jacket for the soul and the being of the Romanian people. The only decision which would honour me and the law court would be my condemnation to death", declared Bishop Victor-Vasile Leu at the public session of the District Military Law Court in Bucharest on November 16th, 1954. And in his statements he declared: "I consider communism as the main enemy of the Christians and that's why this is the goal of my life".

Condemned to death, Leu (lion) remains Leu (lion) After having passed through all the communist prisons of Romania, he is set free in 1964 with the ticket No.5949. His file from the security archive – which counts about 300 pages- and the testimonies of his prison mates, point out that Bishop Leu didn't give up and he refused making any compromise. The Leu (lion) remained a Leu (lion), as Teohay Mihadas mentions in his memoirs. Many times he made hunger strikes. After the liberation, he refused to recognize the jurisdiction of the Romanian Patriarchy and he joined to the traditionalist Orthodox Romanians (branch of the 'Stylists') which celebrates the holidays according to the old calendar. He died in 1978, at Cernica monastery refusing any compromise till death.

CUPRINS

1.ÎNTRU EXPLICAREA ACESTEI CĂRȚI	pag3
2.DOCUMENTE, REZUMĂRI, EXTRASE DIN:„ <i>CARTEA EPISCOPIILORCRUCIAȚI</i> ”	pag12
3. ADĂUGĂM LA ACEST CAPITOL CÂTEVA DOCUMENTE LĂMURITOARE	pag51
4.DOUĂ INTERVIURI ACORDATE LUI FLORIAN BICHIR DUPĂ APARIȚIA „CĂRȚII EPISCOPIILOR CRUCIAȚI”	pag59
5.BISERICA DIN ETER	pag99
6. SCRISOARE ADRESATĂ PĂRINTELUI DANIEL PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE .	pag138
7.CONCLUZII	pag149
8.ADDENDA	pag 175

